

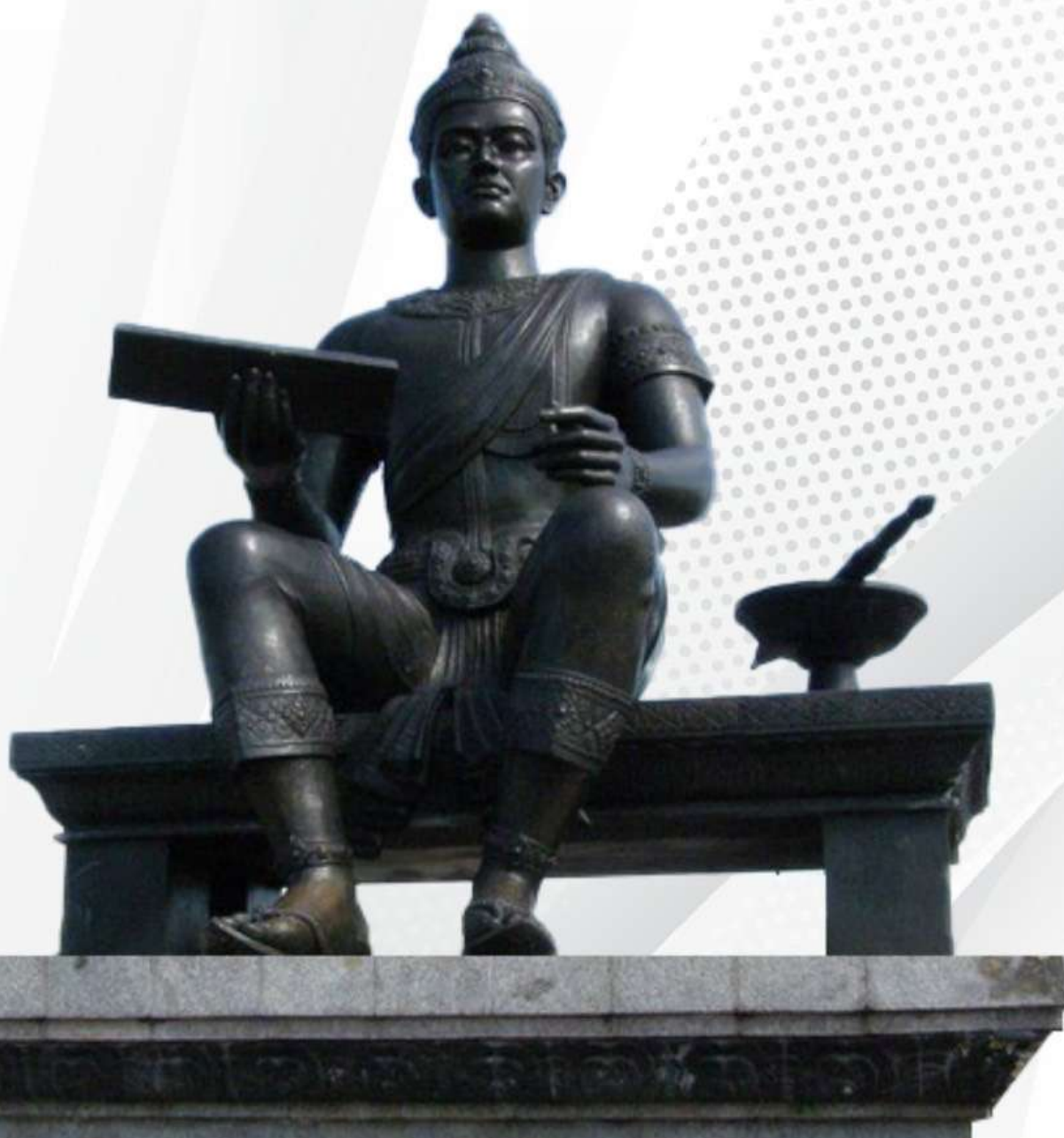
ISSN 2774-129X (Print)
ISSN 2774-1443 (Online)

วารสาร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

Doctor of Philosophy in Social Sciences Journal

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2565

เจ้าของวารสาร

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Doctor of Philosophy Programs in Social Sciences Ramkhamhaeng University
Website : <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dpssj>
E-Mail : phdjournal.ru@gmail.com

วารสารปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2565)

วารสารปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
Doctor of Philosophy in Social Sciences Journal

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความหนังสือทางด้านสังคมศาสตร์ และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ของคณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การจัดพิมพ์

จัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม)

เจ้าของวารสาร

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีบพงษ์ ปราบใหญ่

อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจรณ์ เชษฐสุมน

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

อาจารย์เจษฎา อธิพงศ์ฉนิช

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกควบคุมคุณภาพวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ศิริโรจน์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

บทความหรือข้อคิดเห็นในวารสารปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของคณะผู้จัดทำวารสาร
จึงไม่ถือเป็นความรับผิดชอบของโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

บรรณาธิการบริหาร

ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะฉัตร จารุธีรศานต์

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.จำเนียร ชุณหโสภาค

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นะมิ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล รัตนไพจิตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

อาจารย์ ดร.ปิยะมาศ สือสวัสดิ์วิชัย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ บุญชูนนท์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาจารย์ ดร.เสาวนีย์ สมันต์ตรีพร

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

ดร.สิทธิชัย จันทร์นันท

บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)

ดร.กัญจนรัตน์ ศรีเพชรสุพรรณ

สมาคมปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นายปัญญา ศรีเพชรสุพรรณ

สมาคมปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นายวรวิธ ลีลานภาคีศักดิ์

สมาคมปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นางสาวทิพนาถ ชาริรักษ์

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ผู้จัดการ นางสาวศิตารินทร์ ภัคธนิษฐ์ศักดิ์

ฝ่ายศิลป์ นายอภิเชษฐ์ ตะกรุดแก้ว

ประจำกองจัดการ นางสาววิรุบล จันทา

นางสาวกรรณิการ์ รัตนะ

เหรียญก นางสาวศิริรัตน์ อันจิตร

สถานที่ติดต่อ โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ อาคารท่าชัย ชั้น 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 โทร. 02-3108566

Website: phdjournal.ru.ac.th

สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทบรรณาธิการ

วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ เป็นวารสารด้านสังคมศาสตร์ ที่จัดทำโดยโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเริ่มจัดทำขึ้นเป็น ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน – ธันวาคม 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการส่งเสริม เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิชาการอิสระ เพื่อแสดงความก้าวหน้าทางวิชาการ อันจะนำไปสู่ประโยชน์ต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ

บทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารฉบับนี้ ได้รับการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 6 เรื่อง ซึ่งเป็นบทความวิชาการ 1 เรื่อง และเป็นบทความวิจัย 5 เรื่อง ประกอบด้วยเรื่อง ปัญหาในการจัดการซากผลิตภัณฑ์แพคเกจจิ้งพลาสติกในประเทศไทย ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมฯ การบริการด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าฯ ประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ไปปฏิบัติฯ ประสิทธิภาพการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากฯ และการคุ้มครองแรงงานทำงานในเวลากลางคืนตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ

กองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้พิจารณากลั่นกรองและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทความให้สมบูรณ์ขึ้น ขอขอบคุณท่านผู้เขียนบทความ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์กับผู้อ่านเพื่อการประยุกต์ใช้ต่อไป ท้ายนี้ใคร่ขอเชิญชวนคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจส่งบทความเข้ารับการตีพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าด้านวิชาการต่อไป

อาจารย์ ดร.จำเนียร ชุณหโสภาค

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

ปัญหาในการจัดการซากผลิตภัณฑ์แพ่งโซล่าเซลล์ในประเทศไทย.....	1
<i>ศฤงคาร คล้ายแขก</i>	

บทความวิจัย

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.....	15
<i>ณัฐพงษ์ บัวเพ็ญ, อำนวย ทองโปร่ง</i>	
การบริการด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร.....	27
<i>ทิพวรรณ บุญมี, ชิตวร ลีละผลิน</i>	
ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครอง ที่สาธารณะประโยชน์ไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองปากแพรก.....	38
<i>พรรณพิศุทธิ์ สร้อยพรรณา, เกษมชาติ นเรศเสนีย์</i>	
ประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจฐานราก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง.....	49
<i>วรกร แดงฉ่ำ, เกษมชาติ นเรศเสนีย์</i>	
การคุ้มครองแรงงานทำงานในเวลากลางคืนตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ.....	57
<i>ชนาธิป ชินะนาวิน</i>	

ปัญหาในการจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ในประเทศไทย

วันที่รับบทความ: 27 พฤษภาคม 2565

วันแก้ไขบทความ: 12 ตุลาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ: 14 ตุลาคม 2565

ศฤงคาร คล้ายแขก¹

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ที่หมดอายุการใช้งาน และไม่ได้ใช้งานในประเทศไทย ซึ่งมียอดสะสมจะหมดอายุการใช้งาน ประมาณ 6.2-7.9 แสนตัน เป็นการศึกษาตลอดวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ ด้วยมาตรการต่าง ๆ ทั้งทางด้านกฎระเบียบและกฎหมาย ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนให้หลักแนวคิดโลจิสติกส์ย้อนกลับมาสนับสนุนการจัดการ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตลอดวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ สอดคล้องไปกับแนวคิดโลจิสติกส์ย้อนกลับ ตั้งแต่การสกัดได้มาซึ่งวัตถุดิบ แปรรูป การขนส่ง การติดตั้ง การใช้งาน การซ่อมแซม การนำกลับมาใช้ใหม่ การรีไซเคิล การรีไซเคิล การคืนสภาพ การบำบัด และการกำจัด ขณะที่ มาตรการทางด้านกฎระเบียบและกฎหมายพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ และความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมดำเนินการด้วยความสมัครใจ แต่บางส่วนยังมีการดำเนินการที่ไม่เหมาะสม โรงงานรีไซเคิลยังขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการนำทรัพยากรที่มีค่ากลับมาใช้ใหม่ บางส่วนมีการทิ้งปะปนกับขยะทั่วไป ไม่ทันต่อเวลา มีปริมาณเพิ่มขึ้น การกำจัดด้วยการฝังกลบเพียงอย่างเดียวยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ไม่เป็นการเชื่อมโยงกับเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพราะซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ผ่านกระบวนการโลจิสติกส์ย้อนกลับจะได้วัสดุที่มีค่า เช่น ทองคำ เหล็กทองแดง และอลูมิเนียม ซึ่งสร้างรายได้ สร้างงานและลดปัญหาทางสังคม ส่วนเศษซากที่เหลือก็จะนำไปบำบัดและกำจัด ด้วยการเผาในเตาเผาปูนซีเมนต์ที่มีอุณหภูมิสูงและต้องฝังกลบอย่างปลอดภัย เพื่อลดกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ แต่ก็มีข้อจำกัดด้านพื้นที่และปริมาณหลุมฝังกลบที่ได้มาตรฐาน

คำสำคัญ: พลังงานทดแทน; โลจิสติกส์ย้อนกลับ; แผงโซลาร์เซลล์; เซลล์โฟโตวอลเทอิก

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

¹ดร., สมาคมปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

282 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 ประเทศไทย, อีเมล: saringkhan7@hotmail.com

Problems on Solar Cells Equipment Waste Management in Thailand

Received: May 27, 2022
Revised: October 12, 2022
Accepted: October 14, 2022

Saringkhan Khlaikhaek¹

Abstract

This academic paper aims to analyze the management of end-of-life and unused solar cells equipment in Thailand which has accumulated nearly expired amount up to about 6.2-7.9 hundred thousand tons. It was a study of entire life cycle of solar cells products with various measures both regulatory and legal, Corporate Social Responsibility as well as to apply the concept of Reverse Logistics to support the management for sustainable development in economic, social and environmental aspects.

The results of the analysis revealed that the life cycle of the solar cells products is consistent with the concept of Reverse Logistics, from the extraction of raw materials, processing, transportation, installation, useability, repair, reuse, demolition, recycling, recovery, treatment and disposal. In the regulatory and legal measures aspect, it was found that Thailand has not yet had law to manage the waste products, but the corporate social responsibility is carried out voluntarily but some still have inappropriate measures. Recycling plants lack modern technology to recycle valuable resources. Some wastes are littered with general waste and not in appropriate time. With the increased amount, disposal landfill alone is not effective enough. It is not linked to the sustainable development goals in economic, social and environmental aspects as the of product wastes that have passed the reverse logistics process will transform into valuable materials such as gold, iron, copper, and aluminum. This can generate income, create jobs and reduce social problems. The remaining debris would be treated and disposed by burning in a cement kiln with high temperatures. They must be buried safely to reduce the environmental and ecosystem impacts. However, there are limitations in terms of the area and quantity of standard landfills.

Keywords: Alternative Power; Reverse Logistics; Solar cells; Photovoltaic

Type of Article: Academic Article

¹Dr., Doctor of Philosophy in Social Sciences Association Ramkhamhaeng University

2086 Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand, E-mail: saringkhan7@hotmail.com

บทนำ

พลังงานแสงอาทิตย์เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่สุดที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นพลังงานทดแทนในแหล่งพลังงานที่ไม่หมุนเวียน เช่น ฟอสซิล น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และนิวเคลียร์ นั้นก่อให้เกิดมลภาวะและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจก ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกและทำให้เกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ จากปัญหาดังกล่าวทำให้นานาประเทศเริ่มมีการปรับ เปลี่ยนมาใช้พลังงานทดแทนในรูปแบบอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น ดังนั้น นักวิจัยพยายามปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบพลังงานแสงอาทิตย์ผ่านการประยุกต์ใช้หลาย ๆ วิธี (Khan, Ali, & Khan, 2019, p. 1) โดยอาศัยแผงโซลาร์เซลล์เป็นพลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้า มีการให้เหตุผลว่าไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมและกลายเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญของโลก มีการส่งเสริม สนับสนุน ในการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ กฎหมาย ด้านการเงิน และการลงทุนในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตอย่างต่อเนื่องและแรงหนุนจากตลาดการผลิตแผงโซลาร์เซลล์ ที่มีเทคโนโลยีในการผลิตและราคาที่ถูกลงจากการคาดการณ์ ในปี ค.ศ. 2017 ขององค์กรพลังงานระหว่างประเทศ (International energy agency–IEA) กำลังการผลิตรวมทั่วโลกมากกว่า 740 จิกะวัตต์ ขณะที่กำลังการผลิตไฟฟ้าสุทธิตั้งทั่วโลก ในปี ค.ศ. 2018 มากกว่า 505 จิกะวัตต์ (GW) นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 2018 ประเทศที่มีกำลังการผลิตมากที่สุด ได้แก่ จีนเพิ่มขึ้น 45 จิกะวัตต์ สะสมรวม 176.1 จิกะวัตต์ และสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น 10.6 จิกะวัตต์ สะสมรวม 62.2 จิกะวัตต์ และภายในปี ค.ศ. 2022 (IEA, 2019) โดยเฉพาะในทวีปยุโรป ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา มีการคาดการณ์ว่าจะหมดอายุการใช้งานในปี ค.ศ. 2030 ถึง 1.7-8 ล้านตัน และ 60-78 ล้านตัน ในปี ค.ศ. 2050 (Deng, Chang, Ouyang, & Chong, 2019, p. 532)

ในขณะที่ ประเทศไทยมีนโยบายเพิ่มกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าจากแผงโซลาร์เซลล์ถึง 6,000 เมกะวัตต์ ในปี พ.ศ. 2575 ตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ยังคงให้เหลืออีก 2,750 เมกะวัตต์ จากนโยบายทำปริมาณเพิ่มขึ้น อาทิ พื้นที่ลพบุรี จำนวน 640,000 แผง อุตุยา จำนวน 150,000 แผง และปราจีนบุรี จำนวน 86,668 แผง (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2562) จากสถานการณ์ต่าง ๆ มีการคาดการณ์จากกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าในปี พ.ศ. 2565-2601 จะมีซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์จะหมดอายุการใช้งานสูงถึงประมาณ 6.2-7.9 แสนตัน หรือมากกว่า 18 ล้านแผง (ไทยรัฐออนไลน์, 2562) นอกจากนี้ อุปกรณ์ร่วม เช่น อินเวอร์เตอร์ หม้อแปลง แบตเตอรี่ สายไฟและอุปกรณ์อื่นๆ ที่จะหมดอายุการใช้งานไปด้วย ในกระบวนการผลิตแผงโซลาร์เซลล์ ประกอบไปด้วยสารเคมีและสารโลหะหนัก ได้แก่ กรดซัลฟิวริก ไฮโดรเจนฟลูออไรด์ และก๊าซไฮโดรเจน ในขณะที่ ปริมาณและประเภทของสารเคมีที่ใช้ขึ้นอยู่กับชนิดของเซลล์และเทคโนโลยีที่ใช้ วัสดุสารกึ่งตัวนำ ทั้งที่เป็นโลหะและอโลหะ เช่น ซิลิกอน แกลเลียมอาร์เซไนต์ อินเดียมฟอสไฟด์ แคดเมียมเทลลูไรด์ อลูมิเนียม โมลิบดีนัม สังกะสี เงิน และตะกั่ว เป็นต้น จากสารเคมีและสารโลหะหนักอาจเกิดการรั่วไหลจากกระบวนการต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป (Day, Senthilarasu, & Mallick, 2019)

นอกจากนี้ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ที่หมดอายุการใช้งานหรือเสื่อมสภาพ มีวัสดุที่มีค่า ได้แก่ ทองคำ ทองแดง เงิน อลูมิเนียม แคดเมียม อินเดียม แกลเลียม และตะกั่ว ซึ่งสร้างกำไรขั้นต้นอยู่ที่ประมาณ 36-42 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และการจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ โดยการออกแบบเครือข่ายโลจิสติกส์ย้อนกลับแบบองค์รวม (Mahmoudi, Huda, & Behnia, 2021) โดยการประเมินวัฏจักรชีวิตตลอดช่วงชีวิตของผลิตภัณฑ์และการจัดการเศษซากผลิตภัณฑ์หลังการใช้งาน รวมถึงของเสียที่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสุขภาพอนามัยของชุมชนและการ

ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ด้วยมาตรการทางด้านกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วนและเป็นระบบ ตามกรอบกำกับดูแลระดับชาติต้องสอดคล้องไปกับระเบียบการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Waste Electrical and Electronic Equipment--WEEE) ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของสหภาพยุโรป ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้ผลิตตลอดจนการออกแบบเครือข่ายโลจิสติกส์ย้อนกลับมาสับสนุนการจัดการ ได้แก่ การเก็บรวบรวม การคัดแยกการตรวจสอบ การคัดเลือก การขายซ้ำ การกลับมาใช้ซ้ำ การซ่อมแซม การตกแต่งใหม่ การผลิตซ้ำ การรีไซเคิล การคืนสภาพ และการกำจัด (De Brito & Dekker, 2004) เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากการใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อตอบสนองความต้องการพลังงานในอนาคตของโลก (Guaita-Pradas, Marques-Perez, Gallego, & Segura, 2019)

จากเหตุผลหลายประการดังกล่าวข้างต้น การจัดการผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ที่หมดอายุการใช้งาน ไม่ได้ใช้งานหรือเสื่อมสภาพ ยังเป็นปัญหาในระดับชาติที่ต้องได้รับการแก้ไข อีกทั้งปริมาณที่มีจำนวนมากขึ้นทั้งจากภายในประเทศและการนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อดำเนินการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจาก ผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์และอุปกรณ์มีวัสดุที่มีค่า ในขณะเดียวกันมีวัสดุอันตรายและสารเคมีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม หากมีการจัดการอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ ต้องอาศัยการจัดการโครงข่ายโลจิสติกส์ย้อนกลับเป็นอีกแนวทางหนึ่งเพื่อให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ หมุนเวียน สร้างรายได้ คุ้มครองทรัพยากรให้คุ้มค่าด้วยการนำกลับมาใช้ใหม่ ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ จึงนำมาซึ่งความสนใจของผู้เขียนในการวิเคราะห์การจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ในประเทศไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ (Solar Cells Equipment)

พลังงานทดแทนจากโซลาร์เซลล์ (Solar Cells) หรือเรียกชื่อย่อว่า “PV” มีชื่อเรียกกันไปหลายอย่าง เช่น เซลล์แสงอาทิตย์ เซลล์สุริยะ หรือเซลล์โฟโตวอลเทอิก “Photovoltaic” ได้ชื่อมาจากกระบวนการแปลงแสง (Photons) เป็นไฟฟ้า (Voltage) ซึ่งเรียกว่า “ปรากฏการณ์ PV” เมื่อรวมคำแล้วหมายถึง กระบวนการผลิตไฟฟ้าจากการตกกระทบของแสงบนวัตถุที่สามารถในการเปลี่ยนพลังงานแสงเป็นพลังงานไฟฟ้าได้โดยตรง ถูกค้นพบในปี ค.ศ. 1839 โดย Edmond Becquerel และในปี 1954 Bell Laboratories มีการประดิษฐ์โซลาร์เซลล์ พบว่า ซิลิคอน จากองค์ประกอบที่พบในทรายนั้นสร้างประจุไฟฟ้าเมื่อสัมผัสกับแสงแดด นอกจากนี้ มีการวิจัยและพัฒนาแผงโซลาร์เซลล์หลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ขึ้นกับเทคโนโลยีและข้อกำหนดจำเพาะ โซลาร์เซลล์ทำจากซิลิคอน แบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ (1) แบบผลึกเดี่ยว (2) แบบผลึกรวม และ (3) แบบแผ่นรีบิ้น

ยุคที่สอง เซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบางหรืออะมอร์ฟัสซิลิคอน และยุคที่สาม โซลาร์เซลล์แบบรวมแสงและเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ เซลล์แสงอาทิตย์ชนิดสีย้อมไวแสง เซลล์แสงอาทิตย์อินทรีย์ และเซลล์ไฮบริดส์ (Jean, Brown, Jaffe, Buonassisi, & Bulović, 2015) จากกระบวนการผลิตเกี่ยวข้องกับสารเคมีและสารโลหะหนัก ปริมาณและประเภทของสารเคมีที่ใช้ขึ้นอยู่กับชนิดของเซลล์และเทคโนโลยีที่ใช้ มีการพัฒนาการผลิต โดยพิจารณาจากต้นทุนต่อหน่วยพลังงานในการผลิต วัสดุสารกึ่งตัวนำที่มีราคาถูกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งที่เป็นโลหะและ

อลิโหะ มีส่วนประกอบ เช่น โครงอลูมิเนียมชุบแข็ง กระจกนิรภัย สารเคลือบป้องกันความชื้นและฝุ่น เซลล์แสงอาทิตย์ แผ่นกันความร้อนด้านหลัง และกล่องต่อแยก (Dominguez & Geyer, 2017)

การประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment–LCA)

การประเมินวัฏจักรชีวิต คือ กระบวนการวิเคราะห์และประเมินค่าผลกระทบของผลิตภัณฑ์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดช่วงชีวิตของผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ ตั้งแต่การสกัดหรือการได้มาซึ่งวัตถุดิบ กระบวนการแปรรูปวัสดุ กระบวนการผลิตมีการใช้สารเคมีและโลหะหนัก การขนส่งและการแจกจ่าย การติดตั้ง การใช้งาน การซ่อมแซม การนำกลับมาใช้ใหม่ การรีไซเคิล การรีไซเคิล การคืนสภาพ การบำบัด และการกำจัดเศษซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์หลังการใช้งาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า พิจารณาผลิตภัณฑ์ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยมีการระบุถึงปริมาณพลังงานและวัตถุดิบที่ใช้ ความคุ้มค่า รวมถึงของเสียที่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อมและการประเมินโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสุขอนามัยของชุมชน เพื่อที่จะหาวิธีการในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุดและมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Fthenakis, Kim, Frischknecht, Rauegi, Sinha, & Stucki, 2011, p. 3)

มาตรการ กฎระเบียบ และกฎหมาย

ในการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์และซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ ซึ่งเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้งานรายใหญ่ของโลกในหลาย ๆ ประเทศ รวมถึงกลุ่มสหภาพยุโรป จัดให้แผงโซลาร์เซลล์เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า จึงนิยามว่า “ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์” ตามระเบียบการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (WEEE Directive 2002/96/EC) และในปี ค.ศ. 2012 มีการปรับปรุงระเบียบที่เน้นหลักการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุการใช้งานและแผงโซลาร์เซลล์ เพื่อลดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยใช้แนวความคิดการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตและหลักการป้องกันล่วงหน้าเป็นฐาน มีการส่งเสริม และการกำหนดเป้าหมายขั้นต่ำการเก็บรวบรวมแบบคัดแยก การคืนสภาพ การกลับมาใช้ซ้ำและการนำมาใช้ใหม่ เพื่อนำกลับคืนวัสดุและโลหะที่มีค่า มีการปรับปรุงและกำหนดมาตรฐานในการบำบัดและกำจัด ด้วยการเผาและการฝังกลบอย่างปลอดภัย ที่ตราขึ้นในสหภาพยุโรปเพื่อบริหารจัดการในกลุ่มประเทศสมาชิก (European Union, 2002) และระเบียบว่าด้วยการจำกัดการใช้สารที่เป็นอันตรายบางประเภทในผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (RoHS) (Directive 2002/95/EC) ที่เน้นการจำกัดที่แหล่งกำเนิดหรือต้องใช้สารต้องห้ามในการผลิต ลดการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดน และเพื่อลดการก่อกำเนิดของเสียทั้งในเชิงปริมาณและความเป็นอันตราย (ปัญญ จันทรรณ, 2561)

นอกจากนี้ เยอรมนี มีระเบียบการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ The Elektro G สหรัฐอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนียได้ออกระเบียบ The Electronic Waste Recycling Act of 2003 (Act) Chapter 526, Statutes of 2003 ซึ่งห้ามจำหน่ายสินค้าที่มีโลหะหนักตามที่สหภาพยุโรปบังคับ กลุ่มประเทศเอเชียที่ออกกฎหมาย กฎหมายสอดคล้องไปในทำนองเดียวกัน ได้แก่ อินเดีย จีน เกาหลีใต้ และเวียดนาม ในขณะที่ญี่ปุ่นมีกฎหมายรีไซเคิลเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุการใช้งานและส่งเสริมการนำกลับมาใช้ใหม่ และกฎหมายความปลอดภัยของเครื่องใช้และวัสดุไฟฟ้า เช่นเดียวกัน (สุจิตรา วาสนา ดำรงดี และปณต มโนมัยวิบูลย์, 2555)

สำหรับประเทศไทย มีมาตรการ กฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

2551 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ฯลฯ (ปัญญา จันทร์ลออ, 2561, หน้า 764-775) และจากประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน พ.ศ. 2557 ให้ผู้ประกอบการกิจการผลิตไฟฟ้าแสงอาทิตย์จากเทคโนโลยีแผงโฟโตโวลเทอิก ที่ติดตั้งบนพื้นและบนหลังคา ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการไฟฟ้า ปฏิบัติตามมาตรการการป้องกัน แก๊สและติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามประมวลหลักการปฏิบัติ และมาตรการด้านการจัดการขยะและกากของเสีย ที่เข้าข่ายต้องรับใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2557 และให้สอดคล้องตามแนวทางพระราชบัญญัติประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 โดยต้องจัดการแผงโซลาร์เซลล์และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ชำรุด หมดอายุการใช้งาน ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายแผงโซลาร์เซลล์ ต้องพิจารณาตามเงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ ดังนี้ (1) กรณีการนำออกไปกำจัดหรือนำกลับมาใช้ใหม่ ดำเนินการขออนุญาตส่งออกและปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาบาเซล (2) กรณีการจัดการภายในประเทศ ต้องดำเนินการฝังกลบในหลุมฝังกลบของเสียอันตราย หรือเผาทำลายด้วยเตาเผาเฉพาะของเสียอันตรายภายใต้การดำเนินการของศูนย์บริการหรือหน่วยงานกำจัดของเสีย ที่ได้รับอนุญาตและขึ้นทะเบียนไว้กับกรมโรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย และ (3) ให้คัดแยกของเสียที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ อีก เช่น เศษเหล็ก ลวด เศษโลหะต่าง ๆ เป็นต้น นำกลับมาใช้ใหม่ หรือจำหน่ายให้แก่ผู้รับซื้อชิ้นส่วนของเสียที่เหลือจากการคัดแยกจะทำการเก็บรวบรวมขยะทั่วไป และประสานกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อดำเนินการกำจัดขยะต่อไป (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2562)

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporation Social Responsibility–CSR)

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร ได้รับความสนใจจากทั่วโลก มีการเติบโตอย่างทวีคูณในทศวรรษที่ผ่านมาหลาย ๆ บริษัทมีการกำหนดเป็นนโยบายภายในองค์กรหรือกลยุทธ์ทางจริยธรรมขององค์กร และรวม CSR เข้ากับทุกด้านของธุรกิจ ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและผลการดำเนินงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นความซับซ้อนทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้น ความต้องการเพิ่มความโปร่งใส เปิดเผย และความต้องการเป็นพลเมืองที่ดีขององค์กร (Elasrag, 2022) ในขณะที่ ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร ซึ่งคือการดำเนินการภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการที่ดี ทั้งในระดับใกล้และไกล อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ถึงเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจขององค์กรก็ตาม เป็นแนวทางที่ผู้ผลิตไม่มุ่งหวังผลกำไรจนมากเกินไป ปัจจุบันกลายเป็นประเด็นสำคัญที่ทั่วโลกให้ความสนใจ โดยเฉพาะในองค์กรธุรกิจ เนื่องจากการดำเนินการขององค์กรธุรกิจล้วนส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงกลายเป็นเรื่องจำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ไม่ใช่หวังเพียงเพื่อสร้างผลทางการตลาด หรือเพื่อไขว่คว้าปัญหาทางธุรกิจให้ได้รับการยอมรับจากสังคมเท่านั้น แต่กำลังทวีความสำคัญและกลายเป็นแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการทางธุรกิจที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2556) ในขณะที่ Carroll (1991) ได้กล่าวถึง พีระมิตความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ความรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ (2) ความรับผิดชอบด้านกฎหมาย (3) ความรับผิดชอบด้านจริยธรรม และ (4) ความรับผิดชอบด้านการกุศล

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory)

Freeman (1984) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในความหมายเชิงกลยุทธ์อย่างกว้างว่าเป็น “กลุ่มหรือบุคคลใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบหรือได้รับผลกระทบจากความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจ” ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถือเป็นตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญขององค์กรธุรกิจซึ่งการดำเนินงานนั้นมีผลกระทบ

หลายฝ่าย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ (1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก เช่น ลูกค้า คู่แข่ง ผู้ผลิตวัตถุดิบ พนักงาน และผู้ถือหุ้น และ (2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอง เช่น รัฐบาล องค์กร ชุมชน สภาพแวดล้อม หรือนักเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งมีมุมมองที่กว้างกว่าเดิม โดยองค์กรธุรกิจได้รับความคาดหวังให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น และในแนวทางวิชาการได้เติบโตขึ้นและกว้างขึ้นในหลายสาขา เช่น ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของธุรกิจ บรรษัทภิบาล และทฤษฎีองค์กร ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินงานขององค์กร และการจัดการเชิงกลยุทธ์

ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล (Theory of Reasoned Action--TRA)

ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล นำเสนอโดย Fishbein and Ajzen (1975) ได้อธิบายว่าในการตัดสินใจเลือก โดยจะอาศัยหลักเหตุและผล ที่อิงมาจากเหตุผลส่วนตัวของผู้เลือกจากทัศนคติที่ผู้เลือกมีต่อทางเลือกหรือพฤติกรรมนั้น ๆ และเหตุผลจากการคล้อยตามพฤติกรรมของกลุ่มอ้างอิงของผู้เลือก ซึ่งจัดเป็นบรรทัดฐานทางสังคมของผู้เลือก แนวคิดนี้อธิบายถึงว่าพฤติกรรมทางเลือกของมนุษย์นั้นมีผลมาจาก 2 สิ่งคือ ความเชื่อ และทัศนคติของแต่ละบุคคล โดยความเชื่อนั้นเกิดจากปัจจัยทางสังคมที่ได้รับอิทธิพลมาจากการครอบงำของสังคม ซึ่งความเชื่อนั้นเป็นความเชื่อตามกลุ่มอ้างอิง ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่คล้อยตามหรือเลียนแบบกลุ่มอ้างอิงรอบข้าง และในขณะที่ทัศนคติของบุคคลเป็นความเชื่อส่วนบุคคลเชิงพฤติกรรม จะเป็นตัวที่กำหนดทัศนคติทั้งทางบวกหรือทางลบต่อพฤติกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ อนุวัตร จุลินทร, ดุษฎี โยเหลา และเพชรรัตน์ ไสยสมบัติ (2563) ได้สรุป ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผลเกี่ยวกับพฤติกรรมตัดสินใจขององค์กรธุรกิจ ใน 3 ด้านใหญ่ ได้แก่ (1) พฤติกรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กรธุรกิจ อาทิพฤติกรรมของลูกค้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการตลาดในการส่งเสริมให้มีการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการมากขึ้น (2) พฤติกรรมของบุคลากรภายในองค์กรธุรกิจ อาทิผู้บริหารหรือพนักงาน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรขององค์กรธุรกิจ และ (3) พฤติกรรมขององค์กรธุรกิจโดยรวม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อภาคสาธารณะในการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้องค์กรธุรกิจกระทำพฤติกรรมที่ต้องการ

แนวคิดการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ (Reverse Logistics)

แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่จำกัด มาทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย จำหน่ายแจกจ่ายไปยังบุคคลต่าง ๆ ของสังคมหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่ไม่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากแนวคิดนี้ กระบวนการโลจิสติกส์ ย้อนกลับเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการนำซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์กลับสู่กระบวนการอีกครั้ง ซึ่งเป็นการนำทรัพยากรกลับมาใช้ประโยชน์สูงสุด ลดการใช้วัตถุดิบ เพิ่มมูลค่าให้กับการกู้คืนวัสดุ ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวคิดพื้นฐานจากความกังวลทางด้านสิ่งแวดล้อม การบังคับใช้กฎระเบียบและกฎหมาย ผลตอบแทนทางด้านเศรษฐศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (ศฤงคาร คล้ายแขก, ธัญปวิณ รัตน์พงศ์พร, เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ และวลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์, 2564) นอกจากนี้ แนวคิดการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับผ่านการดำเนินการ ได้แก่ การเก็บรวบรวม การคัดแยก การตรวจสอบการคัดเลือก การขายซ้ำ การกลับมาใช้ซ้ำ การซ่อมแซม การตกแต่งใหม่ การผลิตซ้ำ การรีไซเคิล การคืนสภาพ และการกำจัด (Govindan, Soleimani, & Kannan, 2015) โดยเกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน และการควบคุมการจัดการจากจุดที่ทำการบริโภคมายังจุดเริ่มต้น เพื่อดึงมูลค่าและทำการกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ขยายขอบเขตของแนวคิดออกไปทั้งวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ที่ให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ติดตั้ง ผู้ผลิตไฟฟ้าหรือบุคคลที่สาม นำผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการใช้งาน ชำรุด หมดประกัน หมดอายุ

การใช้งานและไม่ได้ใช้งาน มายังจุดเริ่มต้น ดำเนินการเก็บรวบรวมผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ที่หมดอายุ โดยทำการรื้อถอนหรือรวบรวมจากจุดรับคืน แล้วดำเนินการคัดแยก โดยระบุรายการ หมวดหมู่และวัสดุ ตามประเภทพร้อมแยกออกจากกัน ทำการตรวจสอบสภาพทั่วไป แล้วทำการคัดเลือกที่สมบูรณ์ ส่วนที่สามารถใช้งานได้แยกออกจากกัน เพื่อดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขบางส่วนหรือส่วนประกอบ แล้วนำกลับมาใช้ซ้ำ โดยการขายซ้ำในตลาดมือสองสำหรับผู้ซื้อในประเทศ ที่มีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรทางการเงิน ส่วนแผงที่ชำรุดหรือไม่สามารถซ่อมแซมได้ จะผ่านกระบวนการรีไซเคิล ถอดแยกชิ้นส่วนแยกตามวัสดุ บดหรือตัด สกัด แปรสภาพหรือเปลี่ยนรูปให้กลับมามีคุณภาพ คุณสมบัติและสามารถใช้ประโยชน์ได้ การคืนสภาพแผงกลับคืนมาสู่กระบวนการคืนสภาพ เพื่อนำทรัพยากรกลับคืนในขั้นตอนสุดท้าย เศษเหลือจากการดำเนินการแล้วไม่มีวัสดุที่มีค่า ทำการกำจัดด้วยการเผาและฝังกลบอย่างปลอดภัย ลดผลกระทบจากการปล่อยของเสียสู่อากาศ น้ำ หรือดิน ด้วยการควบคุมอย่างเหมาะสม (Agrawal, Singh, & Murtaza, 2015) ในขณะที่ การศึกษาของ Mahmoudi, Huda, and Behnia (2019) พบว่า การกู้คืนและการรีไซเคิลแผงโซลาร์เซลล์ มีสองประเด็นหลักในปัจจุบัน คือ การประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์และโลจิสติกส์ย้อนกลับเป็นส่วนสำคัญของการจัดการแผงโซลาร์เซลล์ที่หมดอายุการใช้งาน ซึ่งมีขึ้นส่วนที่สามารถสร้างคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจ ผลตอบแทนทางธุรกิจและเป็นทางเลือกของทรัพยากรจะเห็นได้ว่า “โลจิสติกส์ย้อนกลับ” (Reverse Logistics) เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของโซ่อุปทานซึ่งกำลังเป็นที่สนใจและแพร่หลายในการนำแนวคิดนี้มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นการผสมผสานของห่วงโซ่อุปทานเพื่อการจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ซึ่งจัดเป็นอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (WEEE Directive 2002/96/EC) เช่นเดียวกัน (European Union, 2012)

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (sustainable development)

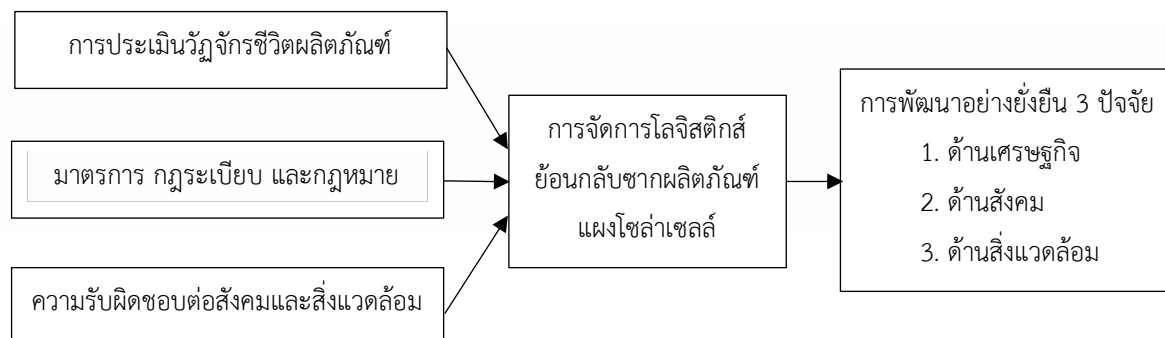
แนวคิดนี้ ในปี ค.ศ. 2015 มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals--SDGs) ถึง 17 เป้าหมายและ 169 เป้าประสงค์ แต่หัวใจที่สำคัญมองการพัฒนาเป็นมิติที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันในแต่ละด้าน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ มีการจ้างงานที่มีคุณค่าด้วยความมั่งคั่ง นอกจากนี้ การใช้พลังงานเชื้อเพลิงจากฟอสซิลส่งผลต่อการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พลังงานแสงอาทิตย์มีบทบาทสำคัญต่อโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้มีแหล่งที่มาของพลังงานสะอาด ช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมได้จากการจัดการที่เหมาะสม

2. ด้านสังคม เป็นการพัฒนาคณะและสังคมให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เตรียมพร้อมในการปรับตัว การเปลี่ยนแปลง การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี

3. ด้านสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ปกป้อง ปรับปรุงดูแลระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำและให้พื้นที่กลับสู่สภาพเดิม ลดการปล่อยมลพิษ เพื่อการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลและลดขยะมูลฝอยในอุตสาหกรรม วิธีการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษและมลพิษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศษซากที่เหลือจากการบำบัดและกำจัดอย่างปลอดภัย โดยการนำนโยบาย กฎระเบียบ กฎหมาย แนวคิดต่าง ๆ นำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อบรรลุเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (United Nation, 2020)

กรอบในการวิเคราะห์

ภาพ 1 กรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ พบว่า การจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ตลอดวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ที่ครบวงจรตามแนวคิดโลจิสติกส์ย้อนกลับ ตั้งแต่การสกัดหรือการได้มาซึ่งวัตถุดิบ กระบวนการแปรรูปวัสดุ กระบวนการผลิต การขนส่ง การแจกจ่าย การติดตั้ง การใช้งาน การเก็บรวบรวม การคัดแยก การรีไซเคิล และการกำจัด โดยโรงงานประเภท 105 ซึ่งประกอบกิจการเกี่ยวกับการคัดแยกหรือฝังกลบสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่มีลักษณะและคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และโรงงานประเภท 106 ประกอบกิจการเกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียจากโรงงานมาผลิตเป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยผ่านกรรมวิธีการผลิต เช่น สกัดแยกโลหะมีค่า ทำเชื้อเพลิงทดแทน ซ่อมแซม ปรับปรุง บดย่อยเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี รวมถึงจำนวนโรงงานในการรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์โดยเฉพาะ ขาดพื้นที่มีศักยภาพและเหมาะสม ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการที่ยังไม่มีความชัดเจนมากนัก และไม่คุ้มค่าจากการลงทุนในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการจัดการซากแผงเซลล์แสงอาทิตย์และแบตเตอรี่ และพัฒนาโรงงานรีไซเคิลซากแผงเซลล์แสงอาทิตย์และแบตเตอรี่ต้นแบบของประเทศไทย ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า การรีไซเคิลแผงเซลล์แสงอาทิตย์และแบตเตอรี่ในประเทศไทยยังคงมีความท้าทายหลายด้าน ทั้งในด้านการเก็บรวบรวม ปริมาณ และความแตกต่างชนิดของซาก ที่จะส่งผลกระทบต่อเทคนิคในการรีไซเคิลและความคุ้มค่าการลงทุน ตลอดจนเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ทำให้การพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปในประเด็นต่าง ๆ ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ และต้องติดตามเทคโนโลยีในการรีไซเคิลที่ทันสมัยอยู่เสมอ (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2564) และจากรายงานข่าวของ ไทยรัฐออนไลน์ (2562) พบอีกว่า ยังไม่มีการลงทุนสร้างโรงงานจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์โดยเฉพาะ แต่มีเพียงการลงทุนเพียง 1 แห่ง ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเป็นการนำแผงเก่าที่หมดอายุ ชำรุดมาเปลี่ยนแผ่นเซลล์เพื่อนำกลับไปใช้ใหม่ ส่วนแผงโซลาร์เซลล์ที่หมดอายุใช้งาน ใช้ไม่ได้ก็ใช้วิธีส่งคืนผู้ผลิตต่างประเทศ หรือนำมาบดย่อยแล้วฝังกลบในหลุมฝังกลบอุตสาหกรรม บางส่วนในจังหวัดสระแก้ว ขณะที่ พิษณุ รัชฎาวงศ์, เดวิด บรรเจิดพงศ์ชัย, สมชัย รัตนธรรมพันธ์, ฐิติศักดิ์ บุญปราโมทย์ และสันต์ สัมปตวนิช (2559, หน้า 9) พบว่า มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ในการนำทรัพยากรที่มีค่านำกลับมาใช้ใหม่หรือดึงมูลค่ากลับคืน ซึ่งสามารถแยกชิ้นส่วนหรือองค์ประกอบโลหะที่มีค่า เช่น เงิน ทองแดง อลูมิเนียม แคดเมียมดีบุก แพลทินัม เทลลูเรียม เจอร์เมเนียม อินเดียม และวัสดุอื่น ๆ ที่มีค่า

ในขณะที่ ประชาชนทั่วไปและผู้ประกอบการ ยังมีการตั้งฉากผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีค่าปะปนกับขยะทั่วไปเป็น ปัญหาในการจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีสถานที่กำจัดที่ได้มาตรฐานและกำจัดอย่างเป็นระบบ หรือขายไปให้กับขี้เล้งหรือร้านรับซื้อของเก่า แล้วไปดำเนินการอย่างไม่ถูกต้อง ทำให้มีความเสี่ยงที่สารอันตรายและ โลหะหนักในซากผลิตภัณฑ์ ที่จะรั่วไหลและปนเปื้อนสู่สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศและห่วงโซ่อาหาร ที่ก่อให้เกิดปัญหา ต่อชุมชนและสุขภาพได้ เป็นที่ทราบทั่วว่า ส่วนประกอบของแผงโซลาร์เซลล์ อาทิเช่น ตะกั่ว พืชของตะกั่วจะทำลายระบบ ประสาท ต่อมาไร้ท่อ ไต ระบบเลือดและมีผลต่อการพัฒนาระบบสมองของเด็ก แคดเมียม หากสูดดมไอแคดเมียมทำให้เกิดโรคมะเร็งทางเดินหายใจ กระดูกผุ โลหิตจางและไออย่างรุนแรง และสารปรอท หากสะสมในร่างกายเป็น เวลานาน ปวดศีรษะ ตาพร่ามัว ทำลายประสาทและส่งผลต่อไต เป็นต้น (สถาบันการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2560) นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2565 ได้ลงนามความร่วมมือ “การไม่รับซื้อวัสดุที่มีการเผาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์” ระหว่าง กรมควบคุมมลพิษ และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน สมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมและองค์กรเอกชน และผู้ประกอบการที่รับซื้อทองแดงหรือวัสดุที่มีค่าทั่วประเทศ (กรมควบคุมมลพิษ, 2565) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานและผู้ประกอบการแบบครัวเรือน ยังมีการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ยังไม่ถูกต้องเหมาะสม ตามหลักวิชาการ การดำเนินการเหล่านี้สอดคล้องไปกับ ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล ซึ่งเป็นความเชื่อส่วนบุคคลเชิง พฤติกรรม จะเป็นตัวที่กำหนดทัศนคติทั้งทางบวกหรือทางลบต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ โดย ความเชื่อนั้นเกิดจากปัจจัยทางสังคมที่ได้รับอิทธิพลมาจากการครอบงำของสังคม ซึ่งความเชื่อนั้นเป็นความเชื่อตาม กลุ่มอ้างอิง ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่คล้ายตามหรือเลียนแบบกลุ่ม การดำเนินการเหล่านี้ ขาดความตระหนักในความ รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการอาจยังเห็นว่าเป็นรายจ่าย สอดคล้องกับการศึกษา ของ ศฤงคาร คล้ายแขก และคนอื่น ๆ (2564) ที่พบว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานรีไซเคิลขนาดกลางและขนาดเล็กอาจ มีความตื่นตัวในกระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมน้อย ด้วยความที่เป็นประเด็นใหม่อาจทำให้กลุ่ม ผู้ประกอบการ มีการรับรู้หรือยังไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก อาจละเลยและขาดการดำเนินการกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่ง หน่วยงานในภาครัฐต้องมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการโรงงาน ผู้ประกอบการแบบครัวเรือน หรือ เจ้าขององค์กรธุรกิจ ให้มีความตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนที่สำคัญมากในการ ดำเนินธุรกิจ แม้ผลกำไรจะเป็นเป้าหมายที่สำคัญการสร้างผลกำไร แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญ ถึงแม้ในส่วนที่ กฎหมายไม่ได้มีข้อบังคับไว้ก็ตาม ในขณะที่ Brundtland (1987) ได้กล่าวถึง แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญของการขับเคลื่อนสามมิติหลักของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการดำเนินธุรกิจที่มีได้มุ่งหวังสร้างผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ดีในทาง เศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากแนวคิดของ Freeman (1984) ที่ว่าการที่ ธุรกิจดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ของธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากความสำเร็จจากการดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

และพบอีกว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์โดยเฉพาะ เพียงมีแต่กฎหมายบางฉบับที่สามารถนำมาเป็นแนวทางหรือมาตรการในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ครอบคลุม และเป็นกฎหมายทั่วไป ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้โดยเฉพาะกับแผงโซลาร์เซลล์ มีร่างพระราชบัญญัติการจัดการซาก ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ที่มีการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการและมอบหมายให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา

ต่อไป (กรมควบคุมมลพิษ, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการของกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดทำแผนแม่บทการจัดการซากผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และเซลล์แสงอาทิตย์ โดยมีวัตถุประสงค์ (1) รวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ปริมาณซากที่เกิดขึ้น วิธีการกำจัด สัดส่วนวัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ และการนำกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบใหม่ (2) จัดทำแผนแม่บทมาตรการและกลไกการจัดการเซลล์แสงอาทิตย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย (3) ส่งเสริมการจัดการซากผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด และ (4) เพื่อให้ความรู้ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้องและปลอดภัย (เอกบุตร อุตมพงศ์, 2561)

ในขณะเดียวกัน การรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ยังมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ในการนำทรัพยากรที่มีค่านำกลับมาใช้ใหม่หรือดึงมูลค่ากลับคืน ซึ่งสามารถแยกชิ้นส่วนหรือองค์ประกอบโลหะที่มีค่า เช่น เงิน ทองแดง อลูมิเนียม แคดเมียม ดีบุก แพลทินัม เทลลูเรียม เจอร์เมเนียม อินเดียม และวัสดุอื่น ๆ ที่มีค่า (พิชญ รัชฎาวงศ์ และคนอื่น ๆ, 2559, หน้า 9) สอดคล้องไปกับทบวงการพลังงานหมุนเวียนระหว่างประเทศ (International Renewable Energy Agency--IRENA) กล่าวว่า นำไปสู่อุตสาหกรรมใหม่สามารถรองรับเศรษฐกิจจำนวนมาก ในการสร้างมูลค่าและสอดคล้องกับระดับโลก (IRENA, 2016) โดยคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. 2530 แผงโซลาร์เซลล์เมื่อหมดอายุการใช้งานภายใต้สถานการณ์การสูญเสียปกติ จะมีวัตถุดิบในการกู้คืน ได้แก่ แก้วประมาณ 965,100 ตัน โพลีเมอร์ประมาณ 101,300 ตัน อลูมิเนียมประมาณ 75,000 ตัน ซิลิกอนประมาณ 29,500 ตัน ทองแดงประมาณ 7,200 ตัน เงินประมาณ 90 ตัน และโลหะอื่น ๆ สังกะสี นิกเกิล แคดเมียม แกลเลียม และเทลลูเรียม รวมกันประมาณ 390 ตัน เมื่อพิจารณาโอกาสทางธุรกิจในระดับสากล สามารถสร้างผลตอบแทนจากวัสดุที่สามารถสร้างมูลค่า ได้ถึง 450 ล้านเหรียญสหรัฐ

บทสรุป

จากการศึกษา พบว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแผงโซลาร์เซลล์โดยเฉพาะแต่แผงโซลาร์เซลล์จัดเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า จึงอยู่ในนิยามของคำว่า “ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์” ตามร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. แต่กำลังเข้าสู่ขั้นตอนการนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และพบอีกว่า ยังไม่มีโรงงานรีไซเคิลแผงโซลาร์เซลล์ที่หมดอายุการใช้งานและไม่ได้ใช้งานโดยเฉพาะ มีเพียงนำเศษซากที่ชำรุดเสียหายจากการใช้งานหรือจากการติดตั้งไปฝังกลบ บางครั้งมีการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและกฎหมาย ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรีไซเคิล ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการนำทรัพยากรกลับคืน นอกจากนี้นโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทำให้จำนวนแผงโซลาร์เซลล์ที่จะหมดอายุการใช้งานมีปริมาณเพิ่มขึ้นในอนาคต ยังไม่มีนโยบายและความชัดเจน ในเรื่องผู้ดำเนินการจัดการซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ ระหว่างหน่วยงานรัฐ ผู้ผลิต ตัวแทนจำหน่าย ผู้รับเหมาติดตั้ง ผู้ผลิตไฟฟ้า องค์กรผู้เก็บรวบรวม และโรงงานรีไซเคิล ที่จะดำเนินการในการจัดการภายในประเทศหรือส่งออกไปกำจัดนอกประเทศ โดยแนวทางต้องสอดคล้องไปกับแนวคิดวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์และโลจิสติกส์ย้อนกลับ

ข้อเสนอแนะ

(1) บูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน รัฐควรกำหนดนโยบาย กฎระเบียบและกฎหมาย แนวทางการปฏิบัติและวิธีการจัดการอย่างถูกต้อง (2) สร้างเครือข่ายหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในโครงการบริหารจัดการ ส่งเสริมโรงงานประเภท 101, 105 และ 106 ให้มีศักยภาพในการพัฒนาและนำเทคโนโลยีในการจัดการแผง โซลาร์เซลล์อย่างเป็นระบบอย่างเหมาะสม (3) ส่งเสริมแนวคิดด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบในด้านต่าง ๆ (4) สร้างเครือข่ายนักวิชาการและเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วน (5) เพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ (6) จัดตั้งศูนย์รวบรวมและรับคืนซากผลิตภัณฑ์แผงโซลาร์เซลล์ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบโครงข่ายโลจิสติกส์ย้อนกลับร่วมกัน และ (7) ร่วมกันปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนทั่วไป ด้านสิ่งแวดล้อมและป้องกันผลกระทบ จากการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2564). คพ. เปิดรับฟังความคิดเห็น ร่าง พ.ร.บ. การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ค้นจาก https://www.pcd.go.th/pcd_news/13089
- กรมควบคุมมลพิษ. (2565). ลงนามความร่วมมือไม่ซื้อวัสดุมูลค่าจากการเผาซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์. ค้นจาก https://www.pcd.go.th/pcd_news/25794
- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (2562). รายงานพลังงานทดแทนของประเทศไทย. ค้นจาก <http://webkc.dede.go.th/testmax/node/4631>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2564). กรมโรงงานจับมือ กฟผ. รีไซเคิลโซลาร์เซลล์-แบตเตอรี่. ค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/931996>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2562). ผุดแผนโรงกำจัดซากโซลาร์เซลล์. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/business/economics/1561915>
- ปัญญา จันทรรลอ. (2561). มาตรการทางกฎหมายในการจัดการแผงเซลล์แสงอาทิตย์. วารสารบัณฑิตศึกษา นิติศาสตร์, 11(3), 762-776.
- พิชญ รัชฎาวงศ์, เดวิด บรรเจิดพงศ์ชัย, สมชัย รัตนธรรมพันธ์, ฐิติศักดิ์ บุญปราโมทย์ และสันต์ สัมปตวนิช. (2559). โครงการจัดการแผงเซลล์แสงอาทิตย์ที่หมดความคุ้มค่าในการผลิตไฟฟ้า. ค้นจาก <http://www.tei.or.th/tbcsd/event/171122-tbcsd-3.pdf>
- ศฤงคาร คล้ายแขก, ธัญปวีณ์ รัตนพงศ์พร, เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ และวลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการในการดำเนินงานโครงข่ายโลจิสติกส์ย้อนกลับซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 11(1), 175-186.
- สถาบันการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2560). รายงานที่ดีอาร์ไอ: การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. ค้นจาก <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2018/04/wb133.pdf>
- สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. (2556). ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

- สุจิตรา วาสนาดำรงดี และปณต มโนมัยวิบูลย์. (2555). *การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ (E-waste)*. ค้นจาก http://www.hsm.chula.ac.th/research/paper./e-wate_management/e-wate_management1.pdf
- อนุวัตร จุลินทร, ดุษฎี โยเหลา และเพชรรัตน์ ไสยสมบัติ. (2562). ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน: การนำไปประยุกต์ใช้ในด้านธุรกิจ. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)*, 12(5), 128-145.
- เอกบุตร อุตมพงศ์. (2561). *แผนแม่บทการจัดการซากผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์: เซลล์แสงอาทิตย์ (solar cells) และการจัดการซากเซลล์แสงอาทิตย์อย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม*. ค้นจาก <http://www.tei.or.th/tbcsd/event/171122-tbcsd-1.pdf>
- Agrawal, S., Singh, R. K., & Murtaza, Q. (2015). A literature review and perspectives in reverse logistics. *Resources, Conservation and Recycling*, 97, 76-92.
- Brundtland, G. H. (1987). *Report of the World commission on environment and development: Our common future*. United Nation.
- Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders. *Business Horizons*, 34(4), 39-48.
- Day, J., Senthilarasu, S., & Mallick, T. K. (2019). Improving spectral modification for applications in solar cells: A review. *Renewable Energy*, 132, 186-205.
- De Brito, M. P., & Dekker, R. (2004). A framework for reverse logistics. In *Reverse logistics* (pp. 3-27). Springer Berlin Heidelberg.
- Deng, R., Chang, N. L., Ouyang, Z., & Chong, C. M. (2019). A techno-economic review of silicon photovoltaic module recycling. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 109, 532-550.
- Domínguez, A., & Geyer, R. (2017). Photovoltaic waste assessment in Mexico. *Resources, Conservation and Recycling*, 127, 29-41.
- Elasrag, H. (2022). *Corporate social responsibility in Islam*. Hussein Elasrag.
- European Union. (2002). Directive 2002/96/EC of the European Parliament and of the council of 27 January 20003 on waste electrical and electronic equipment (WEEE). *Official Journal of The European Union L*, 37, 24-38.
- European Union. (2012). Directive 2012/19/EU of the European Parliament and of the council of 4 July 2012 on waste electrical and electronic equipment (WEEE). *Official Journal of European Union L*, 197, 38-71.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intentions and behaviour: An introduction to theory and research*. Addison-Wesley.
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*. Pitman.
- Fthenakis, V., Kim, H., Frischknecht, R., Rauegi, M., Sinha, P., & Stucki, M. (2011). *Life cycle inventories and life cycle assessment of photovoltaic systems*. International Energy Agency (IEA) PVPS Task, 12.

- Govindan, K., Soleimani, H., & Kannan, D. (2015). Reverse logistics and closed-loop supply chain: A comprehensive review to explore the future. *European Journal of Operational Research*, 240(3), 603-626.
- Guaita-Pradas, I., Marques-Perez, I., Gallego, A., & Segura, B. (2019). Analyzing territory for the sustainable development of solar photovoltaic power using GIS databases. *Environmental Monitoring and Assessment*, 191(12), 1-17.
- IEA. (2019). *Renewables 2017: Solar leads the charge in another record year for renewables*. Retrieved from <https://www.iea.org/renewables2017/#section-1-1>
- IRENA. (2016). *End-of-life management: Solar photovoltaic panels*. Retrieved from <https://www.irena.org/publications/2016/Jun/End-of-life-management-Solar-Photovoltaic-Panels>
- Jean, J., Brown, P. R., Jaffe, R. L., Buonassisi, T., & Bulović, V. (2015). Pathways for solar photovoltaics. *Energy & Environmental Science*, 8(4), 1200-1219.
- Khan, M. F. N., Ali, G., & Khan, A. K. (2019). A Review of estimating solar photovoltaic cell parameters. In *2019 2nd International Conference on Computing, Mathematics and Engineering Technologies (iCoMET)* (pp. 1-6). IEEE.
- Mahmoudi, S., Huda, N., & Behnia, M. (2019). Photovoltaic waste assessment: Forecasting and screening of emerging waste in Australia. *Resources, Conservation and Recycling*, 146, 192-205.
- Mahmoudi, S., Huda, N., & Behnia, M. (2021). Critical assessment of renewable energy waste generation in OECD countries: Decommissioned PV panels. *Resources, Conservation and Recycling*, 164, 105-145.
- United Nation. (2020). *Sustainable development goals report 2020*. Retrieved from <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2020.pdf>

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

วันที่รับบทความ: 27 พฤษภาคม 2565
วันแก้ไขบทความ: 29 พฤศจิกายน 2565
วันตอบรับบทความ: 6 ธันวาคม 2565

ณัฐพงษ์ บัวเพ็ญ¹ อำนวย ทองโปร่ง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 220 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) เท่ากับ 0.8-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.974 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษามีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ (3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคิดเห็น; บทบาทผู้บริหาร; โรงเรียนคุณธรรม

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

282 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 ประเทศไทย, อีเมล: 6312470021@rumail.ru.ac.th

²รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

282 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 ประเทศไทย, อีเมล: amnuaythongprong@gmail.com

Teachers' Opinions Concerning the Role of Administrators in Moral School Development Under the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office

Received:	May 27, 2022
Revised:	November 29, 2022
Accepted:	December 6, 2022

Nattapong Boupen¹ Amnuay Thongprong²

Abstract

The purpose of this research was to study and compare teachers' opinions about the role of administrators in the development of moral schools under the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office classified by educational level, operational experiences and school size. The sample group was 220 teachers teaching in schools under the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office, academic year 2021 selecting by a simple random sampling method. The 5-level estimation scale questionnaire had the accuracy (IOC) of 0.8-1.00 and the confidence (Reliability) from calculation by Cronbach's alpha coefficient was at 0.974. The statistics used in the data analysis were frequency percent, mean ($\bar{X}$) standard deviation (*SD*). T-test (t-test). One-way Analysis of Variance.

The research results were as follows; (1) The teachers' opinions on the role of administrators in the development of moral schools under the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office both in overall and in each aspect were at a high level. (2) The results of the comparison of teachers' opinions on the role of administrators in moral school development under the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office revealed that teachers with educational levels were of no different opinions of teachers regarding the role of administrators in moral school development under the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office both in overall and in each aspect. (3) Comparative results of teachers' opinions about the role of administrators in moral school development under the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office found that teachers with different working experiences and school sizes had no different opinions about the role of administrators in moral school development under the Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office both in overall and in each aspect.

Keywords: Comments; Executive Roles; Moral School

Type of Article: Research Article

¹Student, Master of Education Program in Educational Administration, Ramkhamhaeng University

2086 Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand, E-mail: 6312470021@rumail.ru.ac.th

²Assoc. Prof., Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

2086 Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand, E-mail: amnuaythongprong@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตราที่ 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามมาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นตามสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 24(4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ซึ่งความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการพัฒนาคนของประเทศ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีคุณธรรมจริยธรรม รักความเป็นไทยและมีความสามารถก้าวไกลในระดับสากล การศึกษาเรียนรู้อย่างบูรณาการระหว่างชีวิต ความเป็นจริง และวิชาการเข้าไปด้วยทั้งหมด ระวังความเสี่ยงและความเป็นไปของคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์เกิดจากสภาพการทางสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ เทคโนโลยีและการสื่อสารตามกระแสสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้วิถีชีวิตค่านิยมของนักเรียนเปลี่ยนไป ได้ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม เพื่อให้เยาวชนทุกคน มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริงโดยหลักการของโรงเรียนคุณธรรมสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนา ไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง เปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากล ตามศาสตร์พระราชาสถาบันและสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และพระประสงค์ของรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องฝึกภาวะผู้นำให้แก่ นักเรียนเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนขึ้น เพื่อเป็นส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนทุกคนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้น และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ผ่านกระบวนการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้แนวคิดทฤษฎีและแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันตลอดไป ตลอดจนผลที่เกิดจากการดำเนินงานดังกล่าว โดยนำมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก 4 ด้าน

1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

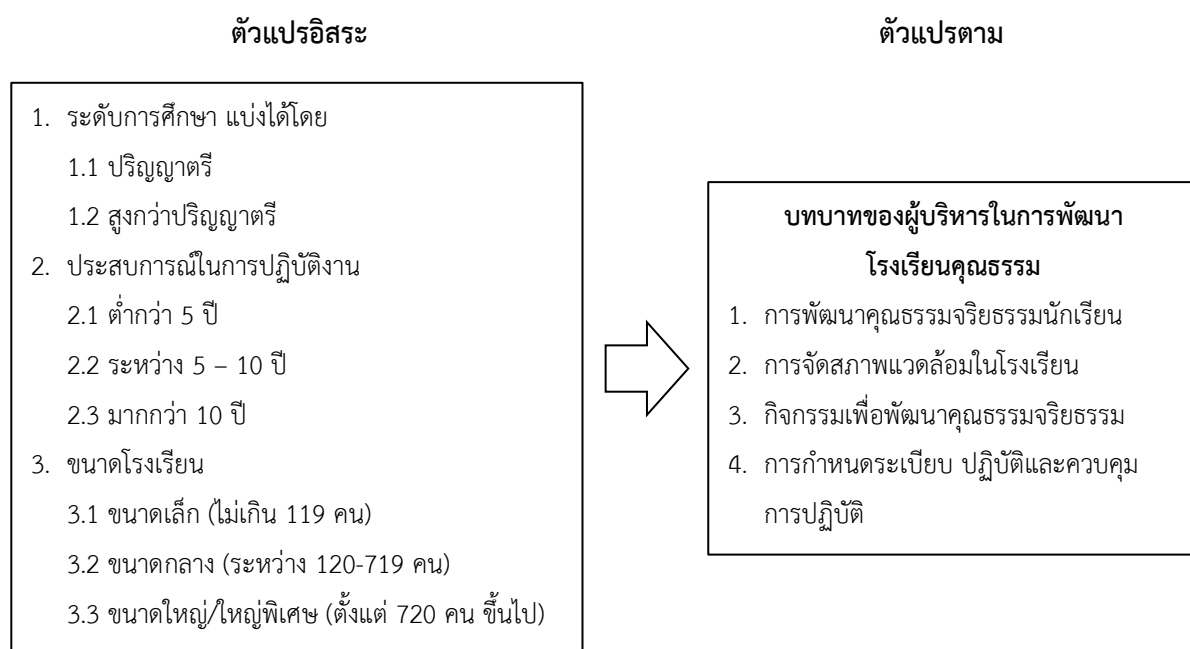
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
4. การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. นำผลการวิจัยไปปรับเปลี่ยนบทบาทและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน
2. นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก
3. เป็นแนวทางโรงเรียนคุณธรรมแก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ได้สังเคราะห์แนวคิดที่สอดคล้องเพื่อนำมาจัดทำกรอบแนวคิด การศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 96 โรงเรียน จำนวน 550 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 96 โรงเรียน จำนวน 220 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

1. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการค่าหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และหาจำแนกรายข้อด้วยวิธีการ (Try Out) มีค่าอยู่ระหว่าง .80-1.00
2. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .974

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก เพื่ออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งเอกสารขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ และ E-Mail และขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบออนไลน์ จำนวน 220 ฉบับ ผ่านทาง Google Form ระหว่างวันที่ 15-20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับคืนทั้งหมด 220 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก จำแนกตามระดับการศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน โดยใช้การ

วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบว่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	4.14	0.55	มาก
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.14	0.60	มาก
3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.15	0.59	มาก
4. การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ	4.25	0.66	มาก
รวม	4.17	0.60	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.25) รองลงมา คือ กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.15) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คือ ($\bar{X}$ = 4.14)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

ตาราง 2

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	ระดับการศึกษา				t	P
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 166)		(n = 54)			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	4.15	.40	4.11	.43	.51	.61
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.15	.40	4.12	.46	.38	.70
3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.15	.38	4.13	.44	.29	.77

ตาราง 2 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	ระดับการศึกษา				t	P
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 166)		(n = 54)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
4. การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ	4.28	.56	4.16	.63	1.40	.16
รวม	4.18	.39	4.13	.44	.80	.43

จากตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน			F	P
	5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี		
	($\bar{X}$)	($\bar{X}$)	($\bar{X}$)		
1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	4.12	4.13	4.15	.05	0.95
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.13	4.14	4.16	.04	0.96
3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.15	4.16	4.14	.02	0.98
4. การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ	4.28	4.28	4.20	.38	0.78
รวม	4.18	4.18	4.15	.08	0.95

จากตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม	ขนาดโรงเรียน			F	P
	เล็ก ($\bar{X}$)	กลาง ($\bar{X}$)	ใหญ่/ใหญ่พิเศษ ($\bar{X}$)		
1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	4.15	4.13	4.13	.08	0.92
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.14	4.16	4.13	.07	0.93
3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.15	4.16	4.14	.10	0.91
4. การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ	4.28	4.28	4.20	.42	0.66
รวม	4.19	4.16	4.16	.12	0.89

จากตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่มีปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีการรับรู้ต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ รองลงมา คือ กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และสามารถวิเคราะห์ตามด้าน ดังนี้

1.1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารใส่ใจในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เนื่องจากคุณธรรมจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งในการการริเริ่มสร้างสรรค์และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับยุคสมัยและบังเกิดคุณประโยชน์กับชีวิต และสร้างความดีงามที่เป็นข้อพึงปฏิบัติตลอดจนการดำเนินชีวิตที่ดีงามหรือ ถูกต้องกับเกณฑ์สังคมแก่นักเรียน การพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เป็นภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบให้ประสบความสำเร็จ จึงเป็นการเสริมสร้างและปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมที่ยั่งยืน มีการกำหนดและเน้นการปลูกฝัง พัฒนาและสร้างเสริมคุณธรรมหลักที่เป็นคุณธรรมพื้นฐานในการพัฒนาไปสู่คุณธรรมอื่น ๆ เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความพอเพียง ความกตัญญูกตเวที และความมีจิตอาสา อย่างเข้มแข็ง จริงจัง และต่อเนื่องผลจากการพัฒนาประเทศ ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจจึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า

ส่วนรวม การขาดคุณธรรมจริยธรรม ทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในสังคมให้เป็นคนดีจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น เพราะคนในสังคมต่างเรียกร้องในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยแม้เป็นเรื่องที่มีความยากเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำหนดความสงบสุขของสังคมไทยพบว่า สังคมใดมีผู้เพียบพร้อม ด้วยคุณธรรมจริยธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสงบสุข ในขณะเดียวกัน หากคนในสังคมใดมีความบกพร่องด้านจิตใจ ขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ก็หาความสงบสุขได้ยาก สรุปภาพรวมของปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นกับคนในชาติทุกกลุ่มเป้าหมาย นับวันจะรุนแรงและทวีคูณมากขึ้นที่มีผลกระทบต่อประเทศและสังคมไทยโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์ประสิทธิ์ ปสิทธิโก (แสนดวง) (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2” พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจากการมีคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีมาสู่การปฏิบัติในวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน ร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคลให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สภาพแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้ ทุกคนมีความสุขมีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเอง โรงเรียนทุกแห่งย่อมปรารถนาให้นักเรียนของตนมีความสุขทั้งอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียน จึงเป็นการสมควรที่โรงเรียนจะต้องพยายามจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียน เพื่อประโยชน์และความสุขของนักเรียน ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาษอน ประภา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สู่การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” จากการวิจัยพบว่า ด้านความพร้อมของทรัพยากร ผลปรากฏว่าในภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมาก

1.3 กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจากการมีพัฒนาการนักเรียน ให้มีทักษะในการคิด การแก้ปัญหา การให้เหตุผล และความคิดสร้างสรรค์ มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในทุกกระบวนการของการทำกิจกรรมส่งเสริมทักษะวิชาการ และกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมที่พัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบ ใช้โครงงานคุณธรรมเป็นเครื่องมือ ในการเรียนรู้ความดีงามจากการลงมือปฏิบัติจริง และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของด้วยความภาคภูมิใจ ให้นักเรียนตระหนัก เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารของโรงเรียน ตระหนักว่าการขับเคลื่อนการสร้างเสริม และพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม นักเรียนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต้องมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เด็กรู้จักจัดระเบียบชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ที่พร้อมจะรับการพัฒนา เด็กมีแรงจูงใจที่ถูกต้อง การใฝ่รู้ และใฝ่สร้างสรรค์ และเชื่อว่าการที่มนุษย์จะพัฒนาชีวิตไปได้ จะต้องมีความมุ่งมั่น คือ ความปรารถนาที่

ไผ่ดี เด็กได้รับกำลังใจ กิจกรรมที่จัดในค่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์ ประสิทธิ์ปสิทธิโก (แสนด้วง) (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2” จากการวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมนิเทศธรรมประพาดิตนอยู่ในกรอบกฎหมาย จาริต ประเพณีและพระธรรมวินัย รวมทั้งนำมาปรับใช้ใน สถานศึกษา ด้านความกตัญญูสถานศึกษาควรรายงานการประเมินตนเองและรายงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเป็นความจริง และทุกขั้นตอนยึดหลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ ควรมีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกัน

1.4 การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจาก การบริหารจัดการของผู้บริหารนั้น มีการกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติด้วยกระบวนการทำงาน การวางแผนงาน การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายเป็นหลักในการบริหารจัดการ ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสร้างความเข้มแข็ง ให้กับ ครู บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ให้มีภูมิคุ้มกันทางสังคมในยุคปัจจุบัน การ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติ และตัวชี้วัดเพื่อการประเมินผล ซึ่งโรงเรียนควร พิจารณาแนวทาง การบูรณาการงาน โครงการ โครงการงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นภายใต้แผนงานต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านวินัย ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น มาบริหารจัดการภายใต้ เป้าหมายเดียวกันของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพร สงศรี (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบ้านโป่งที่ 3” พบว่า การ วางแผนงานคุณธรรม สร้างกลไกการลงมือปฏิบัติงาน กำหนดการติดตามนิเทศงาน และการประเมินผลการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ชื่นใจจิตต์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหาร โครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18” จาก การวิจัยพบว่า การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัด สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ ขนาดโรงเรียน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากครูที่มีการศึกษาที่สูงกว่าไม่ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาของผู้บริหารในการบริหารคุณธรรม เพราะการศึกษาไม่ได้เป็นปัจจัยทำให้ครูมีความรู้เข้าใจในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม หรืออาจเป็นเพราะความเชื่อใจ ในผู้บริหารในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสสัยมัยห์ อิศาเฮาะ และศิลป์ชัย สุวรรณมณี (2562) ได้ ศึกษาเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้” จากการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันไม่เป็นผลทำให้ความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารใน การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่

แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้ประกอบวิชาชีพครู จำเป็นต้องพัฒนาตนเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยมีทักษะการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ การสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึก หรือทัศนคติทางบวกในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลง การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตนเองและการปรับปรุงตนเอง โดยแสวงหาการสนับสนุนจากบุคคลในอาชีพเดียวกัน จุดเริ่มต้นของการพัฒนาตนของผู้ประกอบวิชาชีพครู คือ การประเมินความสามารถของตนเอง เพื่อนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะมุ่งให้เกิดความสำเร็จในทุกขั้นตอนของการพัฒนาตน ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมการสนับสนุน บริบทของสถานศึกษา ระดับการพัฒนาของสถานศึกษา เวลา งบประมาณ ขั้นตอนในการพัฒนาวิชาชีพ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน และบทบาทขององค์กรด้านวิชาชีพ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลสำคัญต่อการพัฒนาตนที่มีประสิทธิภาพและความยั่งยืนของผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งประสบการณ์จึงไม่ใช่ว่าเป็นสิ่งที่เป็นตัวแปรที่สำคัญในมุมมองต่าง ๆ ในสถานศึกษา จะรับรู้หรือกล่าววิจารณ์ในสิ่งที่ไม่ถูกต้องมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า อาจเป็นเพราะทัศนคติของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสสัยะห์ อีสาเฮาะ และศิลป์ชัย สุวรรณมณี (2562) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้” พบว่า ประสบการณ์แตกต่างกันไม่เป็นผลทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่ปฏิบัติการสอนในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ปฏิบัติเพียงผู้เดียวหรือกลุ่มเดียวในโรงเรียนทำให้ครูไม่สามารถรับรู้การบริหารของผู้บริหาร การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านอุดมการณ์คุณธรรม และการรับนโยบายมาเหมือนกัน จึงไม่เป็นผลทำให้ความคิดเห็นของครูต่อผู้บริหารแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะทัศนคติของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาษพน ประภา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สู่การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” พบว่า ขนาดโรงเรียนแตกต่างกันความคิดเห็นที่ไม่มีแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน การริเริ่มสร้างสรรค์และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม กับยุคสมัยและบังเกิดคุณประโยชน์กับชีวิต และสร้างความดีงามนักเรียนมีความกตัญญูและไม่หลงลืมตัวเมื่อเกิดความสำเร็จต้องยกย่องเชิดชูบุพการีครูอาจารย์และทุกคนที่มีส่วนร่วม และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เพราะการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยให้โรงเรียนสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรม มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องมีการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มเดียวกัน

3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นนอกเหนือจาก กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลักสูตรกำหนดเนื้อหาไว้ โดยกิจกรรมของโครงการสามารถปฏิบัติได้จริงช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนา

คุณธรรม จริยธรรมให้ดีขึ้น กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนโดยนักเรียนสามารถต่อยอดนำไปปฏิบัติในชีวิตและมีความเหมาะสมของโครงการกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

4. การกำหนดระเบียบ ปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติ การกำกับดูแลดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ การประชุมวางแผนการดำเนินงาน มีคำสั่ง/แผนปฏิบัติงาน โครงการ/ปฏิทินงานโครงการครู นักเรียน ผู้บริหาร รับทราบแผนพัฒนาโครงการและมีรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีอย่างต่อเนื่องและนำผลที่ได้มาพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือปรับเปลี่ยนตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

3. ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือปรับเปลี่ยนตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อการบริหารของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ชื่นใจจิตต์. (2561). *การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพร ส่งศรี. (2561). *การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบ้านโป่งที่ 3*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิสสัยมัย อีสานหา และศิลปชัย สุวรรณมณี. (2562). *บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้*. ค้นจาก <https://app.gs.kku.ac.th/gs/th/publicationfile/item/20th-ngrc-2019/HMP7/HMP7.pdf>
- พระสมุห์ประสิทธิ์ ปลืทธิโก (แสนดวง). (2560). *การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภพพน ประภา. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3*. *สู่การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3*.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การบริการด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

วันที่รับบทความ: 6 ธันวาคม 2565

วันแก้ไขบทความ: 21 ธันวาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ: 23 ธันวาคม 2565

ทิพวรรณ บุญมี¹ ชิดวร ลีละผลิน²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการให้บริการที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า และ (2) เพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการของระบบการประกันสินค้าที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่เคยใช้บริการระบบขนส่งภายในประเทศในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร บริษัทเอกชน จำนวน 200 ราย สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จากบริษัทเอกชน จำนวน 5 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้ (1) ด้านการปฏิบัติการ (Operations) (2) การนำเทคโนโลยีเข้ามามีการบริหารจัดการ (Adoption of Technology) และ (3) บริการจากภัยธรรมชาติ (Services for Natural Disasters)

คำสำคัญ: การประกันสินค้า; ระบบขนส่งภายในประเทศ; การประกันการขนส่ง

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
282 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 ประเทศไทย, อีเมล: 6324971225@rumail.ru.ac.th

²อาจารย์ ดร., ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
282 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 ประเทศไทย, อีเมล: 6324971225@rumail.ru.ac.th

Inland Transit Insurance Service of Inland Cargo Transportation System That Effects to Customer Confident: A Case Study of Bangkok Area

Received: December 6, 2022

Revised: December 21, 2022

Accepted: December 23, 2022

Tippawan Boonmee¹ Chitavorn Leelaplin²

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the service system that affects customer confidence and 2) the management system of the product insurance system that affects customer confidence. The samples used in this research were those who used the domestic transportation system in the Bangkok area consisting of 200 participants in private companies by sampling using a multi-stage random sampling method from 5 private companies in Bangkok area. The tool for data collection was questionnaires. The data Analysis was conducted by using Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Multiple Regression Analysis.

The research results found that perception of the quality of service of transit insurance service of the inland cargo transportation system affects customer confidence in Bangkok area and was statistically significant at the 0.05 level according to the order of importance as follows; 1. Inaccuracy service 2. Product Service 3. Loss Service and 4. Services for Natural Disasters. When considering each variable, it was found that Product Service and Inaccuracy Service were the variables that influenced the change in the dependent variables with statistical significance at the 0.05 level. The management factor is an important variable that affects the confidence of customers. It was statistically significant at the 0.05 level. The dependent variables which were important variables affecting customer confidence with statistical significance at the 0.05 level were: 1. Operations, 2. Adoption of Technology and 3. Services for Natural Disasters.

Keywords: Inland Insurance; Inland Cargo Transportation System; Transit Insurance

Type of Article: Research Article

¹Student, Master of Business Administration Program in Logistics and Supply Chain Management,
Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University

282 Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand, E-mail: 6324971225@rumail.ru.ac.th

²Lecturer Dr., Master of Business Administration Program in Logistics and Supply Chain Management,
Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University

282 Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand, E-mail: 6324971225@rumail.ru.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการเกิดวิกฤตโควิด ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโลจิสติกส์ไทย โดยเฉพาะต่อธุรกิจการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่หยุดชะงัก อย่างไรก็ตาม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าภายในประเทศยังเติบโตได้ดี โดยเฉพาะธุรกิจซื้อขายสินค้าออนไลน์ ธุรกิจขนส่งอาหาร ธุรกิจขนส่งพัสดุแบบเร่งด่วน และเมื่อมองไปข้างหน้า อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทยก็มีแนวโน้มเติบโตดี โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ E-Commerce ตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงต่อเนื่องจากวิกฤตโควิด ซึ่งกระตุ้นให้การซื้อขายออนไลน์ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคเติบโตอย่างก้าวกระโดด อย่างไรก็ตาม ผู้เล่นหลักในตลาดอีคอมเมิร์ซยังคงเป็นบริษัทต่างชาติ โดยเฉพาะบริษัทสัญชาติจีน ขณะที่ผู้ประกอบการไทยทำหน้าที่ได้เพียงเป็นผู้ขนส่ง Last Mile (การขนส่งจากร้านค้าถึงลูกค้าโดยตรง) และต้องเผชิญกับการแข่งขันด้านราคาที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระนั้นแล้ว ผู้ประกอบการไทยยังสามารถรับมือกับความท้าทายและคว้าโอกาสในการเติบโต (สุพริศร์ สุวรรณิก, 2564)

นอกจากนี้ ธุรกิจการขนส่งทางบกและธุรกิจรับส่งพัสดุ มีการเติบโตสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (มีจำนวนธุรกิจเปิดใหม่ รวม 3,666 ราย เติบโตร้อยละ 34.68 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า) โดยเมื่อดูในประเภทธุรกิจย่อย พบว่า จำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่ง (สัดส่วนร้อยละ 51.2) เป็น “ธุรกิจการขนส่งและขนถ่ายสินค้า” เติบโตร้อยละ 26.4 รองลงมาคือ “ธุรกิจการขนส่งสินค้าอื่น ๆ ทางถนน” ซึ่งรวมการขนส่งพัสดุ การขนถ่ายเฟอร์นิเจอร์ การขนส่งสินค้าแห้ง (สัดส่วนร้อยละ 13.9) เติบโตร้อยละ 25.8 และอีกธุรกิจที่มีการเติบโตสูง คือ “ธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของ” ที่มีการเติบโตสูงถึงร้อยละ 20.11 โดยคาดว่าจะมีปัจจัยจากพฤติกรรมการรักษาระยะห่างในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งลดการเคลื่อนที่ของบุคคล และผลักดันให้เกิดการเคลื่อนที่ของสินค้าทั้งห่วงโซ่เพิ่มขึ้น สังเกตได้จากการเพิ่มขึ้นของธุรกิจในการหมวดการขนส่งทางบก ส่วนใหญ่เป็นการขนส่งสินค้าระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (Business-to-Business: B2B) และธุรกิจประเภทไปรษณีย์และการรับส่งพัสดุภัณฑ์ ที่เป็นการขนส่งสินค้าระหว่างผู้ค้ากับผู้บริโภค (Business-to-Customer: B2C) รวมถึงธุรกิจขนส่งสินค้าขั้นสุดท้าย (Last-Mile Delivery) ที่มีสัดส่วนและการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2565)

ยิ่งไปกว่านั้น การดำเนินธุรกิจประเภทการจัดจำหน่ายสินค้า นอกเหนือจากคุณภาพของสินค้าที่ต้องได้มาตรฐานในทุกชิ้น การจัดส่งสินค้าให้ทันต่อความต้องการของลูกค้าทั้งแบบปลีกและส่ง เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกหนึ่งอย่าง เพราะสินค้าของคุณที่มีคุณภาพนั้น ยังมีคู่แข่งทางการตลาดซึ่งสามารถเข้าไปแทนที่ต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ ความรวดเร็วในการเข้าถึงของสินค้า และต้องเพียงพอต่อความต้องการของคนหมู่มาก จัดเป็นความสำคัญของการดำเนินกิจการนั้น ๆ องค์กรขนาดใหญ่ในทุกประเทศจึงจัดให้มีศูนย์กระจายสินค้าในแต่ละภูมิภาค เพื่อความรวดเร็วต่อการจัดส่งสินค้าให้ถึงมือผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ขึ้นชื่อว่า การสัญจร ต้องมีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุ ส่งผลต่อการขนส่งสินค้าอย่างมาก ก่อเกิดความล่าช้าหรือเกิดความสูญเสียในสินค้า มูลค่าของสินค้าที่เสียไปในอุบัติเหตุระหว่างการจัดส่งอาจเป็นเพียงเสี้ยวหนึ่งของรายได้ แต่ความน่าเชื่อถือของบริษัทจะลดลง หากเป็นธุรกิจขนาดย่อมมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นต้องตีค่าให้สูงขึ้น เพราะความน่าเชื่อถือขององค์กรนั้นยังไม่มีมากพอด้วย ด้วยแนวโน้ม และการเติบโตของธุรกิจ e-Commerce ของประเทศไทย (A.U.S. Insurance Broker, 2022)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการบริการด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร การที่บริษัทขนส่งสินค้าในประเทศไทยมีการหาประกันภัยที่ครอบคลุมและคุ้มครองสินค้า ทำให้ลูกค้าอุ่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าจะสามารถชดเชยค่าความเสียหายต่อสัญญาได้แบบไม่เจ็บตัวมาก เพราะอุบัติเหตุระหว่างการจัดส่งสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ ควรหาทางป้องกันมูลค่าความเสียหายที่ต้อง

แบกรับ นอกจากจะอุ่นใจในเรื่องของการชดเชยค่าเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการขนส่ง ลูกค้าก็อุ่นใจเช่นกัน เพราะเชื่อว่าการมีประกันภัยต่อสินค้าเป็นการป้องกันตัวขั้นแรก ซึ่งช่วยลดความเสียหายในระดับหนึ่ง และเป็นการดูแลเอาใจใส่ต่อการดำเนินธุรกิจอย่างเหมาะสม (A.U.S. Insurance Broker, 2565)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการให้บริการที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า
2. ศึกษากระบวนการบริหารจัดการของระบบการประกันสินค้าที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา ศึกษาถึงความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งสินค้าภายในประเทศ
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรของการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการระบบขนส่งบริษัทเอกชนภายในประเทศในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
4. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2565

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ธุรกิจสามารถพัฒนาธุรกิจด้านการรับประกันการขนส่งสินค้าให้ดียิ่งขึ้น
2. ได้ทราบถึงการประกันการขนส่งสินค้าส่งผลต่อความเชื่อมั่น และการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้ใช้บริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ผลข้อมูลที่ได้มา สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงกลยุทธ์ธุรกิจ ด้านการประกันการขนส่งสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร
4. นำผลวิจัยที่ได้มา เป็นแนวทางให้กับการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในอนาคต เพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับด้านการให้บริการ

วัลดา บินชาเว็น (2543, หน้า 9) กล่าวว่า การบริการเป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้ เป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนเป็นเรื่องของความพอใจของผู้ใช้บริการ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากสินค้าที่เป็นรูปธรรม ตามแนวคิดทางด้านการบริการ ลักษณะที่ผู้บริการมีความตั้งใจกระทำ หรือปฏิบัติให้ลูกค้าในขอบเขตที่แน่นอนและทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จนั่นคือ ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุดตามความคาดหวังหรือมากกว่าความคาดหวังของลูกค้า

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการด้านการสูญเสีย

สุรินทร์ วิวัฒน์วานิช (2550) กล่าวว่า หลักส่วนได้เสียในการประกันภัย (Insurable Interest) ได้แก่ (1) ผู้ที่จะเอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียในวัตถุหรือเหตุที่เอาประกันภัย ไม่เช่นนั้นแล้ว การประกันภัยนั้นไม่มีผลบังคับตาม

กฎหมาย (ปปพ.ม. 863) (2) หากไม่มีส่วนได้เสียจะทำให้สัญญาประกันภัยนี้กลายเป็นการพนันและอาจเกิดการทุจริตจูงใจให้เกิดความสูญเสียหรือเสียหาย (3) ผู้ที่จะเอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียในวัตถุหรือเหตุที่เอาประกันภัยในขณะที่ทำสัญญาประกันภัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการด้านความไม่ถูกต้อง

Ghobadian, Speller, and Jones (1994) กล่าวว่า การบริการที่มีคุณภาพมีผลต่อทุกส่วนของธุรกิจมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลก ยังมีการแข่งขันอย่างสูงในด้านการบริการ ทำให้บริษัทต่าง ๆ ในด้านบริการ ต้องพัฒนาและควบคุมคุณภาพเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการให้มากที่สุด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการบริหารการจัดการ

ทฤษฎี POCCC ของ อองรี ฟาโยล (Henri Fayol) เป็นแนวคิดการจัดการจัดการเชิงปฏิบัติการที่คิดค้นขึ้นเพื่อรองรับการทำงานกับคนหมู่มาก แต่ก็สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับขนาดองค์กร จำนวนคน และประเภทของธุรกิจด้วยเช่นกัน เพราะหลักการนี้มีความเป็นสากลที่ปรับใช้ได้กับทุกสายงานและสาขาอาชีพ ถึงแม้หลักการนี้จะหลักการที่เกิดขึ้นมานานแล้วแต่หัวใจของหลักการจัดการนี้ยังคงมีประโยชน์และใช้ได้ดีสำหรับในยุคปัจจุบันด้วย ซึ่งหลายองค์กรก็นำเอา POCCC ไปประยุกต์ใช้เป็นหลักการในการบริหารองค์กรของตนได้อย่างประสบความสำเร็จ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการบริหารการด้านเอกสาร

ทิพวรรณ วอทอง, นลินี เลหาชัยบุญย์ และบุศรินทร์ จิตรอำพัน (2539) ได้กล่าวถึง การพัฒนาระบบการจัดการเอกสาร (Document Management System) โดยปัจจุบันคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในการปฏิบัติงานขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพราะคอมพิวเตอร์สามารถตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงานหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรวดเร็ว ความถูกต้องแม่นยำ ฯลฯ อีกทั้งยังสามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการแข่งขันทางด้านธุรกิจสำหรับปัญหาส่วนใหญ่เกิดขึ้นและพยายามหาแนวในการแก้ไข คือ การจัดเก็บเอกสาร การส่งเอกสาร รวมทั้งการค้นหาเอกสาร

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการบริหารการด้านการปฏิบัติการ

จำนรรจ์ บุญศิริ (2543) กล่าวว่า การปฏิบัติงาน คือ ความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความขยัน ความกระตือรือร้น เต็มใจในการทำงาน มีความสุขในการทำงาน แต่ความรู้สึกดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการบริหารการนำเทคโนโลยีเข้ามามีการบริหารจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2550) ให้ความหมายว่า (Information Technology-IT) หรือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies - ICT) ที่หลัก ๆ ประกอบด้วย (1) เทคโนโลยีระบบคอมพิวเตอร์ และ (2) เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมที่รวมเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ในกระบวนการจัดหาและทำให้แพร่หลายของสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพ เสียงภาพเคลื่อนไหว ตัวเลข ข้อความหรือตัวอักษร เพื่อสร้างความแม่นยำ ความถูกต้อง และความรวดเร็ว อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ทันต่อการใช้ประโยชน์

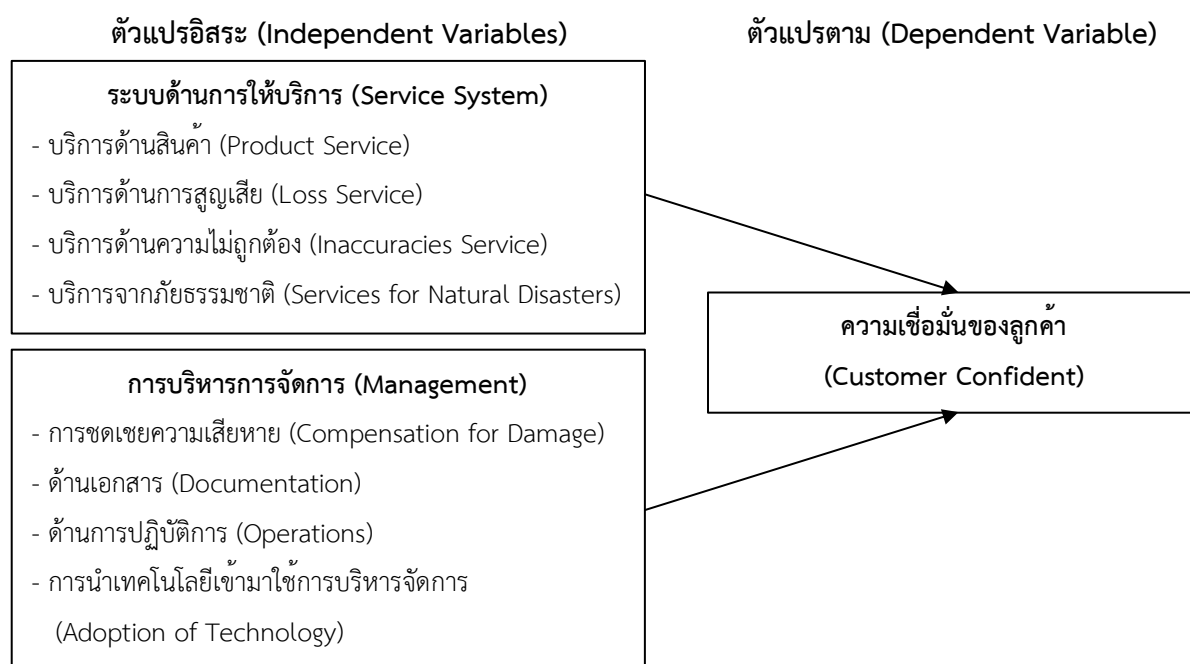
ทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อมั่น

กิตติชัย ศรีชัยภูมิ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริโภคจะมีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าเมื่อเกิดความเชื่อมั่นในตราสินค้านั้น ในสถานการณ์ที่ผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้า ถ้าผู้บริโภคไม่มีความเชื่อมั่นตราสินค้านำมาก่อน ก็จะทำการค้นหาข้อมูลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นก่อนตัดสินใจซื้อ และถ้าตราสินค้าใดที่สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคได้แล้ว ครั้งต่อไปเมื่อต้องการซื้อสินค้าจะไม่เสียเวลาในการค้นหาข้อมูลต่อไป โดยที่ Crosby, Evans, and Cowles (1990, pp. 355-366) ได้กล่าวว่า ความไว้วางใจ หมายถึง ความไว้วางใจ หรือความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อสินค้าหรือบริการ ซึ่งเกิดจากความรูสึกทางจิตใจ ส่งผลให้เกิดเป็นความเชื่อมั่นในสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการกลับมาใช้สินค้าหรือบริการซ้ำของผู้บริโภค

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พีระ คงคาวีร (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินความสำคัญของพฤติกรรม ความพึงพอใจและการรับรู้ที่มีอิทธิพลต่อระดับความต้องการทำประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล กรณีผู้มีประกันภัยรถยนต์ในจังหวัดนครสวรรค์” ซึ่งพบว่า ผู้บริโภครายย่อย ที่มีประกัน ภัยรถยนต์อยู่ก่อนแล้ว มีความรู้ที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูงเกี่ยวกับช่องทางการซื้อประกัน ผ่านตัวแทนประกันภัย มีความรู้ในระดับ ปานกลางค่อนข้างสูงเกี่ยวกับความคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลการสูญเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและประโยชน์จากการประกัน ภัยอุบัติเหตุ ส่วนบุคคล มีความรู้ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับการรับทราบข่าวสารจากการโฆษณา การ รับทราบเกี่ยวกับช่องทางการซื้อประกันภัยผ่านธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ มีความรู้ สามารถหา ซื้อประกันภัยจากห้างค้าปลีกสมัยใหม่ ทางออนไลน์ (เว็บไซต์) และจากการประชาสัมพันธ์จากภาครัฐ

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระบบการให้บริการที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าและเพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการของระบบการประกันสินค้าที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า ด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการระบบขนส่งบริษัทเอกชนภายในประเทศในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 4,354,773 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการระบบขนส่งบริษัทเอกชนภายในประเทศในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป ที่สุ่มมาเป็นตัวอย่าง กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Yamane (1967) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จากบริษัทขนส่งเอกชนจำนวน 5 บริษัท

ตัวแปรในการศึกษาวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

1.1 ระบบด้านการให้บริการ (Service System)

- บริการด้านสินค้า (Product service)
- บริการด้านการสูญเสีย (Loss Service)
- บริการด้านความไม่ถูกต้อง (Inaccuracies Service)
- บริการจากภัยธรรมชาติ (Services for Natural Disasters)

1.2 การบริหารการจัดการ (Management)

- การชดเชยความเสียหาย (Compensation for Damage)
- ด้านเอกสาร (Documentation)
- ด้านการปฏิบัติการ (Operations)
- การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้การบริหารการจัดการ (Adoption of Technology)

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความเชื่อมั่นของลูกค้า (Customer Confidence)

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้เพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจด้านการให้บริการด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศ ทั้งทางด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ช่องทางการให้บริการ และคุณภาพการให้บริการ โดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's Scale

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจด้านการบริหารจัดการการบริการด้านการประกันสินค้า ของระบบขนส่งภายในประเทศ ทางด้านการจัดการข้อมูลเอกสาร ระบบเทคโนโลยี รวมถึงบุคลากรผู้บริการโดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's Scale

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความเชื่อมั่นของลูกค้า ด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศ โดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's Scale

แบบสอบถามมีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามตัวแปร แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence--IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปร พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.5 ทุกข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับลูกค้าที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.89 จะเห็นได้ว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นมากกว่า 0.8 แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 63 และเป็นเพศชายจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37 ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 31-40 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็นพนักงานทั่วไป มีจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาตำแหน่งงานเป็นผู้จัดการ และรองผู้จัดการ มีจำนวนเท่ากัน คือ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาเป็นระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001- 30,000 บาท มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมามีรายได้ 30,001 - 45,000 บาท มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในการบริการด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศตามวัตถุประสงค์ มีดังนี้

วัตถุประสงค์ ที่ 1 เพื่อศึกษาระบบการให้บริการที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการพบว่า การรับรู้คุณภาพการบริการด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ (1) บริการด้านความไม่ถูกต้อง (Inaccuracies Service) (2) บริการด้านสินค้า (Product Service) (3) บริการด้านการสูญเสีย (Loss

Service) และ (4) บริการจากภัยธรรมชาติ (Services for Natural Disasters) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปร พบว่า บริการด้านสินค้า (Product Service) และ บริการด้านความไม่ถูกต้อง (Inaccuracies Service) เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์ ที่ 2 เพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการของระบบการประกันสินค้าที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า พบว่า การรับรู้คุณภาพการบริหารจัดการการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ (1) ด้านการปฏิบัติการ (Operations) (2) การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้การบริหารจัดการ (Adoption of Technology) (3) การชดเชยความเสียหาย (Compensation for Damage) และ (4) ด้านเอกสาร (Documentation) และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรแล้ว พบว่า ด้านการปฏิบัติการ (Operations) และ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้การบริหารจัดการ (Adoption of Technology) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ระบบการบริหารจัดการของระบบการประกันสินค้าที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
บริการจากภัยธรรมชาติ (Services for Natural Disasters)	-0.134	0.061	-0.175	-2.213	0.028
ด้านการปฏิบัติการ (Operations)	0.463	0.080	0.470	5.801	0.000
การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้การบริหารจัดการ (Adoption of Technology)	0.338	0.073	0.340	4.646	0.000

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาภาพรวมของตัวแปรย่อยทั้ง 8 ตัวแปร พบว่า การรับรู้คุณภาพการบริการ และการบริหารด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร สามารถทำนายระดับความพึงพอใจการใช้บริการด้านการประกันสินค้าของระบบขนส่งภายในประเทศได้ร้อยละ 71.8 และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรแล้ว พบว่า การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้การบริหารจัดการ (Adoption of Technology) ด้านการปฏิบัติการ (Operations) และบริการจากภัยธรรมชาติ (Services for Natural disasters) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ตัวแปรหลักด้านการบริหารจัดการ จึงเป็นองค์ความรู้หลักที่ส่งผลความเชื่อมั่นของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

ตัวแปรหลักด้านการบริหารจัดการ (Management) เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นเรื่องหลักในการ เริ่มต้นพัฒนาธุรกิจ ของระบบขนส่งภายในประเทศ ด้านการประกันสินค้า เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้ามากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า มีตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปร

สำคัญที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้ คือ (1) ด้านการปฏิบัติการ (Operations) (2) การนำเทคโนโลยีเข้ามามีการบริหารจัดการ (Adoption of Technology) และ (3) บริการจากภัยธรรมชาติ (Services for Natural Disasters)

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการขนส่งสินค้า สามารถนำผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงระบบด้านการประกันสินค้า ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริการ และการบริหารงานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป
2. จากการทำวิจัยครั้งนี้ได้รับประโยชน์ต่อสังคม คือ มีส่วนช่วยให้ผู้ประกอบการประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน จากการนำผลการศึกษาไปเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการและการแข่งขัน
3. จากการทำวิจัยครั้งนี้ได้รับประโยชน์ ต่อประเทศชาติ คือ ช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดที่ดี ส่งผลต่อรายได้ กำไร และการจ้างงานของผู้ประกอบการ อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัว รัฐสามารถเก็บเงินภาษีจากรัฐกิจไปพัฒนาประเทศได้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย ศรีชัยภูมิ. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของลูกค้าวิสาหกิจขนาดเล็กับ ความภักดีต่อตราสินค้า ของธนาคารพาณิชย์ไทยในประเทศไทย*. คุุณวินพนธ์บริหารธุรกิจคุุณวินพนธ์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- จำนรรจ์ บุญศิริ. (2543). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพวรรณ วอทอง, นลินี เลาหัยบุญญ์ และบุศรินทร์ จิตรอำพัน. (2539). *ระบบการจัดการเอกสาร*. โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พีระ คงคาวิฑูร. (2558). *การประเมินความสำคัญของพฤติกรรม ความพึงพอใจและการรับรู้ที่มีอิทธิพลต่อระดับความต้องการทำประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล กรณีผู้มีประกันภัยรถยนต์ในจังหวัดนครสวรรค์*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2550). *บทที่ 8 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ*. ค้นจาก <http://dusithost.dusit.ac.th/~librarian /it107/C1.html>
- วัลดา บินชาเว็น. (2543). *ความพึงพอใจของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ต่อการให้บริการงานทะเบียนหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2565). *จับชีพจรโลจิสติกส์ไทย ฉบับเดือนมกราคม*. ค้นจาก <http://www.tpsa.moc.go.th/th/node/11480>
- สุพริศร์ สุวรรณิก. (2564). *ธุรกิจโลจิสติกส์ไทย*. ค้นจาก https://www.bot.or.th/ThaiResearchAndPublications /articles/Pages/Article_25Dec2021.aspx

- สุรินทร์ วิวัฒน์วานิช. (2550). *หลักเกณฑ์ในการทำสัญญาประกันภัย*. ค้นจาก http://www.geocities.ws/cu_year3/tip1.doc
- A.U.S. Insurance Broker. (2565). *การประกันภัย*. ค้นจาก http://www.aus.co.th/ประกันภัยขนส่ง/?gclid=EAlaQobChMIu8eA5NmL9wIV8JNmAh0TxAvDEAMYASAAEgL7RvD_BwE
- Crosby, L. A., Evans, K. R., & Cowles, D. (1990). Relationship quality in services selling: An interpersonal influence perspective. *Journal of Marketing*, 54(3), 68–81.
- Ghobadian, A., Speller, S., & Jones, M. (1994). Service quality, concepts, and models. *International Journal of Quality*, 11, 43-66.

ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ไปปฏิบัติ ของเทศบาลเมืองปากแพรก

วันที่รับบทความ: 1 กรกฎาคม 2565

วันแก้ไขบทความ: 21 ธันวาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ: 23 ธันวาคม 2565

พรรณพิศุทธิ์ สร้อยพรรณา¹ เกษมชาติ นเรศเสนีย์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม ตัวอย่างสุ่มจากประชาชนในพื้นที่บริการเทศบาลเมืองปากแพรก รวมทั้งสิ้นจำนวน 396 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที การวิเคราะห์ ค่าความแปรปรวนเชิงเดียว สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า (1) ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูง (2) ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ไปปฏิบัติไม่มีความแตกต่างกันจากความคิดเห็นของประชาชน จำแนกด้วยลักษณะประชากร และ (3) ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: ประสิทธิผล; นโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์; การมีส่วนร่วมของประชาชน; เทศบาลเมืองปากแพรก

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
วิทยาเขตวังไกลกังวล

ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110 ประเทศไทย, อีเมล: phanpisut2539@gmail.com

² พลเอก ดร., ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
วิทยาเขตวังไกลกังวล

ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110 ประเทศไทย, อีเมล: kasemchartn@hotmail.com

Effectiveness of the Implementation of Public Place Trespassing Prevention Policy in the Pak Phraek Municipality Area

Received: July 1, 2022
Revised: December 21, 2022
Accepted: December 23, 2022

Phanpisut Soipanna¹ Kasemchart Naressenie²

Abstract

This research aimed to (1) study the level of effectiveness of the implementation of the policy to prevent trespassing in public areas of Pak Phraek Municipality (2) compare people's opinions on the effectiveness of the implementation of trespassing and occupancy prevention policy of the public place of Pak Phraek Municipality and (3) study the relationship between the effectiveness of the implementation of the policy to prevent trespassing in public place of Pak Phraek Municipality, Kanchanaburi to deal with factors affecting the effectiveness. This was quantitative approached research. Sample were 360 residents of Pakpreak City Municipality. Questionnaires were data collective tool, collected by researcher. Statistical analysis were percentages, mean, standard Deviation and t Test ANOVA and Pearson Correlation.

Finding were as follows; (1) effectiveness of trespassing prevention policy Implementation in Pakpreak City Municipality was high level. (2) There was no any difference among residential groups' attitudes on successes of effectiveness of trespassing prevention policy implementation. (3) There was significant difference correlation between effectiveness of trespassing prevention policy implementation with people participation and factors affecting the implementation of policy.

Keywords: Effectiveness; Public Place Trespassing Prevention Policy; Public Participation; Municipality Muang District

Type of Article: Research Article

¹Student, Master of Public Administration Program, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin, Wang Klai Kangwon Campus

Nong Kae, Hua Hin, Prachuap Khiri Khan 77110 Thailand, E-mail: phanpisut2539@gmail.com

²Gen. Dr., Master of Public Administration Program, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin, Wang Klai Kangwon Campus

Nong Kae, Hua Hin, Prachuap Khiri Khan 77110 Thailand, E-mail: kasemchartn@hotmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความหมายของ การบุกรุกที่ดินสาธารณะ" ตามความใน พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 9 ภายใต้อำนาจกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด (1) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า การเพิ่มขึ้นของประชาชนและการขยายตัวของชุมชน ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้มีการขยายเขตการทำประโยชน์ในพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย จึงเป็นสาเหตุให้มีการบุกรุกพื้นที่ว่างเปล่า ที่ไม่มีผู้ใช้ประโยชน์และขาดการดูแลรักษาและคุ้มครองที่ดิน ซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือที่รกร้าง ว่างเปล่า ที่ดินลักษณะดังกล่าวอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกฎหมายเฉพาะขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลได้กำหนดอำนาจหน้าที่การคุ้มครองดูแลและรักษาที่สาธารณประโยชน์ไว้ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการดูแลรักษาและคุ้มครองที่สาธารณประโยชน์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่วนราชการเดิมประกอบด้วยกรมการปกครองถ่ายโอนภารกิจในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน และกรมที่ดินถ่ายโอนภารกิจในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน (ที่ดินรกร้าง ว่างเปล่า) โดยในภารกิจที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะนี้เป็นอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการช่วยกันดูแลและคุ้มครองป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย รวมถึงการฟ้องหรือถูกฟ้องคดีในกรณีที่มีการดำเนินงานใด ๆ เกี่ยวกับที่ดินดังกล่าวด้วย ดังนั้นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีแนวทางในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ข้างต้น จึงได้จัดทำมาตรฐานในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ขึ้น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์การดูแลรักษา ซึ่งครอบคลุมถึงการตรวจสอบการร่วมพิจารณาแนวเขตการขอขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์การเฝ้าระวังการบุกรุก และการดำเนิน การกรณีมีการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจที่เกี่ยวกับการกับการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ที่เป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนี้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 ตามกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบล มาตรา 50 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ 1) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 2) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล เทศบาลเมือง มาตรา 53 ภายใต้อำนาจแห่ง กฎหมายเทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 มาตรา 54 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้ (1) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อน หย่อนใจ เทศบาลนคร มาตรา 56 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้ (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 และตามบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรา 17 ภายใต้อำนาจมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (2) การคุ้มครองดูแล

และบำรุงรักษาป่าไม้ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากพระราชบัญญัติดังกล่าวเทศบาลเมืองมีพันธกิจในด้านการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว จะต้องมีการจัดการที่สาธารณะเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมดังกล่าว ปัจจุบันที่ดินที่จะสามารถนำไปใช้ในการทำกิจกรรมในพื้นที่เมืองหรือชานเมือง ส่วนใหญ่จะมีการบุกรุกเข้ามาใช้ประโยชน์จากกลุ่มบุคคลทั้งที่มีอิทธิพลและชาวบ้านผู้ยากไร้ที่ดินทำกิน เป็นภารกิจที่เทศบาลอาจจะดำเนินการด้วยลำพังอย่างยากลำบากแม้จะมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติแนวทางที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุดคือการให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเสมอภาคมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล

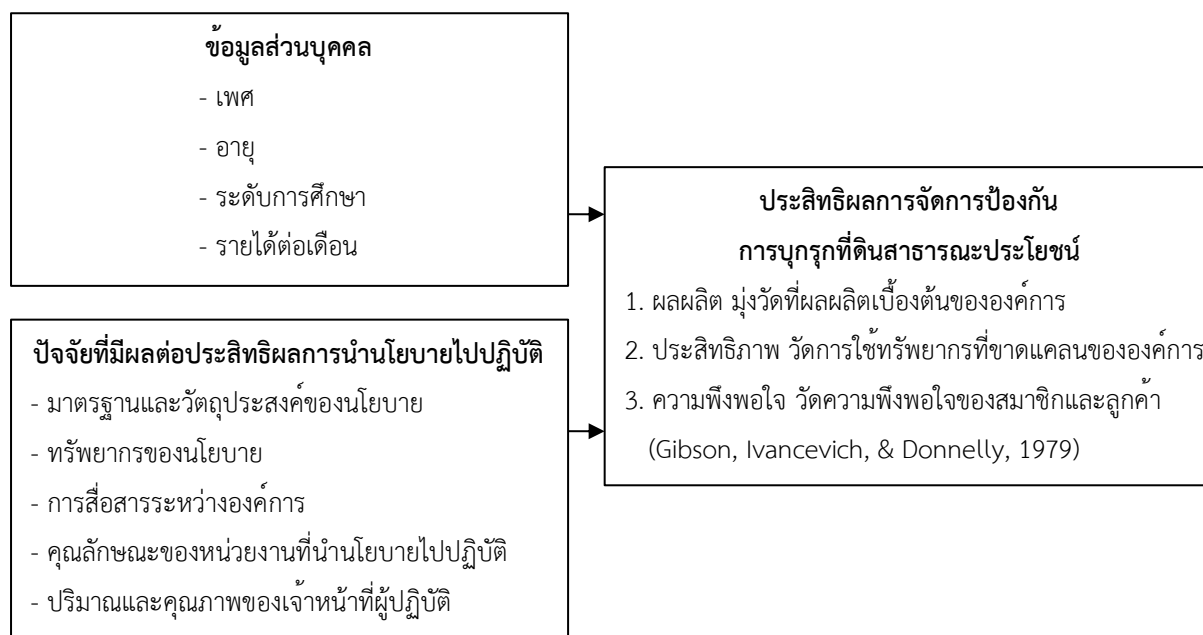
ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะเรื่องประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบของ Van Meter and Van Horn
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่สาธารณะประโยชน์ในเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี
3. ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการวิจัยในช่วงระหว่างเดือน เมษายน 2564 ถึงเดือนพฤษภาคม 2565

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ประกอบด้วย แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการทำวิจัยและเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลของการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินที่สาธารณะเทศบาลเมืองปากแพรก ตามหัวข้อดังนี้ (1) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล (2) แนวคิดและทฤษฎีนโยบายและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (3) แนวคิดการจัดการที่ดินและทรัพยากรของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ (4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ (5) กรอบแนวคิด

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่าง

กัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยทำการคำนวณขนาดตัวอย่าง ด้วยสูตรของ Yamane (1967) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับ 369 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจวรรณกรรมซึ่งเป็นแนวคิดและทฤษฎี ที่เป็นพื้นฐานความคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบในเบื้องต้นว่าการวัดประสิทธิผลในเชิงทฤษฎีวัดกันอย่างไร มีมิติการวัดอย่างไร โดยเฉพาะในแต่ละตัวแปรที่ได้พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีบทที่ทบทวนวรรณกรรมไว้

2. นำองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม มากำหนดคำนิยามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งการนิยามที่ใช้ในการนิยามโน้ต (Conceptual Definition) และนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) จากนั้น จึงนำคำนิยามเชิงปฏิบัติการในแต่ละตัวแปรกำหนดตัวชี้วัดโดยให้ความสำคัญกับความตรงเชิงเนื้อหาที่ครอบคลุม ตัวแปรที่ต้องการให้ได้มากที่สุด ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างตารางกำหนดดัชนีตัวแปร (Table Specification) ขึ้นเพื่อกำหนดเนื้อหาข้อความ (Item) ตัวชี้วัดและระดับการวัดในแต่ละตัวแปร

3. จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อความ (Item) แต่ละข้อความจากตารางกำหนดดัชนีตัวแปรมาสร้างเป็นข้อคำถาม โดยคำถามแต่ละข้อมีคำตอบแบบช่วงโดยมี 5 ตัวเลือก ได้แก่ มากที่สุดหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง มากหรือเห็นด้วย ปานกลาง น้อยหรือไม่เห็นด้วย และน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในคำตอบมากที่สุดหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง จะได้คะแนน 5 คะแนน ส่วนคำตอบว่ามากหรือเห็นด้วย จะได้ คะแนน 4 คะแนน ในคำตอบปานกลางจะได้คะแนน 3 คะแนน ส่วนคำตอบน้อยหรือไม่เห็นด้วย จะได้คะแนน 2 คะแนน และคำตอบที่น้อยที่สุด หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จะได้คะแนน 1 คะแนน แบบสอบถามจะประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันการบุกรุกที่สาธารณะของเทศบาลเมืองปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการป้องกันการบุกรุกที่สาธารณะของเทศบาลเมืองปากแพรก และมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันการบุกรุกที่สาธารณะของเทศบาลเมืองปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

4. การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity Test) ในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาข้อคำถาม กับเนื้อหาข้อความในตารางกำหนดดัชนีตัวแปร (Table of Specification) และคำนิยามเชิงปฏิบัติการที่ได้ผ่านการทบทวนวรรณกรรมในแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรแล้วว่า มีความตรงกัน จากนั้นเพื่อให้ข้อคำถามมีความสอดคล้องเชิงบริบทที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้นำเครื่องมือที่ได้พัฒนาขึ้นไปขอคำปรึกษาและตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษาและทำการปรับปรุงเกิดความเหมาะสม แล้วจึงนำไปทำการทดสอบความเที่ยงตรงต่อไป

5. การหาความเที่ยง (Reliability Test) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านกระบวนการข้างต้น แล้วไปทดสอบกับประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยง (Cronbach's Alpha)

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยง (Cronbach's Alpha) แก่ไขเป็น การทดสอบความเชื่อมั่น โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ จำแนกตามลักษณะทาง

ประชากรศาสตร์ ใช้การทดสอบที (t-test) กรณีจำแนกเป็น 2 ประชากร ได้แก่ เพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) กรณีจำแนกมากกว่า 2 ประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

3. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์ไปปฏิบัติ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 66.4 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6

อายุ พบว่า มีอายุอยู่ในช่วง 25-35 ปี มากที่สุด จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 รองลงมา อายุอยู่ในช่วง 18-24 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 อายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

อาชีพ พบว่า รับจ้างมากที่สุดจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาพนักงานเอกชน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ข้าราชการ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 เกษตรกรรม จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

การศึกษา พบว่า มีระดับปริญญาตรีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมา อนุปริญญาและปวส. จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ประถมศึกษา 15 คนคิดเป็นร้อยละ 0.4

รายได้ พบว่า 16,001-20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมา 12,001 – 16,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 รายได้ 8,001–12,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 รายได้ 8,000 บาท 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ประสิทธิผลการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ (ดูตาราง 1-2)

ตาราง 1

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์

ประสิทธิผล	ลำดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ผลภาพในการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์	4	4.14	0.83
2. ประสิทธิภาพด้านการจัดการป้องกันสาธารณประโยชน์	3	4.15	0.73
3. คุณภาพชีวิตประชาชนในการได้ใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกัน	2	4.18	0.83
4. ประชาชนมีความพึงพอใจในการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์	1	4.19	0.79
รวม		4.17	

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีความประสิทธิผลสูงสุด ได้แก่ ประชาชนมีความพึงพอใจในการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 4.19 อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ คุณภาพชีวิตประชาชนในการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกัน ค่าเฉลี่ย 4.18 อยู่ในระดับมากและระดับที่น้อยที่สุด ได้แก่ ผลผลิตในการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.14 อยู่ในระดับมาก และภาพรวมค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก

ตาราง 2

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ด้านมาตรฐานของนโยบาย

มาตรฐานของนโยบาย	ระดับ	ลำดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. เป้าหมายชัดเจนเป็นรูปธรรมของนโยบาย	มาก	5	4.10	0.692
2. เป็นการเพิ่มประโยชน์ของประชาชน	มาก	2	4.13	0.687
3. สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด	มาก	4	4.11	0.735
4. เป็นนโยบายสากลที่ทุกชาตินำไปปฏิบัติ	มาก	3	4.13	0.752
5. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติรับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย	มาก	1	4.14	0.744
รวม			4.12	0.776

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ ด้านมาตรฐานของนโยบาย ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.12 ระดับมาก ด้านที่มีผลสูงสุดได้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติรับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีค่าเฉลี่ย 4.14 อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ เป็นการเพิ่มประโยชน์ของประชาชน มีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก และระดับที่น้อยที่สุดได้แก่ เป้าหมายชัดเจนเป็นรูปธรรมของนโยบาย มีค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้ครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่าง

กัน

สมมติฐาน Ho: ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะไปปฏิบัติไม่มีความแตกต่างตามทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกจากลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐาน H1: ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะไปปฏิบัติไม่มีความแตกต่างตามทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกจากลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะไปปฏิบัติ ไม่มีความแตกต่างตามทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกจากลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จึงยอมรับสมมติฐานศูนย์ เหตุผลเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่ได้ให้ความสนใจการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์เพราะเป็นเรื่องไกลตัวไม่น่าแปลกใจที่ไม่มีทัศนคติที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ

สมมติฐาน Ho: ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะไปปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะไปปฏิบัติ

สมมติฐาน H1: ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะไปปฏิบัติ

ตาราง 3

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	สรุป
สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐานศูนย์
สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ไปปฏิบัติ	ปฏิเสธสมมติฐานศูนย์ ยอมรับสมมติฐานแย้ง

การอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันการบุกรุกเข้าครอบครองที่สาธารณะประโยชน์ที่มีความประสิทธิผลสูงสุด ได้แก่ ประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย 4.19 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ คุณภาพชีวิตประชาชนในการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะร่วมกัน ค่าเฉลี่ย 4.18 อยู่ในระดับมากและระดับที่น้อยที่สุด ได้แก่ 1. ผลผลิตในการป้องกันการบุกรุก ค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก และภาพรวมค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานแย้งว่า ประสิทธิผลการนำนโยบายการจัดการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะ ไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานของ บุญชัย สมใจ (2548) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ : ศึกษากรณีที่สงวนเลี้ยงสัตว์กมลา หมู่ที่ 3 ตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาของภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลได้มีนโยบายการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการและกรมที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการที่ดินของรัฐกรณีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยนำที่ดินที่มีการครอบครองอยู่มาให้เช่าโดยเสียค่าตอบแทนให้แก่รัฐตามประมวลกฎหมายที่ดิน หากสามารถดำเนินการได้ตามนโยบายดังกล่าว ก็สามารถแก้ไขปัญหาการคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ในที่สุด ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 สอดคล้องกับงานของ จีรรัตน์ สร้อยเสริมทรัพย์ (2552) ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้ เกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินในประเทศไทย” การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการป้องกัน และ

แนวทางในการแก้ไขที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในประเทศไทย พบว่า การบุกรุกที่ดินดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหามากมาย อาทิ เช่น ปัญหาการเข้าซ้อนของกฎหมายในเรื่องอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจดูแลจัดการที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ปัญหาข้อโต้แย้งที่เกิดจากการที่รัฐนำที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งไม่ใช่เพื่อประโยชน์สาธารณะ ปัญหาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ปัญหาการบุกรุกโดยไม่เจตนาของราษฎรโดยการประกาศที่สาธารณประโยชน์ทับที่ดินทำกินของราษฎร ปัญหาเกิดจากการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นผลจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ โดยขาดการวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดินโดยนายทุนภายนอกหรือนายทุนในท้องถิ่น โดยการบุกรุกเพื่อนำที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดินมาลงทุนในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของกลุ่มนายทุน จากปัญหาการบุกรุกที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนมากและกลายเป็นปัญหาระดับประเทศทำให้ผู้วิจัยเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้เกี่ยวกับการบุกรุกที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินในประเทศไทย คือ มาตรการทางกฎหมายในการป้องกัน ได้แก่ การจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการดูแลรักษาสาธารณประโยชน์ของแผ่นดินในประเทศไทยให้ชัดเจน รัฐบาลควรดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐในด้านที่ดินตามรัฐธรรมนูญและมาตรการทางกฎหมายในการแก้ไข ได้แก่ มาตรการทางกฎหมาย คือ มาตรการตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรการทางกฎหมายอาญา มาตรการทางกฎหมายแพ่ง มาตรการทางกฎหมายอื่น และมาตรการทางกฎหมายปกครอง มาตรการในการแก้ไขการบุกรุกสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ได้แก่ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) สำนักจัดการที่ดินของรัฐ กรมที่ดิน และการใช้กระบวนการควบคุมโดยองค์กรฝ่ายปกครองโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และผู้ตรวจการแผ่นดิน และการใช้กระบวนการควบคุมโดยองค์กรตุลาการ ได้แก่ ศาลยุติธรรมและศาลปกครอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. รัฐควรมีการกำหนดนโยบายในการนำที่ดินสาธารณะประโยชน์ให้สามารถอำนวยประโยชน์ให้กับประชาชนที่แท้จริงไม่ใช่เอื้อประโยชน์เฉพาะนายทุนหรือนักการเมือง
2. รัฐควรมี มอบหมายภารกิจที่ชัดเจนโดยเฉพาะด้าน การรักษาความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมาย
3. ควรมีการกำหนดโทษให้รุนแรงสำหรับนายทุนที่บุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ แต่ควรกำหนดสถานเบาสำหรับชาวบ้านที่ไม่ได้บุกรุกเพื่อประกอบธุรกิจแต่เพียงชีพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการกำหนดนโยบาย เช่น ส่งเสริมการใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ ในลักษณะ โฉนดที่ดินชุมชน
2. ควรประชาสัมพันธ์วัตถุประสงค์ของนโยบายการนำไปการปฏิบัติ
3. ควรปรับด้านโครงสร้างองค์กร ด้านคุณลักษณะ สมรรถนะของหน่วยงานให้เหมาะสม
4. ควรแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรขององค์กร

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. วิจัยความเหมาะสมของหน่วยงานรับผิดชอบในลักษณะ ความเหมาะสมและเอกภาพในการปฏิบัติ

2. วิจัยการสนับสนุนจากภาคประชาชน และภาคเอกชนในการป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์จาก
นายทุน และนักการเมือง

เอกสารอ้างอิง

จรีรัตน์ สร้อยเสริมทรัพย์. (2552) *มาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้ เกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินสาธารณะสมบัติของ
แผ่นดินในประเทศไทย*. รายงานการวิจัย, วิทยาลัยราชพฤกษ์.

บุญชัย สมใจ. (2548). *การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์: ศึกษากรณีที่สูงวนเลี้ยงสัตว์
กมลา หมู่ที่ 3 ตำบลกมลา อำเภอกะห้ จังหวัดภูเก็ต*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., & Donnelly, J. H. Jr. (1979). *Organizations: Behavior, structure,
process* (9th ed.) Richard D. Irwin.

ประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง

วันที่รับบทความ: 22 มิถุนายน 2565
วันแก้ไขบทความ: 9 พฤศจิกายน 2565
วันที่ตอบรับบทความ: 12 พฤศจิกายน 2565

วรากร แดงฉำ¹ เกษมชาติ นเรศเสนีย์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางเมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากร (3) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนกับประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชนตำบลห้วยยางอำเภอทับสะแก จำนวนขนาดได้ 376 คน จากแนวคิดของยามาเน่ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และใช้สถิติบรรยายและอนุมาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า (1) ประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางอยู่ในระดับมาก (2) ประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้านรายได้และการศึกษา (3) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การจัดการชุมชนเข้มแข็ง; การมีส่วนร่วมของชุมชน; เศรษฐกิจฐานราก;

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
วิทยาเขตวังไกลกังวล

ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110 ประเทศไทย, อีเมล: warakorn30032535@gmail.com

² พลเอก ดร., ประจําหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
วิทยาเขตวังไกลกังวล

ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110 ประเทศไทย, อีเมล: kasemchartn@hotmail.com

Effectiveness of Community Strengthening Management by People Participation Enable to Develop Fundamental Economics Huayang Subdistrict Administration Organization

Received:	June 22, 2022
Revised:	November 9, 2022
Accepted:	November 12, 2022

Warakorn Dangcham¹ Kasemchart Naressenie²

Abstract

This research aimed to (1) explore the effectiveness of community strengthening management by people participation enabling to develop fundamental economics of Huayang Subdistrict Administration Organization. (2) compare attitude of respondents toward effectiveness of community strengthening management by people participation verified by demographic factors. (3) explain correlation between affecting factors with effectiveness of community strengthening management by people participation. This research was quantitative survey type according to Yamane concepts. Questionnaire was data collection tool. 376 samples were residents of Huayang Subdistrict Administration Organization service area. Analytical statistics were percentages, mean, standard deviation and t test ANOVA F Pearson R.

Outcomes were as follows (1) effectiveness of community strengthening management by people participation enabling to develop fundamental economics of Huayang Subdistrict Administration Organization was at high level. (2) attitude among respondents toward effectiveness of community strengthening management by people participation verified by demographic factors were significantly different. (3) There was significant correlation between affecting factors with effectiveness of community strengthening management by people participation.

Keywords: Effectiveness; Community Strength Management; Community Participation;

Grassroots Economy; Huai Yang Subdistrict Administrative Organization

Type of Article: Research Article

¹Student, Master of Public Administration Program, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin, Wang Klai Kangwon Campus

Nong Kae, Hua Hin, Prachuap Khiri Khan 77110 Thailand, E-mail: warakorn30032535@gmail.com

²Gen. Dr., Master of Public Administration Program, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin, Wang Klai Kangwon Campus

Nong Kae, Hua Hin, Prachuap Khiri Khan 77110 Thailand, E-mail: kasemchartn@hotmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้สภาวะการแข่งขันในยุคโลกไร้พรมแดนในกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั่วโลก ทั้งในด้านบวกและด้านลบผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเป็นพลังขับเคลื่อนสังคม ทำให้เกิดการไหลของข้อมูลข่าวสารจากพื้นที่หนึ่งไปยังพื้นที่หนึ่งได้ด้วยความรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ในมิติต่าง ๆ ทั่วโลก ได้แก่ การเกิดการณ์มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางทั่วโลกและรวดเร็วจากคุณลักษณะของสื่อใหม่ที่สามารถสร้างเครือข่ายทางสังคมที่กว้างขวางรวดเร็ว (พรรณพิลาศ กุลติล, 2560, หน้า 59) การครอบงำทางวัฒนธรรมและการครอบงำทางความคิด เกิดการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดนและไม่ขีดจำกัด ระบบเศรษฐกิจแบบใหม่อันก่อให้เกิดการกระจายอำนาจ และผลกำไร การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากร การย้ายฐานการผลิตและแรงงาน และการเกิดอุปทานส่วนเกิน (สินค้าล้นตลาด) ในผลผลิตต่าง ๆ ทั่วโลก ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ต้องมีการปรับตัวเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตนเอง และประชาชนของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจการเมือง สังคม เทคโนโลยี และเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศของตนโดยผ่านการสร้างความร่วมมือกันระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี และการรวมกลุ่มระหว่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ร่วมกัน (อารีย์ นัยพินิจ, 2557, หน้า 1-12)

“ชุมชนเข้มแข็ง” คือ การที่สมาชิกหรือประชาชนในชุมชนรวมตัวกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารจัดการด้วยตนเอง และแก้ไขปัญหาของชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ ตลอดจนการเกิดเครือข่ายการเรียนรู้มีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาในชุมชน ผสมผสานความร่วมมือจากท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนา การดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายแห่งรัฐ ทำให้แนวทางการพัฒนาจากความพร้อมและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนได้ ต่อเนื่อง (ทวีป บุตรโพธิ์, 2560) ดังนั้น ชุมชนเข้มแข็งจึงเป็นแนวคิดที่นำมาเป็นทางเลือกในการพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม และได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา (ธีระพงษ์ แก้วหาญ, 2543)

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน รัฐบาลได้จัดทำแผนบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน) รวมทั้งการปรับโครงสร้าง ประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาคและระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาภายใต้สถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง จากการพัฒนาประเทศที่เน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พบว่า สถานการณ์สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงเศรษฐกิจของประเทศไทย ประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการว่างงาน ปัญหาการมุ่งเอาตัวเอียงไปเปรียบ ตลอดจนปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้แนวคิดการพัฒนาโดยสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมจากฐานล่างคือครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันแก้ไขปัญหา อำเภอบึงสามพัน จังหวัด

ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีโครงการแก้ไขปัญหาคอขวดเชิงบูรณาการ โดยการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ไขปัญห โดยมีการมุ่งหวังในสัมฤทธิ์ผล คือ การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่เกิดจากการบริโภคในครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ลดลง การลดละเลิกอบายมุขจนหมดสิ้น การขายผลผลิตมีกำไรมากขึ้น และสามารถชำระหนี้ ธกส./หนี้ธนาคารได้จนหมด/ ไม่สร้างหนี้/ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และเกิดจิตสำนึกและการปรับทัศนคติสู่การพึ่งตนเองในระดับครอบครัว โดยลดความต้องการ (กิเลส) และทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมากขึ้น มีความคิดที่จะแจกจ่ายแบ่งปันไปให้ผู้อื่นโดยร่วมกันทำการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตนยังอยู่ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีรายได้ที่ยังไม่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการใช้ของประชาชน ประชาชนยังคงมีรายได้หลักจากแหล่งเดียว และมีความไม่มั่นคงของรายได้ค่อนข้างสูง มีปัญหาเรื่องการออมทรัพย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพบว่าประชาชนมีการวางแผนในการออมทรัพย์อยู่ในระดับที่ต่ำมาก อันเนื่องมาจากรายได้ที่ ครัวเรือนได้รับไม่สัมพันธ์กับรายจ่ายของครัวเรือนที่เกิดขึ้นจริง ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คือ รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีโดยมีปัจจัยด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปีส่งผลต่อการลงทุนประกอบอาชีพ (ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ, 2562)

การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนทางสังคม จะทำให้ชุมชนหมู่บ้านสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยองค์การความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) กล่าวว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนเป็นผลมาจาก ปัจจัยด้านทุนมนุษย์และทุนทางสังคมถึงร้อยละ 60 ซึ่งทุนทางสังคมถือเป็นทุนสำคัญที่เสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีงามของคนในสังคมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองเพื่อสร้างประสิทธิภาพการบริการและกระบวนการการผลิตในภาคเศรษฐกิจและบรรเทาความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากวิกฤตต่าง ๆ เช่น วิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 (อินทพร พิชิตตานนท์ และเดชพล ฐิตยารักษ์, 2547) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาประสิทธิผลการจัดการความเข้มแข็งของชุมชนตำบลห้วยยาง เพื่อให้ชุมชนสามารถนำความเข้มแข็งไปพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมแล้วจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน และลดผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางเมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากร
3. เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางกับประสิทธิผลการจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

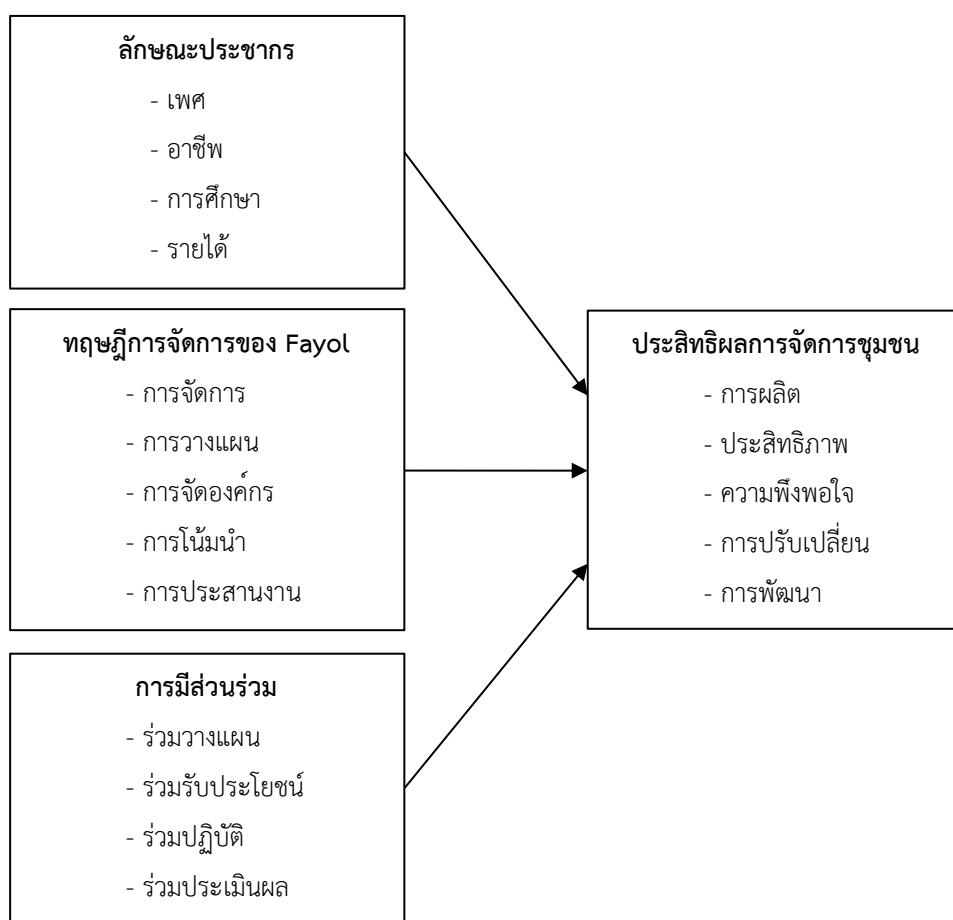
ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การจัดการชุมชนเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของตำบลห้วยยาง จะประกอบด้วย ทฤษฎีการจัดการของ Fayol ได้แก่ การวางแผน การจัดบุคลากร การโน้มนำ

การควบคุม ติดตามผล และลักษณะประชากร ของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อาชีพ อายุ การศึกษารายได้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1981)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารตำบลห้วยยาง อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย องค์การบริหารตำบลห้วยยาง อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 7,898 คน (สำนักงานทะเบียน อำเภอบ้านเสาย, 2561)

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชนตำบลห้วยยางอำเภอบ้านเสายจำนวนขนาดได้ 376 คน จากแนวคิดของยามานะ (Yamane, 1967) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และใช้สถิติบรรยายและอนุมาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจวรรณกรรมซึ่งเป็นแนวคิด และทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานความคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบในเบื้องต้นว่าในการวัดประสิทธิผลในเชิงทฤษฎีวัดกันอย่างไร มีมิติการวัดอย่างไร โดยเฉพาะในแต่ละตัวแปรที่ได้พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีบทที่ทบทวนวรรณกรรมไว้

2. นำองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม มากำหนดคำนิยาม ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งการนิยาม ศัพท์ และนิยามเชิงปฏิบัติการ จากนั้นจึงนำคำนิยามเชิงปฏิบัติการในแต่ละตัวแปรกำหนดตัวชี้วัดโดยให้ความสำคัญกับความตรงเชิงเนื้อหาที่ครอบคลุม ตัวแปรที่ต้องการให้ได้มากที่สุด ในการนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างตารางกำหนดดัชนีตัวแปร (Table Specification) ขึ้นเพื่อกำหนดเนื้อหาข้อความ (Item) ตัวชี้วัดและระดับการวัดในแต่ละตัวแปร

3. การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้น ไปขอคำปรึกษาและตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับปรุงจนเกิดความเหมาะสมแล้วจึงนำไปทำการทดสอบความเที่ยงต่อไป

4. การหาความเที่ยง (Reliability Test) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับแล้ว แล้วไปทดสอบกับประชาชนในพื้นที่อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยง (Cronbach's Alpha) ได้ค่า .895

ผลการวิจัย

ตาราง 1

ลักษณะประชากรที่ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากรที่ของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	198	49.5
หญิง	202	50.5
อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	22	5.5
21-30 ปี	125	31.3
31-40 ปี	156	39.0
มากกว่า 41 ปี	97	24.0
ระดับการศึกษาสูงสุด		
มัธยมศึกษา	127	31.8
ปริญญาตรี	232	58.0
ปริญญาโท	41	10.2
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
10,000 - 20,000 บาท	115	29
20,001 - 30,000 บาท	155	39
30001 ขึ้นไป	130	32.5
รวม	400	100.00

จากการศึกษาค้นคว้าตามวิธีการดำเนินการศึกษาดังกล่าวมาในข้างต้น สามารถนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 และเพศชายจำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ถัดมาคืออายุมากกว่า 41 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 ถัดมาที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2

รายได้สุทธิต่อเดือน กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,000-30,000 บาท จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ถัดมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 30,001 บาท จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลการจัดการภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 และมีอายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเป็นคนรุ่นใหม่ในวัยทำงานที่มีระดับการศึกษาดีเข้าใจบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต้องเติบโตมาจากฐานรากที่เข้มแข็งและบริบทของการจัดการมีมุมมองเข้าใจการจัดการเพื่อการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับ (วิสิทธิ์ ยิ้มแย้ม, 2561) ที่กล่าวว่า ความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. เปิดกว้างต่อสาธารณะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการนำความรู้และวิธีการใหม่เข้ามาสู่ชุมชน
2. ควรจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านสินค้าและผลผลิตของชุมชน ให้เป็นเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้
3. สร้างกติการ่วมกันระหว่างองค์กรภาครัฐ เอกชนและชุมชนท้องถิ่นในการแสวงหารายได้จากนักท่องเที่ยวโดยไม่หวังผลประโยชน์มากนัก แต่เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันอย่างสร้างสรรค์
4. การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในเขตท่องเที่ยวของตำบลห้วยยางและชุมชนท้องถิ่นไม่ควรมุ่งสร้างรายได้มากนัก แต่ควรมีกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวและบุคคลโดยทั่วไป ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน
5. ทุกองค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเพื่อเศรษฐกิจฐานราก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐควรกำหนดนโยบาย สวัสดิการชุมชนให้ชัดเจนและเป็นสากล
2. รัฐควรเน้นการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและการจัดการการตลาดชุมชน
3. รัฐควรรณรงค์ การลด ละ เลิก อบายมุขทุกอย่างเป็นคุณภาพชีวิตของประชาชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของของคนในชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน
2. ควรศึกษาผลกระทบของสภาวะการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่มีต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในชุมชนตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เอกสารอ้างอิง

- พรรณพิลาศ กุลติก. (2560). การขับเคลื่อนสังคมผ่านสื่อใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 25(49), 59-77.
- ทวีป บุตรโพธิ์. (2560). แนวทางในการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง. ค้นจาก <https://shorturl.asia/QZ8HY>
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งประชาคม ประชาสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). เครือข่ายประชาคมสุขภาพในท้องถิ่น, ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ. (2562). *แนวทางการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อรองรับการดำเนินนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วิสิทธิ์ ยิ้มแย้ม. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 11(1), 39-50.
- สำนักงานทะเบียน อำเภอทับสะแก. (2561). *ข้อมูลงานทะเบียน*. ค้นจาก <https://www.thabsakaecity.go.th/new.php?>
- อารีย์ นัยพินิจ. (2557). *การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการสำหรับนักศึกษาหลักสูตรธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาผู้ประกอบการ*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, คณะวิทยาการจัดการ.
- อินทร พิชิตตานนท์ และเดชพล ฐิตยารักษ์. (2547). ชุมชนเข้มแข็ง: หนทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 41(6), 11-16.
- Cohen, J. M, & Uphoff, N. T. (1981). *Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation*. Cornell University, Rural Development Committee Center for International Studies.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper & Row.

การคุ้มครองแรงงานทำงานในเวลากลางคืน ตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ

วันที่รับบทความ: 2 กันยายน 2565
วันแก้ไขบทความ: 16 ธันวาคม 2565
วันที่ตอบรับบทความ: 18 ธันวาคม 2565

ชนาธิป ชินะนาวิน¹

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองแรงงานทำงานในเวลากลางคืน เป็นการเฉพาะ จึงทำให้แรงงานกลางคืนซึ่งต้องทำงานที่กระทบต่อสุขอนามัยไม่ได้รับการคุ้มครอง ทั้งที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้ตราอนุสัญญาฉบับที่ 171 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 และข้อแนะฉบับที่ 178 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 จึงเห็นควรนำหลักการตามอนุสัญญาและข้อแนะดังกล่าวมาเป็นแนวทางปรับปรุงกฎหมายไทย ในการคุ้มครองแรงงานกลางคืนในส่วเวลาทำงานปกติ ค่าจ้าง มาตรการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสวัสดิการ

คำสำคัญ: กฎหมายคุ้มครองแรงงาน; แรงงานกลางคืน; องค์การแรงงานระหว่างประเทศ

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร., ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 ประเทศไทย, อีเมล: ton1210@hotmail.com

The Protection for Night Workers According to the International Labour Standards

Received: September 2, 2022

Revised: December 16, 2022

Accepted: December 18, 2022

Chanathip Chinanawin¹

Abstract

Currently, Thailand does not have specific law dealing with measures for the protection of night workers resulting in those workers whose work may affect their health do not have protection. The International Labour Organization has adopted Night Work Convention, No.171,1990 and Night Work Recommendation No.178, 1990 establishing the rights of night workers. The study concludes that the principles of the Convention and the Recommendation should be applied to improve Thai laws for the protection of night workers in normal working time, wages, safety, occupational health and welfare.

Keywords: Labor Protection Law; Night Workers; International Labour Organization

Type of Article: Research Article

¹Asst. Prof. Dr., Judge in the Research Justice Division of the Supreme Court

Phra Borom Maha Ratchawang, Phra Nakhon, Bangkok 10200, Thailand, E-mail: ton1210@hotmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทำงานในเวลากลางคืนมีรูปแบบการทำงานที่ไม่สอดคล้องกับรูปแบบการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบัน ที่ดำรงชีวิตในช่วงกลางวัน การทำงานในเวลากลางคืนจึงทำให้แรงงานพักผ่อนได้น้อยลงและกระทบต่อสุขภาพของแรงงานได้ อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการเดินทางไปทำงาน รวมทั้งสวัสดิการ การฝึกอบรม และกิจกรรมที่นายจ้างจัดให้แก่ลูกจ้างมักเป็นมุ่งเน้นในช่วงเวลากลางวัน เช่น การจัดอบรมสัมมนา การจัดกิจกรรมสันทนาการ และการจัดให้มีหมอมารักษาพยาบาลหรือตรวจสุขภาพ ก็มักทำในช่วงเวลากลางวัน ทำให้แรงงานในช่วงกลางคืนขาดสิทธิประโยชน์ไป

จากปัญหาข้างต้นทำให้องค์การแรงงานระหว่างประเทศตระหนักถึงและได้วางมาตรฐานแรงงานสากลไว้เป็นอนุสัญญาฉบับที่ 171 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 (C171 - Night Work Convention, 1990 (No. 171) และข้อเสนอฉบับที่ 178 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 (R178 - Night Work Recommendation, 1990)

สำหรับการคุ้มครองการทำงานในเวลากลางคืนในประเทศไทยนั้น ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานในเวลากลางคืนเป็นการเฉพาะ แต่จะมุ่งเน้นไปที่แรงงานหญิงและแรงงานเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองแตกต่างกันสองประการ คือ (1) การคุ้มครองความปลอดภัยของแรงงานหญิงที่เกี่ยวกับการเดินทางและการทำงานในช่วงกลางคืน โดยให้รัฐมีอำนาจเปลี่ยนแปลงเวลาทำงานของแรงงานหญิงที่ทำงานในเวลา 24 นาฬิกา ถึงเวลา 6 นาฬิกาได้ และ (2) การคุ้มครองสุขภาพของแรงงานหญิงมีครรภ์และแรงงานเด็ก โดยห้ามแรงงานหญิงมีครรภ์และแรงงานเด็กทำงานเวลา 22 นาฬิกา ถึงเวลา 6 นาฬิกา เพื่อให้หญิงมีครรภ์และเด็กได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ

การที่พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มีการคุ้มครองแรงงานหญิงและเด็กที่ทำงานในเวลา กลางคืน แต่พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มิได้มีบทบัญญัติคุ้มครองแรงงานที่ต้องทำงานในเวลา กลางคืนเป็นการเฉพาะ ทำให้แรงงานในช่วงกลางคืนไม่มีการคุ้มครองด้านสุขภาพ ขาดสวัสดิการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่นายจ้างมุ่งเน้นจัดให้ในช่วงกลางวัน ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพของแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืน และการปฏิบัติ ต่อแรงงานที่ทำงานในเวลากลางวันและกลางคืนไม่แตกต่างกันนั้นย่อมไม่เป็นธรรมต่อแรงงานที่ทำงานในเวลา กลางคืน

จึงต้องศึกษาอนุสัญญาฉบับที่ 171 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 (C171 - Night Work Convention, 1990 (No. 171) และข้อเสนอฉบับที่ 178 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 (R178 - Night Work Recommendation, 1990) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายแรงงาน ในการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางเพื่อที่ประเทศไทยจะรับรองอนุสัญญาและข้อเสนอ ฉบับดังกล่าวด้วยหาก มาตรฐานการคุ้มครองแรงงานประเทศไทยสอดคล้องกับอนุสัญญาและข้อเสนอดังกล่าวแล้ว

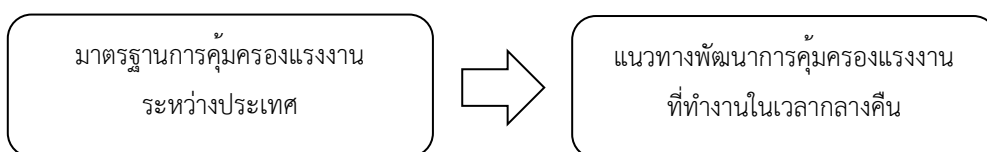
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษามาตรฐานการคุ้มครองแรงงานระหว่างประเทศสำหรับแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืน
3. เพื่อพัฒนามาตรฐานการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนในประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวทางการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนของประเทศไทยในปัจจุบัน
 2. ทำให้ทราบถึงมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานระหว่างประเทศสำหรับแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืน
 3. ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนามาตรฐานการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนสำหรับประเทศไทย
- ที่สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยการรวบรวม ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากกฎหมายไทยและต่างประเทศ หนังสือ และบทความทางกฎหมายที่เกี่ยวกับแรงงาน ขอบเขตของการวิจัยมุ่งศึกษาวิจัยกฎหมายแรงงานของประเทศไทยและอนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

1. การคุ้มครองแรงงานกลางคืนในประเทศไทย

การทำงานในเวลากลางคืนของประเทศไทยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งไม่มีการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนแตกต่างจากแรงงานที่ทำงานในเวลากลางวันไว้เป็นพิเศษ สำหรับแรงงานชาย แต่ในส่วนแรงงานหญิง แรงงานหญิงมีครรภ์ และแรงงานเด็กนั้นมีการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เฉพาะด้านความปลอดภัย และสุขภาพอนามัย ดังนี้

1.1 แรงงานชาย

แรงงานชายในประเทศไทยไม่มีการคุ้มครองแรงงานที่ต้องทำงานกลางคืนเป็นพิเศษ จึงอยู่ภายใต้การคุ้มครองชั่วโมงทำงาน 8 ชั่วโมง เวลาพัก 1 ชั่วโมง เช่นเดียวแรงงานช่วงกลางวัน

1.2 แรงงานหญิง

1.2.1 แรงงานหญิงในเวลากลางคืน

โดยหลักแล้ว นายจ้างสามารถให้ลูกจ้างหญิงทำงานในเวลาใดก็ได้ ตามแต่ที่นายจ้างสั่งหรือนายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 40 ได้ให้อำนาจอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเปลี่ยนเวลาทำงานของแรงงานหญิงได้หากพนักงานตรวจแรงงานเห็นว่างานนั้นอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของหญิง

เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้รับทราบรายงานของพนักงานตรวจแรงงานแล้ว อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งให้นายจ้างเปลี่ยนเวลาทำงาน หรือลดชั่วโมงทำงานได้ตามที่เห็นสมควร ซึ่งนายจ้างต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว มิฉะนั้นจะได้รับโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 144 วรรคหนึ่ง

1.2.2 แรงงานหญิงมีครรภ์ในเวลากลางคืน

ขณะที่หญิงตั้งครรภ์นั้นเป็นช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิตของหญิงและลูกที่กำลังจะเกิดมา ดังนั้นในระหว่างตั้งครรภ์ กฎหมายจึงต้องกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองหญิงที่ตั้งครรภ์ เช่น การห้ามทำงานบางประเภทที่อันตรายต่อการตั้งครรภ์ การห้ามทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันหยุด และเพื่อให้หญิงมีครรภ์มีการพักผ่อนที่เพียงพอจึงห้ามลูกจ้างหญิงมีครรภ์ทำงานเวลา 22 นาฬิกา ถึงเวลา 6 นาฬิกา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 39/1

ทั้งนี้เมื่อข้อสังเกตว่ามาตรา 39/1 วรรคสองจะยกเว้นให้แรงงานหญิงมีครรภ์ในตำแหน่งผู้บริหาร งานวิชาการ งานธุรการ หรืองานเกี่ยวกับการเงินหรือบัญชี ทำงานล่วงเวลาในวันทำงานได้ แต่ข้อยกเว้นนี้ไม่ใช้กับการห้ามทำงานในเวลากลางคืนช่วงเวลา 22 นาฬิกา ถึงเวลา 6 นาฬิกา จึงแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งเน้นให้แรงงานหญิงมีครรภ์พักผ่อน จึงห้ามทำงานในเวลา 22 นาฬิกา ถึงเวลา 6 นาฬิกา อย่างเคร่งครัด

1.3 แรงงานเด็ก

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 47 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในระหว่างเวลา 22 นาฬิกา ถึงเวลา 6 นาฬิกา

ข้อยกเว้นให้ลูกจ้างสามารถทำงานระหว่างเวลา 22 ถึงเวลา 6 นาฬิกา คือ (1) ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี (2) กรณีการจ้างงานลูกจ้างเด็กเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ละครหรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกัน นายจ้างสามารถให้ลูกจ้างเด็กทำงานในระหว่างเวลา 22 นาฬิกา ถึงเวลา 6 นาฬิกา ได้ แต่นายจ้างต้องจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นได้พักผ่อนตามสมควร

2. การคุ้มครองแรงงานกลางคืนตามอนุสัญญาและข้อเสนอขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีหน้าที่ดูแลเรื่องแรงงานและจัดทำมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ โดยทำการตราอนุสัญญาและข้อเสนอขึ้นตามความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศสมาชิกมีพันธะที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศตามธรรมนูญขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งในด้านมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศมีข้อผูกพันซึ่งต้องปฏิบัติตามอยู่ คือ ประเทศสมาชิกจะต้องนำมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งตราขึ้นในการประชุมใหญ่ขององค์การฯ ในแต่ละสมัย เสนอต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจของประเทศตนเพื่อรับทราบ และประเทศสมาชิกจะต้องรายงานการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศตนได้ให้สัตยาบันต่อองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ทุกระยะตามที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศกำหนดหรือร้องขอ (ILO, 2020)

องค์การแรงงานระหว่างประเทศถือเป็นหนึ่งในองค์กรที่เก่าแก่ของสหประชาชาติ และมีประวัติการดำเนินงานที่ยาวนาน ในการพิทักษ์รักษาสหสิทธิของลูกจ้างทั่วโลก สำหรับประเทศไทยนั้น ประเทศไทยเป็นสมาชิกก่อตั้งขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2462 และต่อมาองค์การแรงงานระหว่างประเทศได้เข้ามาตั้งสำนักงานภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ขึ้นในประเทศไทยเมื่อปี 2510

การวางมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศของ องค์การแรงงานระหว่างประเทศจะทำในรูปแบบของอนุสัญญา และข้อแนะ โดยอนุสัญญาจะเป็นมาตรฐานแรงงานหลัก ส่วนข้อแนะจะเป็นส่วนเสริมที่ทำให้การปฏิบัติตามอนุสัญญามีประสิทธิภาพมากขึ้น ในรับรองประเทศสมาชิกจะรับรองเฉพาะอนุสัญญาหรือข้อแนะก็ได้

สำหรับอนุสัญญาและข้อแนะขององค์การแรงงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับแรงงานกลางคืนนั้น ประเทศไทยยังไม่ให้สัตยาบันอนุสัญญาหรือข้อแนะที่เกี่ยวกับแรงงานกลางคืน

ในส่วนการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืน องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้จัดทำอนุสัญญาและข้อแนะ ดังนี้

2.1 อนุสัญญาฉบับที่ 171 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990

อนุสัญญาฉบับที่ 171 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 (C171 - Night Work Convention, 1990 (No. 171) เป็นอนุสัญญาที่มุ่งเน้นในการสร้างมาตรการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนให้ปลอดภัยมากที่สุด (ILO, 1990) ดังนี้

2.1.1 ความหมายของงานกลางคืน

งานกลางคืนหมายถึงงานทั้งหมดที่ดำเนินการในช่วงเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมง (แตกต่างจากวันเวลาทำงานปกติในช่วงกลางวัน ที่ทำงานวันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง) ติดต่อกันซึ่งรวมถึงช่วงเวลาตั้งแต่เที่ยงคืนถึง 5 นาฬิกา ซึ่งจะได้รับการกำหนดโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหลังจากปรึกษาองค์กรนายจ้างและองค์กรแรงงาน หรือโดยข้อตกลงร่วมกัน

2.1.2 ความหมายของแรงงานทำงานกลางคืน

แรงงานทำงานกลางคืนหมายถึงลูกจ้างที่ต้องทำงานในเวลากลางคืนเป็นเวลาที่เป็นปกติจำกัด

2.1.3 ข้อยกเว้นของอนุสัญญา

ตามอนุสัญญาข้อ 2 ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่า อนุสัญญาให้ใช้กับบุคคลที่มีงานทำทุกคน ยกเว้นแรงงานในภาคเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การขนส่งทางทะเลและการเดินเรือภายในประเทศ

2.1.4 การกำหนดมาตรการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืน

ตามอนุสัญญาข้อ 3 กำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืน เพื่อคุ้มครองสุขภาพ สังคม และโอกาสในความก้าวหน้าในอาชีพของแรงงาน

2.1.5 การประเมินสุขภาพก่อนทำงาน

ตามอนุสัญญาข้อ 4 กำหนดให้แรงงานมีสิทธิได้รับการประเมินสุขภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และรับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีลดหรือหลีกเลี่ยงปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

(ก) ก่อนเป็นแรงงานทำงานกลางคืน

(ข) ในช่วงเวลาปกติระหว่างการทำงานกลางคืน

(ค) หากประสบปัญหาสุขภาพในระหว่างการทำงานกลางคืนซึ่งไม่ได้เกิดจากปัจจัยอื่นนอกเหนือจากการทำงานกลางคืน

2.1.6 สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานเวลากลางคืน

ตามอนุสัญญาข้อ 5 กำหนดให้จะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฐมพยาบาลที่เหมาะสมสำหรับแรงงานที่ทำงานกลางคืนรวมถึงการเตรียมการเพื่อนำแรงงานไปยังสถานพยาบาลได้อย่างรวดเร็ว

2.1.7 การเปลี่ยนเวลาทำงาน

ตามอนุสัญญาข้อ 6 แรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนที่ได้รับการรับรองด้วยเหตุผลด้านสุขภาพว่าไม่เหมาะสมสำหรับงานกลางคืนจะถูกย้ายไปทำงานที่คล้ายคลึงกันในช่วงเวลาที่สามารถทำได้

แรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนที่ได้รับการรับรองว่าไม่เหมาะสมสำหรับการทำงานกลางคืนชั่วคราวจะได้รับความคุ้มครองในการเลิกจ้างหรือบอกกล่าวล่วงหน้าเลิกจ้างเช่นเดียวกับแรงงานอื่น ๆ ที่ถูกขัดขวางไม่ให้ทำงานด้วยเหตุผลด้านสุขภาพ

ทั้งนี้ตามข้อ 10 การจัดตารางการทำงานกลางคืน นายจ้างต้องปรึกษาสหภาพแรงงานก่อนเพื่อปรับให้เข้ากับสถานประกอบการและบุคลากรได้ดีที่สุดตลอดจน มาตรการด้านอาชีวอนามัยและบริการทางสังคมที่จำเป็น

2.1.8 สิทธิของแรงงานหญิงมีครรภ์ที่ทำงานกลางคืน

ตามอนุสัญญาข้อ 7 กำหนดให้แรงงานหญิงมีครรภ์มีสิทธิ ดังนี้

(ก) สิทธิเลือกทำงานกลางคืนหรือไม่ก็ได้ตามเงื่อนไข คือ

ก่อนวันที่คาดว่าจะคลอดบุตรแปดสัปดาห์และหลังการคลอดบุตรเป็นเวลาอย่างน้อยสิบหกสัปดาห์

ช่วงเวลานอกเหนือจากนี้ต้องมีใบรับรองแพทย์ระบุว่าจำเป็นต่อสุขภาพของแม่หรือเด็ก:

(ข) แรงงานหญิงจะไม่ถูกเลิกจ้างด้วยเหตุการตั้งครรภ์หรือการคลอดบุตร

ระหว่างตั้งครรภ์ รายได้ของนางงานหญิงจะต้องรักษาไว้ในระดับที่เพียงพอสำหรับการดูแลตัวเองและลูกตามมาตรฐานการครองชีพที่เหมาะสม

2.1.9 ค่าตอบแทนแรงงานกลางคืน

ตามอนุสัญญา ข้อ 8 ค่าตอบแทนสำหรับแรงงานทำงานกลางคืนจะต้องตระหนักถึงลักษณะของงานกลางคืน

2.2 ข้อแนะนำฉบับที่ 178 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 (R178 - Night Work Recommendation, 1990)

ข้อแนะนำฉบับที่ 178 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน ได้วางหลักไว้ตามนี้ (ILO, 1991)

2.2.1 นิยาม

งานกลางคืนหมายถึงงานทั้งหมดที่ดำเนินการในช่วงเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมงติดต่อกันตั้งแต่เที่ยงคืนถึง 05.00 น. ซึ่งจะได้รับการกำหนดโดยรัฐหลังจากปรึกษาองค์กรนายจ้างและลูกจ้างแล้วหรือโดยข้อตกลงร่วมกัน

แรงงานทำงานกลางคืน หมายถึง ลูกจ้างที่ต้องทำงานกลางคืนเกินขีดจำกัดของร่างกาย โดยขีดจำกัดกำหนดโดยรัฐหลังจากปรึกษาองค์กรนายจ้างและลูกจ้างแล้วหรือโดยข้อตกลงร่วมกัน

2.2.2 การยกเว้นแรงงานบางประเภท

ข้อแนะนำนี้ใช้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคนยกเว้นผู้ที่ทำงานในภาคการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การประมง การขนส่งทางทะเล และการเดินเรือภายในประเทศ

2.2.3 ชั่วโมงการทำงานและระยะเวลาพักผ่อน

ข้อแนะนำข้อ 4 กำหนดชั่วโมงการทำงานปกติและเวลาพัก

ชั่วโมงการทำงานปกติของคนงานกลางคืนไม่ควรเกินแปดชั่วโมง ในเวลาทำงานปกตินั้นไม่นับรวมเวลาพัก

ชั่วโมงการทำงานปกติของคนงานกลางคืนควรจะน้อยกว่าคนงานที่ทำงานเดียวกัน และคนงานกลางคืนควรได้รับประโยชน์อย่างน้อยในระดับเดียวกับคนงานคนอื่น ๆ จากมาตรการทั่วไปในการลดชั่วโมงการทำงานปกติประจำสัปดาห์และเพิ่มวันลา

ข้อเสนอ 7 ควรจัดเวลาพักให้เหมาะกับเวลาทำงานกลางคืนให้มากที่สุด

2.2.4 การทำงานล่วงเวลา

ข้อเสนอ 5 การทำงานเวลากลางคืนควรหลีกเลี่ยงการทำงานล่วงเวลาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในงานอันตรายหรืองานที่ก่อให้เกิดความเครียดทางร่างกายหรือจิตใจอย่างหนักไม่ควรทำงานล่วงเวลาโดยคนงานกลางคืนยกเว้นในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็น

2.2.5 งานกะกับงานกลางคืน

ข้อเสนอ 6 งานกะนั้นไม่ควรจัดกะเต็มเวลาติดต่อกันสองครั้งยกเว้นในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็น

งานกะนั้นควรห่างกันอย่างน้อย 11 ชั่วโมง

2.2.6 ค่าจ้างแรงงานที่ทำงานเวลากลางคืน

ข้อเสนอ 8 งานกลางคืนโดยทั่วไปควรให้ค่าจ้างที่เหมาะสม โดยเพิ่มเติมจากค่าจ้างที่จ่ายสำหรับงานเดียวกันในระหว่างวันและ (ก) ควรเคารพหลักความเท่าเทียมกันสำหรับชายและหญิงสำหรับงานเดียวกันหรือสำหรับงานที่มีมูลค่าเท่ากัน (ข) หากจ่ายเท่ากับเวลากลางวันให้ลดเวลาทำงานกลางคืนลง

ข้อเสนอ 9 อัตราค่าจ้างแรงงานกลางคืน ควรนำไปใช้คำนวณค่าทำงานในวันหยุด รวมทั้งเงินสมทบและผลประโยชน์ประกันสังคม

2.2.7 ความปลอดภัย อาชีวอนามัย

นายจ้างและสหภาพแรงงานควรปรึกษากันเพื่อจัดระเบียบด้านอาชีวอนามัยในสถานที่ทำงานเกี่ยวกับการทำงานกลางคืนในรูปแบบต่าง ๆ

งานที่มอบหมายให้คนทำงานกลางคืนควรพิจารณาถึงลักษณะของงานกลางคืนและผลกระทบของปัจจัยแวดล้อมและรูปแบบของการจัดระเบียบงาน เช่น สารพิษ เสียง ความสั่นสะเทือน และระดับแสงสว่างและรูปแบบการทำงานที่เกี่ยวกับความเครียดทางร่างกายหรือจิตใจอย่างหนัก และการทำงานควรหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบสะสมจากปัจจัยและรูปแบบการทำงานดังกล่าว

2.2.8 บริการทางสังคม

ข้อเสนอ 13 กำหนดให้นายจ้างควรมีมาตรการเพื่อช่วยเหลือคนงานกลางคืนในการเดินทางระหว่างที่พักอาศัยและที่ทำงานเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและเพื่อปรับปรุงความปลอดภัยในการเดินทางเวลากลางคืน มาตรการดังกล่าวอาจรวมถึง (ก) การกำหนดเวลาเข้าและออกจากงานให้สอดคล้องกับตารางเวลาของบริการขนส่งสาธารณะในท้องถิ่น (ข) จัดหาวิธีการขนส่งคนงานกลางคืน กรณีไม่มีบริการขนส่งสาธารณะ (ค) ช่วยเหลือคนงานกลางคืนในการจัดหาวิธีการขนส่งที่เหมาะสม (ง) การจ่ายค่าเดินทางเพิ่มเติม (จ) การสร้างอาคารที่อยู่อาศัยภายในระยะทางที่เหมาะสมจากสถานที่ทำงาน

2.2.9 มาตรการปรับปรุงคุณภาพการพักผ่อนสำหรับคนทำงานกลางคืน

ข้อแนะข้อที่ 14 นายจ้างควรมีมาตรการปรับปรุงคุณภาพการพักผ่อนสำหรับคนทำงานกลางคืน มาตรการดังกล่าวอาจรวมถึง (ก) การให้ความช่วยเหลือคนงานกลางคืนในการป้องกันเสียงรบกวนในที่อยู่อาศัยตามความเหมาะสม (ข) การออกแบบและจัดเตรียมอาคารที่อยู่อาศัยเพื่อลดระดับเสียงรบกวน

2.2.10 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแรงงานกลางคืน

ข้อแนะข้อ 15 นายจ้างควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการพักผ่อนที่เหมาะสมกับแรงงานทำงานกลางคืนในสถานที่ที่เหมาะสม

2.2.11 อาหารและเครื่องดื่ม คนทำงานกลางคืน

ข้อแนะข้อ 16 นายจ้างควรมีมาตรการเพื่อให้คนงานกลางคืนได้รับอาหารและเครื่องดื่ม (ก) จัดให้มีอาหารและเครื่องดื่มที่เหมาะสมสำหรับการบริโภคในเวลากลางคืนในสถานที่ที่เหมาะสม (ข) การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนงานอาจเตรียมหรืออุ่นและรับประทานอาหารที่พวกเขานำมาในเวลากลางคืนในเวลากลางคืน

2.2.12 การดูแลเด็ก

ข้อแนะข้อ 17 นายจ้างควรจัดให้มีบริการสำหรับการดูแลเด็กเล็ก

2.2.13 การจัดกิจกรรมส่งเสริมแรงงาน

ข้อแนะข้อ 18 รัฐและนายจ้าง ควรคำนึงถึงข้อจำกัดของแรงงานกลางคืนที่จะได้รับ มาตรการส่งเสริมการฝึกอบรมและการฝึกอบรมใหม่ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรมกีฬาหรือสันทนาการสำหรับคนงาน

ทั้งนี้ ตามข้อแนะข้อ 22 กำหนดให้ควรมีมาตรการตามความเหมาะสมเพื่อให้คนทำงานกลางคืนได้รับสิทธิเช่นเดียวกับคนงานอื่นในการฝึกอบรมรวมถึงการศึกษาที่ได้รับค่าจ้าง

2.2.14 สิทธิการเปลี่ยนเวลาทำงานของแรงงานหญิงมีครรภ์

ข้อแนะข้อ 19 แรงงานหญิงมีครรภ์ที่ทำงานกลางคืนมีสิทธิขอเปลี่ยนไปทำงานกลางวันได้

2.2.15 สิทธิประโยชน์ในการย้ายมาทำงานกลางวัน

ข้อแนะข้อ 23 คนทำงานกลางคืนควรมีสวัสดิการเพิ่มเติม ดังนี้

(1) คนงานกลางคืนที่ทำงานกลางคืนครบตามจำนวนปีที่กำหนดควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างสำหรับงานกลางวันที่พวกเขาสมัคร

(2) ควรเตรียมการถ่ายโอนโดยอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมคนงานกลางคืนในกรณีที่จำเป็นสำหรับงานที่ทำตามปกติในเวลากลางวัน

2.2.16 สิทธิในการเกษียณอายุก่อนกำหนด

ข้อแนะข้อ 24 คนงานกลางคืนควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษเกี่ยวกับโอกาสในการเกษียณอายุก่อนกำหนด

2.2.17 การให้ตัวแทนสหภาพแรงงานไปทำงานกลางคืน

ข้อแนะข้อ 25 สหภาพแรงงานควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการมอบหมายตัวแทนสหภาพแรงงานไปทำงานกลางคืน

2.2.18 การใช้นวัตกรรม

ข้อเสนอ 27 นายจ้างควรใช้ความได้เปรียบจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และทางเทคนิคและนวัตกรรมเพื่อจำกัดการขอให้ทำงานกลางคืน

ข้อเสนอ 28 ควรมีการศึกษาผลกระทบและเก็บสถิติเกี่ยวกับการทำงานกลางคืน

3. การเปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศกับกฎหมายไทย

จากการศึกษากฎหมายไทย อนุสัญญาและข้อเสนอขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ พบว่า มีความแตกต่างกัน ดังนี้

ตาราง 1

เปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศกับกฎหมายไทย

มาตรฐานแรงงาน	พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541	อนุสัญญาฉบับที่ 171 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990	ข้อเสนอฉบับที่ 178 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990
นิยามแรงงานทำงานกลางคืน	ไม่มี	งานกลางคืนหมายถึงงานทั้งหมดที่ดำเนินการในช่วงเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมงติดต่อกันซึ่งรวมถึงช่วงเวลาตั้งแต่เที่ยงคืนถึง 5 นาฬิกา	งานกลางคืนหมายถึงงานทั้งหมดที่ดำเนินการในช่วงเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมงติดต่อกันซึ่งรวมถึงช่วงเวลาตั้งแต่เที่ยงคืนถึง 5 นาฬิกา
การคุ้มครองเวลาทำงาน	ไม่มี เนื่องจากถือว่า การทำงานกลางคืนไม่แตกต่างจากกลางวัน จึงมีชั่วโมงการทำงานปกติไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน	7 ชั่วโมง	7 ชั่วโมง ทั้งนี้ ชั่วโมงการทำงานปกติของคนงานกลางคืนควรจะน้อยกว่าคนงานที่ทำงานเดียวกันในช่วงกลางวัน และการทำงานเวลากลางคืนควรหลีกเลี่ยงการทำงานล่วงเวลา
การประเมินสุขภาพ	ไม่มี	มาตรา 4 แรงงานมีสิทธิได้รับการประเมินสุขภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและรับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีลดหรือหลีกเลี่ยงปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	งานกลางคืนควรพิจารณาถึงปัจจัย เช่น สารพิษ เสียง ความสั่นสะเทือน และระดับแสงสว่างและรูปแบบการทำงานที่เกี่ยวกับความเครียดทางร่างกายหรือจิตใจอย่างหนัก
การเปลี่ยนชั่วโมงทำงาน	อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีอำนาจเปลี่ยนเวลาทำงานของแรงงานหญิงได้หากพนักงานตรวจแรงงานเห็นว่างานนั้นอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของหญิง	มาตรา 6 แรงงานที่ทำงานในเวลากลางคืนที่ได้รับการรับรองด้วยเหตุผลด้านสุขภาพว่าไม่เหมาะสมสำหรับงานกลางคืนจะถูกย้ายไปทำงานที่คล้ายคลึงกันในช่วงเวลาที่สามารถทำได้	(1) คนงานกลางคืนที่ทำงานกลางคืนครบตามจำนวนปีที่กำหนดควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างสำหรับงานกลางวันที่พวกเขามีคุณสมบัติ (2) ควรเตรียมการถ่ายโอน

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานแรงงาน	พระราชบัญญัติคุ้มครอง แรงงาน พ.ศ. 2541	อนุสัญญาฉบับที่ 171 ว่าด้วย แรงงานกลางคืน 1990	ข้อเสนอฉบับที่ 178 ว่าด้วย แรงงานกลางคืน 1990
สิ่งอำนวยความสะดวก	เช่นเดียวกับแรงงานกลางวัน	มาตรา 5 นายจ้างจะต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฐมพยาบาลที่เหมาะสมสำหรับแรงงานที่ทำงานกลางคืนรวมถึงการนำส่งสถานพยาบาล	นายจ้างควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการพักผ่อนที่เหมาะสมกับแรงงานทำงานกลางคืนในสถานที่ที่เหมาะสมการจัดตารางการทำงานควรให้สอดคล้องกับการเดินทางของลูกจ้าง หรือนายจ้างอาจจัดรถรับส่ง
การคุ้มครองหญิงมีครรภ์	ห้ามลูกจ้างหญิงมีครรภ์ทำงานเวลา 22 นาฬิกา ถึงเวลา 6 นาฬิกา (คุ้มครองก่อนคลอดบุตร แต่ไม่คุ้มครองหลังคลอดบุตร)	มาตรา 7 แรงงานหญิงมีครรภ์มีสิทธิเลือกทำงานกลางคืนหรือไม่ก็ได้ตามเงื่อนไข คือ ก่อนวันที่คาดว่าจะคลอดบุตรแปดสัปดาห์และหลังการคลอดบุตรเป็นเวลาอย่างน้อยสัปดาห์	แรงงานหญิงมีครรภ์ที่ทำงานกลางคืนมีสิทธิขอเปลี่ยนไปทำงานกลางวันได้
ค่าจ้าง	ไม่แตกต่างจากแรงงานกลางวัน	มาตรา 8 ค่าตอบแทนสำหรับแรงงานทำงานกลางคืนจะต้องตระหนักถึงลักษณะของงานกลางคืน	งานกลางคืนควรมีค่าจ้างมากกว่าเวลากลางวัน หากได้ค่าจ้างเท่ากันต้องลดเวลาทำงานลง ค่าจ้างการทำงานกลางคืนต้องนำไปคำนวณสิทธิประโยชน์ทางกฎหมาย
สวัสดิการ	ไม่มี	มาตรา 9 และมาตรา 10 นายจ้างต้องจัดมาตรการด้านอาชีวอนามัยและบริการทางสังคมที่จำเป็นแก่ลูกจ้างที่ทำงานกลางคืนและเหมาะสมกับคนทำงานกลางคืน โดยผ่านการปรึกษาหารือกับตัวแทนลูกจ้าง	ข้อ 16 นายจ้างควรจัดให้มีอาหารและเครื่องดื่มที่เหมาะสมสำหรับการบริโภคในเวลากลางคืน ข้อ 17 นายจ้างควรจัดบริการดูแลเด็กเล็ก ข้อ 18 รัฐและนายจ้าง ควรจัดมาตรการฝึกอบรม กีฬาหรือสันทนาการ ข้อ 24 คนงานกลางคืนควรได้รับการพิจารณาในการเกษียณอายุก่อนกำหนด

3.1 ข้อดีของการปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ
 การปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศมีข้อดี ดังนี้
 3.1.1 ทำให้แรงงานไทยได้รับการคุ้มครองเทียบเท่าแรงงานประเทศที่พัฒนาแล้ว
 3.1.2 การคุ้มครองแรงงานกลางคืน ทำให้มาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน อาชีวอนามัยของ
 แรงงานไทยสูงขึ้น
 3.1.3 ทำให้แรงงานไทยที่ทำงานช่วงกลางคืนได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกับแรงงานในช่วงเวลา
 กลางวัน

3.2 ข้อเสียของการปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ
 การปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศมีข้อเสีย ดังนี้
 3.2.1 การเพิ่มมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานกลางคืน ทำให้นายจ้างต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น
 3.2.2 ผลกระทบจากต้นทุนที่สูงขึ้นในการคุ้มครองแรงงานกลางคืน อาจทำให้นายจ้างลดการจ้าง
 งานแรงงานกลางคืนในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งส่งผลให้ลูกจ้างแรงงานกลางคืนต้องถูกเลิกจ้างได้
 3.3 การคุ้มครองแรงงานกลางคืนในต่างประเทศ

3.3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา
 ตามกฎหมายมาตรฐานแรงงานแรงงาน (The Fair Labor Standards Act (FLSA)) ซึ่งเป็น
 กฎหมายที่กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำในการจ้างงาน ได้กำหนดให้แรงงานกลางคืนได้รับค่าจ้าง 1.5 เท่าของแรงงานในช่วง
 กลางวัน หากทำงานในช่วงกลางคืนเกิน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (U.S. Department of Labor, 2022)

3.3.2 สหภาพยุโรป
 ตามกฎหมายสหภาพยุโรป 2003/88/EC of 4 November 2003 ได้กำหนดนิยาม
 คนทำงานกลางคืน ว่า คนทำงานใดๆ ก็ตามที่ทำงานในช่วงเวลากลางคืนอย่างน้อยสามชั่วโมงของเวลาทำงานทุกวัน
 ตามปกติ และเวลากลางคืน คือ ช่วงเวลา ๗ ชั่วโมง ซึ่งต้องรวมเวลาดังตั้ง 24 นาฬิกา ถึง 5 นาฬิกา การคุ้มครอง
 แรงงานกลางคืนมีขึ้นเพื่อลดอุบัติเหตุในการทำงานกลางคืน (Eurofound, 2022)

การทำงานเวลากลางคืน ห้ามทำเกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้ งานที่มีความเครียดสูงหรือมีโอกาส
 ประสบอันตรายสูงจะต้องได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายหรือข้อปฏิบัติที่กำหนดขึ้นจากฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง

คนงานที่ทำงานในช่วงกลางคืนจะต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพฟรี หากงานในช่วงกลางคืนมี
 ผลกระทบต่อสุขภาพจะต้องให้โอกาสย้ายงานไปทำงานในช่วงกลางวัน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงงานกลางคืน ซึ่งผู้เขียนนำมาวิเคราะห์ มีดังนี้

4.1 ปัญหาการคุ้มครองสิทธิแรงงานกลางคืนตามอนุสัญญาว่าด้วยการทำงานกลางคืน ค.ศ. 1990: ศึกษา
 เฉพาะกรณีประเทศไทย (พนิดา ตีรกาญจนา, 2561)

งานวิจัยนี้ได้ค้นพบว่า (ก) ควรออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองแรงงานกลางคืนเป็นกฎกระทรวงที่ออก
 ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เป็นกฎกระทรวงว่าด้วยการทำงานกลางคืน โดยกำหนดให้งาน
 กลางคืน หมายถึง งานทุกประเภทที่กระทำติดต่อกันอย่างน้อย 7 ชั่วโมง และกระทำในช่วงเวลา 24.00 นาฬิกา ถึง
 05.00 นาฬิกา ส่วนแรงงานกลางคืน หมายถึง ลูกจ้างที่ทำงานในช่วงระยะเวลาของงานกลางคืน และทำงานใน
 ช่วงเวลางานกลางคืน อย่างน้อย 2 ชั่วโมง ยกเว้น ลูกจ้างในงานเกษตรกรรม งานปศุสัตว์ งานประมง งานขนส่งทาง

เรือ และงานเดินเรือภายในประเทศ” (ข) หากลูกจ้างทำงานกลางคืนและพนักงานตรวจแรงงานเห็นว่างานนั้นอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงานกลางคืนนั้น ให้พนักงานตรวจแรงงานรายงานต่ออธิบดีเพื่อเปลี่ยนแปลงเวลาทำงาน (ค) ค่าจ้างแรงงานกลางคืน หมายความว่า ค่าจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และให้มีอัตราที่สูงกว่าค่าจ้างของแรงงานกลางวันโดยต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของค่าจ้าง (ง) แรงงานกลางคืนที่มีปัญหาทางสุขภาพ และแพทย์ได้รับรองแล้วว่าไม่เหมาะสมที่จะทำงานกลางคืนเป็นระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างแรงงานกลางคืนเพราะเหตุปัญหาด้านสุขภาพ โดยให้แรงงานกลางคืนย้ายไปทำงานในลักษณะเดียวกันที่เห็นว่าเหมาะสมและได้รับค่าจ้างหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดในอัตราเทียบเท่าหรือไม่ต่ำกว่างานในลักษณะเดิม

4.2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541: ศึกษาเฉพาะการใช้แรงงานหญิงในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช (ณิชา ยืนนคร, 2019)

งานวิจัยนี้ศึกษาการคุ้มครองแรงงานหญิงเป็นหลัก ซึ่งมีส่วนของแรงงานหญิงที่ทำงานกลางคืนพบว่า จะต้องมีการคุ้มครองให้แรงงานหญิงที่ทำงานกลางคืนขอเปลี่ยนแปลงเวลาทำงานได้โดยพนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่ง แต่ไม่ต้องให้อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานอนุมัติคำสั่ง และแรงงานหญิงมีครรภ์ควรทำงานในเวลากลางคืนได้ หากแพทย์รับรองว่าไม่เป็นอันตรายต่อครรภ์

4.3 การวิเคราะห์การทบทวนการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้เขียนไม่เห็นด้วยงานวิจัยเรื่อง ปัญหาการคุ้มครองสิทธิแรงงานกลางคืนตามอนุสัญญาว่าด้วยการทำงานกลางคืน ค.ศ. 1990 : ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศไทย ในส่วนนิยามคำว่า แรงงานกลางคืน ของวิจัยนี้เพราะไม่สอดคล้องกับอนุสัญญา ฉบับที่ 171 และไม่เห็นด้วยในการปรับเปลี่ยนวันเวลาทำงานของแรงงานที่ต้องให้อธิบดีปรับเปลี่ยนเพราะไม่สอดคล้องกับอนุสัญญา ฉบับที่ 171 รวมทั้งไม่เห็นด้วยในการกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานกลางคืนมากกว่าแรงงานกลางวันร้อยละ 15 ในอัตราคงที่ เพราะไม่สอดคล้องกับหลักการกำหนดค่าจ้างตามแต่ละตำแหน่ง กิจกรรม และเศรษฐกิจ และไม่สอดคล้องกับหลักอิสระในการทำสัญญาที่นายจ้างและลูกจ้างแต่ละประเภท กิจกรรมควรตกลงกันได้โดยอิสระ ผู้เขียนจึงเห็นควรบัญญัติเป็นเพียงหลักการคร่าว ๆ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาที่ 171 เท่านั้น

ส่วนงานวิจัยเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541: ศึกษาเฉพาะการใช้แรงงานหญิงในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้เขียนเห็นด้วยในส่วนการเปลี่ยนแปลงการทำงานเพราะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 แต่หากจะให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับที่ 171 การเปลี่ยนเวลาทำงานหรืองานของหญิงที่ทำงานในเวลากลางคืนต้องใช้เพียงใบรับรองแพทย์ ไม่จำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่รัฐหรือพนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่ง และหญิงมีครรภ์ไม่ควรทำงานในเวลากลางคืน แม้มีใบรับรองแพทย์

5. แนวทางการปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศในส่วนแรงงานทำงานกลางคืน

การปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองแรงงานไทยในส่วนแรงงานทำงานกลางคืนให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศมีแนวทางพิจารณาจากผลการเปรียบเทียบกฎหมายและการวิจัยเอกสาร ดังนี้

5.1 การกำหนดนิยามแรงงานกลางคืน

ตามอนุสัญญาฉบับที่ 171 ว่าด้วยแรงงานกลางคืน 1990 กำหนดว่า “งานกลางคืน หมายถึง งานทั้งหมดที่ดำเนินการในระยะเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมงติดต่อกันซึ่งรวมถึงช่วงเวลาตั้งแต่เที่ยงคืนถึง 5 นาฬิกา” การที่

กำหนดเช่นนั้นเนื่องจากการทำงานในต่างประเทศนั้นเวลากลางคืนอาจแตกต่างกันจึงมิได้กำหนดเวลาให้ชัดเจนแต่
งานกลางคืนจะต้องมีการทำงานตั้งแต่เที่ยงคืนถึง 5 นาฬิกาด้วย

หากนำหลักการดังกล่าวมาอนุวัติเป็นกฎหมายไทย แรงงานกลางคืน จึงต้องนิยามว่า “แรงงาน
กลางคืน หมายความว่า ลูกจ้างที่ทำงานในช่วงเวลากลางคืนไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมง ในช่วงเวลาที่รวมเวลาเที่ยงคืน
จนถึง 5 นาฬิกา”

จากนิยามข้างต้นที่ผู้เขียนกำหนดจึงแปลความได้ว่า ลูกจ้างทำงานกลางคืนจะต้องทำงานในเวลา
กลางคืน (ช่วงเวลาพระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น) 7 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาพัก และในเวลาทำงานดังกล่าวต้องทำงาน
ในช่วงเที่ยงคืน ถึง 5 นาฬิกาด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับกฎหมายของสหภาพยุโรป

ตัวอย่างเช่น

(1) ทำงาน 22 ถึง 6 นาฬิกา มีเวลาพัก 1 ชั่วโมง จะถือว่าทำงานในเวลากลางคืน (เพราะมีเวลาช่วง
เที่ยงคืนถึง 5 นาฬิกา) (เทียบเคียงกับกะกลางคืนของลูกจ้าง)

(2) หากทำงานเวลา 15 ถึง 23 นาฬิกา จะไม่ถือว่าทำงานในเวลากลางคืน เพราะไม่มีเวลาช่วงเที่ยง
คืนถึง 5 นาฬิกา และไม่ใช้การทำงานหลังพระอาทิตย์ตกทั้งหมด (เทียบเคียงกับกะบ่ายของลูกจ้าง)

(3) หากทำงานเวลา 20 นาฬิกา ถึง 4 นาฬิกา จะถือว่าทำงานในเวลากลางคืน (เพราะมีเวลาช่วง
เที่ยงคืนถึง 5 นาฬิกา)

(4) หากทำงานเวลา 4 นาฬิกา ถึง 12 นาฬิกา จะไม่ถือเป็นทำงานในเวลากลางคืน เพราะไม่ใช้การ
ทำงานในช่วงพระอาทิตย์ตกทั้งหมด

5.2 การกำหนดเวลาทำงานปกติของแรงงานกลางคืน

ตามอนุสัญญาฉบับที่ 171 กำหนดว่า แรงงานกลางคืนจะมีเวลาทำงานปกติไม่เกินวันละ 7 ชั่วโมง
ซึ่งเทียบเท่างานอันตรายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 23 วรรคหนึ่ง ดังนั้น เพื่อให้เป็นไป
ตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ จึงควรกำหนดการคุ้มครองตามกฎหมายไทยให้ “เวลาทำงานปกติของแรงงาน
ทำงานกลางคืนมีกำหนดไม่เกินวันละเจ็ดชั่วโมง ไม่รวมเวลาพัก”

5.3 การประเมินสุขภาพและการเปลี่ยนแปลงเวลาทำงาน

ตามอนุสัญญาฉบับที่ 171 และข้อแนะนำฉบับที่ 178 กำหนดให้ลูกจ้างที่ทำงานกลางคืนจะต้องได้รับ
การประเมินสุขภาพก่อนเข้าทำงาน และในระหว่างทำงานกลางคืนจะต้องมีการตรวจสุขภาพ หากสุขภาพไม่พร้อม
และแพทย์มีรายงาน นายจ้างจะต้องเปลี่ยนแปลงเวลาทำงาน

เพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาและข้อแนะนำดังกล่าว จึงควรกำหนดการคุ้มครองตามกฎหมายไทย ดังนี้

5.3.1 ก่อนเข้าทำงานกลางคืน นายจ้างต้องจัดให้แพทย์ตรวจสุขภาพของลูกจ้างก่อน

5.3.2 ในระหว่างทำงานให้นายจ้างจัดแพทย์ตรวจสุขภาพของลูกจ้างที่ทำงานในเวลากลางคืน ตาม
ระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนด

หากแพทย์เห็นว่า ลูกจ้างมีสุขภาพไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ในเวลากลางคืนใน
นายจ้างเปลี่ยนแปลงเวลาทำงานให้เหมาะสมกับสุขภาพของลูกจ้าง โดยนายจ้างต้องเปลี่ยนแปลงเวลาทำงานตาม
ความเห็นของแพทย์ โดยไม่ต้องให้พนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งหรืออธิบดีอนุมัติ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับ
ที่ 171 และข้อแนะนำฉบับที่ 178 และเพื่อให้รวดเร็ว สอดรับกับสุขภาพของลูกจ้าง และสอดคล้องกับกฎหมายสหภาพ
ยุโรป

นอกจากนี้ เมื่อมีการบัญญัติหลักการเปลี่ยนเวลาทำงานของแรงงานกลางคืนเป็นการเฉพาะแล้ว จึงควรยกเลิกการเปลี่ยนแปลงเวลาทำงานกลางคืนของแรงงานหญิงตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 40

5.3.3 กรณีแรงงานหญิงมีครรภ์เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ จึงควรคงมาตรา 39/1 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไว้ แต่ให้เพิ่มเติมตามอนุสัญญาฉบับที่ 171 ข้อ 7 ว่า “ให้ลูกจ้างมีสิทธิลาคลอดเป็นเวลา 112 วัน (สิบหกสัปดาห์) โดยลาก่อนคลอดเป็นเวลา 56 วัน (แปดสัปดาห์)” เพื่อให้ลูกจ้างทำงานในเวลากลางคืนมีเวลาคลอด 112 วัน มากกว่าลูกจ้างทั่วไป ซึ่งมีระยะเวลาคลอดเพียง 98 วัน

แต่จากบทบัญญัติที่มีการปรับแก้ตามอนุสัญญา ฉบับที่ 171 นี้ จะส่งผลให้ลูกจ้างมีเวลาลาช่วงตั้งครรภ์เพื่อสุขภาพแม่และบุตรมากถึง 56 วัน แต่การลาคลอดหลังคลอดบุตรจะเหลือเพียง 56 วัน ซึ่งน้อยกว่าการลาคลอดของลูกจ้างทั่วไป (ลาคลอด 98 วัน) ที่มักจะลาหลังจากการคลอดบุตรเป็นระยะเวลาประมาณ 90 วัน เพื่อให้มีระยะเวลาดูแลบุตรและพักผ่อนจากการคลอด ซึ่งรูปแบบการลาคลอดที่เปลี่ยนแปลงไปของแรงงานกลางคืนนั้นอาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบการลาคลอดของลูกจ้างตามปกติได้ แต่ควรต้องบัญญัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาฉบับที่ 171 เพื่อให้สอดคล้องกับการสุขภาพและดูแลครรภ์ของลูกจ้างที่ทำงานเวลากลางคืน

นอกจากนี้ การลาคลอดของลูกจ้างแรงงานกลางคืน นายจ้างและประกันสังคมควรจ่ายค่าจ้างในวันลาคลอด (45 วัน) และสิทธิประโยชน์จากการลาคลอด (45 วัน) เพียง 90 วันเท่าเดิม เพื่อไม่ให้กระทบต่อสถานะทางการเงินของนายจ้างและกองทุนประกันสังคม ในกรณีที่ลูกจ้างจะใช้สิทธิลาคลอดถึง 112 วัน ส่วนที่ เกิน 90 วัน ลูกจ้างจะลาคลอดแบบไม่ได้รับค่าจ้าง

5.4 ค่าจ้างแรงงานกลางคืน

แรงงานกลางคืนควรได้รับค่าตอบแทนจากการจ้างงานมากกว่าแรงงานกลางวัน แต่รัฐไม่ควรไปกำหนดเป็นอัตราค่าจ้างที่เนื่องจากงานแต่ละประเภท ตำแหน่ง หรือกิจการ ย่อมมีความแตกต่างกัน การกำหนดอัตราค่าจ้างในลักษณะค่าล่วงเวลา เช่น กำหนด 1.5 เท่า แบบประเทศสหรัฐอเมริกา อาจไม่เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจในแต่ละช่วง ไม่สอดคล้องกับทุกประเภทกิจการ และไม่สอดคล้องกับทุกตำแหน่งงานได้จึงควรกำหนดอัตราค่าตอบแทนการทำงานกลางคืน ในลักษณะเปิดกว้างตามหลักอุปสงค์ อุปทานในตลาดแรงงาน เพียงแต่ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างที่ทำงานกลางคืนมากกว่าลูกจ้างที่ทำงานในเวลากลางวันเท่านั้น

ทั้งนี้ ควรกำหนดการคุ้มครองตามกฎหมายไทยว่า “ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างที่ทำงานกลางคืนมากกว่าลูกจ้างที่ทำงานในเวลากลางวันในงานที่มีลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกัน และปริมาณเท่ากัน”

อย่างไรก็ตามสำหรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ควรเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในแรงงานกลางคืน

ทั้งนี้ การเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำในช่วงแรกไม่ควรแตกต่างจากแรงงานในช่วงกลางวันมากนัก เพื่อมิให้เป็นการเพิ่มต้นทุนแก่นายจ้าง

5.5 สวัสดิการแรงงานกลางคืน

เพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาฉบับที่ 171 และข้อแนะนำฉบับที่ 178 นายจ้างจะต้องจัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างที่ทำงานในเวลากลางคืน โดยให้อธิบติดออกประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 95 โดยในประกาศของอธิบดีจะต้องให้นายจ้างจัดสวัสดิการ ดังนี้

5.1 นายจ้างที่มีลูกจ้างทำงานกลางคืนหนึ่งคนขึ้นไปจะต้องจัดให้มีสวัสดิการแก่ลูกจ้าง (ผู้วิจัยได้บัญญัติให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับกับกิจการทุกกิจการที่มีลูกจ้าง เช่นเดียวกับ

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537)

5.5.2 นายจ้างต้องจัดหาอาหาร น้ำ สำหรับลูกจ้างที่ทำงานเวลากลางคืน (สอดคล้องกับข้อแนะนำที่ 178 ข้อ 16)

5.5.3 นายจ้างต้องจัดบริการขนส่งหรือจ่ายค่าเดินทางแก่ลูกจ้างที่ทำงานกลางคืนเพื่อให้ลูกจ้างเดินทางด้วยความปลอดภัย (สอดคล้องกับข้อแนะนำที่ 178 ข้อ 13)

5.5.4 กรณีนายจ้างจัดอบรมหรือกิจกรรมนันทนาการแก่ลูกจ้างทำงานเวลากลางวัน ให้นายจ้างจัดอบรมหรือกิจกรรมนันทนาการแก่ลูกจ้างกลางคืนเช่นเดียวกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ (สอดคล้องกับข้อแนะนำที่ 178 ข้อ 18)

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองแรงงานเพื่อคุ้มครองแรงงานกลางคืนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

1. ปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 จะมีผลเป็นการคุ้มครองลูกจ้างภาคเอกชน และลูกจ้างในสถานะอื่นที่มีกฎหมายบัญญัติให้ได้รับการคุ้มครองไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการคุ้มครองในกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เช่น ลูกจ้างในองค์การมหาชน ลูกจ้างตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ลูกจ้างตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 เป็นต้น เนื่องจากหากมีการตราเป็นกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวงจะส่งผลกระทบต่อลูกจ้างภาคเอกชนเท่านั้น แต่จะไม่มีผลต่อลูกจ้างในสถานะอื่น ผู้เขียนจึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เพื่อคุ้มครองแรงงานกลางคืน ควรจะเพิ่มเป็นหมวด 2/1 การใช้แรงงานกลางคืน เพื่อให้มีลักษณะการคุ้มครองเป็นการเฉพาะกลุ่ม โดยไม่ต้องแก้ไขในหมวดอื่น

อนึ่ง รูปแบบการปรับปรุงควรใช้ตามแนวทางที่ผู้เขียนศึกษามาก่อนหน้านี้ เช่น

- 1.1 การกำหนดนิยามแรงงานกลางคืนให้ชัดเจน
- 1.2 การกำหนดเวลาทำงานปกติของแรงงานกลางคืน
- 1.3 ขั้นตอนการประเมินสุขภาพและการเปลี่ยนแปลงเวลาทำงาน
- 1.4 หลักเกณฑ์กำหนดค่าจ้างแรงงานกลางคืน
- 1.5 การกำหนดสวัสดิการให้เหมาะสมกับแรงงานกลางคืน

2. ปรับปรุงประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่องมาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ

การปรับปรุงประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่องมาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ เพื่อคุ้มครองแรงงานกลางคืนในภาครัฐวิสาหกิจ โดยเพิ่มหมวด 1/1 การใช้แรงงานกลางคืน เพื่อให้มีลักษณะการคุ้มครองเป็นการเฉพาะกลุ่ม โดยไม่ต้องแก้ไขในหมวดอื่น

ทั้งนี้ หากประเทศไทยได้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศแล้ว ก็จะเป็นแนวทางให้ประเทศไทยสามารถให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับที่ 171 และข้อแนะนำที่ 178 ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณิชา ยิ่งนคร. (2019). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541: ศึกษาเฉพาะการใช้แรงงานหญิงในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาครบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 11(2), 156-167.
- พินดา ตีรกาญจนา. (2561). ปัญหาการคุ้มครองสิทธิแรงงานกลางคืนตามอนุสัญญาว่าด้วยการทำงานกลางคืน ค.ศ. 1990: ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศไทย. การศึกษาอิสระนิติศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Eurofound. (2022) *Night work*. Retrieved from <https://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/industrial-relations-dictionary/night-work>
- ILO. (1990). *C171 - Night Work Convention, 1990 (No. 171)*. Retrieved from https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C171
- ILO. (1991). *R178 - Night Work Recommendation, 1990 (No. 178)*. Retrieved from https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R178
- ILO. (2020). *Labour standards*. Retrieved from <https://www.ilo.org/global/standards/lang--en/index.htm>
- U.S. Department of Labor. (2022). *Night work and shift work*. <https://www.dol.gov/general/topic/workhours/nightwork>

จริยธรรมการเขียนบทความตีพิมพ์ วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

บทบาทหน้าที่ของผู้พิมพ์ (Duties of Authors)

1. ผู้พิมพ์ต้องรับรองว่าบทความที่ส่งตีพิมพ์เป็นบทความใหม่ที่ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งเผยแพร่อื่นใด
2. ผู้พิมพ์ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารกำหนด
3. ผู้พิมพ์ต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่นและต้องอ้างอิงทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมาเสนอโดยอ้างอิงในเนื้อหาของบทความของตน และจัดทำเอกสารอ้างอิงไว้ท้ายบทความให้ชัดเจน
4. ผู้พิมพ์ต้องรายงานข้อมูลการวิจัยที่เกิดขึ้นจริง ไม่บิดเบือนข้อมูล และไม่ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
5. ผู้พิมพ์ที่มีรายชื่อปรากฏในบทความ ต้องมีส่วนในการทำ การวิจัยจริง
6. ผู้พิมพ์ที่คัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) หรือละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่น ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน
7. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารถือเป็นผลงานของผู้พิมพ์ ผู้พิมพ์และคณะต้องรับผิดชอบต่อบทความของตน
8. ผู้พิมพ์ต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินเบื้องต้นในการตรวจสอบรูปแบบและหลักการอ้างอิงตามที่วารสารกำหนด และแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่พิจารณาคุณภาพของบทความ
9. ในกรณีที่ผู้เขียนทำผิดจริยธรรมจะถูกตัดสิทธิ์การตีพิมพ์เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี โดยแจ้งผู้พิมพ์และหน่วยงานสังกัดของผู้พิมพ์
10. การพิจารณาอนุญาตให้ลงตีพิมพ์ในวารสารขึ้นอยู่กับพิจารณาจากบรรณาธิการและให้ถือเป็นที่สุด
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในมนุษย์ ควรมีหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ถ้ามี)

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลการบริหารงานวารสารเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามหลักเกณฑ์ที่วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์กำหนด
2. ดำเนินการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ และพัฒนาคุณภาพของวารสารอย่างต่อเนื่อง และให้เป็นไปตามขอบเขตและวัตถุประสงค์ของวารสาร
3. ปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความ เพื่อให้กระบวนการประเมินบทความนั้นมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและเป็นไปตามเกณฑ์ของวารสาร

4. บรรณาธิการไม่ใช้อำนาจหรือหน้าที่ครอบงำ ผู้ประเมินบทความให้ประเมินบทความตามที่ตนเองต้องการ
5. บรรณาธิการต้องเลือกผู้ประเมินบทความที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญตรงกับบทความนั้นๆ
6. บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมินบทความหากเกิดการคัดลอกผลงานผู้อื่น และต้องแจ้งให้ผู้พิมพ์ทราบทันที หากเจ้าของบทความไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ บรรณาธิการสามารถปฏิเสธการตีพิมพ์บทความนั้นๆ
7. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน ผู้ประเมิน และต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาข้อมูลได้เป็นอย่างดี
8. บรรณาธิการต้องไม่ร้องขอให้มีการอ้างอิงผลงานใดเพื่อเพิ่มจำนวนการอ้างอิง (Citation) หรือ ค่า Impact Factor ของวารสาร หรือเพื่อเพิ่มจำนวนการอ้างอิงของผลงานของตนหรือพวกพ้อง
9. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้เช่น โปรแกรม CopyCat เว็บไซต์ ThaiJO ในระดับไม่เกิน 10% เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น เกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ
10. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ประเมิน โดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด
11. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
12. บทความที่ตรวจพบว่า มีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอดถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิมพ์ถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ
13. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การเก็บค่า Page Charge หรือ Processing Fee คือ ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส เช่น กำหนดให้มีการประกาศกระบวนการเรียกเก็บอย่างชัดเจน หรือ ระบุราคาหรือเงื่อนไขของการเรียกเก็บค่า Page Charge ตามที่ได้ประกาศไว้อย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความต้องมีความรู้ ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในเนื้อหาของบทความที่ประเมิน หากบทความไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญผู้ประเมินสามารถปฏิเสธที่จะประเมินบทความเรื่องนั้นให้ผู้ประสานงานของกองบรรณาธิการทราบ
2. ผู้ประเมินบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก พิจารณาบทความภายใต้หลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติ หรือความคิดเห็นส่วนตัว และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์
3. ผู้ประเมินบทความต้องประเมินบทความตามแบบประเมิน และหากมีข้อเสนอแนะนอกเหนือประเด็นตามแบบประเมินก็สามารถเสนอเพิ่มเติมเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน

4. ผู้ประเมินบทความจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ กับวารสาร บรรณาธิการ และผู้เขียน ซึ่งหากบรรณาธิการทราบในภายหลังจะขอยกเลิกผลการประเมินนั้น และทางวารสารจะสงวนสิทธิ์ไม่ส่งบทความให้ประเมินในครั้งต่อไป
5. ผู้ประเมินบทความต้องประเมินบทความตามกรอบระยะเวลาที่วารสารกำหนด
6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ประเมินไปเป็นผลงานของตนเอง
7. ผู้ประเมินบทความควรให้ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนบทความ
8. ผู้ประเมินบทความจะต้องรักษาความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง
9. ผู้ประเมินบทความที่ตรวจพบว่าบทความที่พิจารณาอยู่มีความเหมือนหรือความซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ผู้ประเมินจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

หลักเกณฑ์การเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิชาการ

วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มีกำหนดการจัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความทวิภาคีทางสังคมศาสตร์ และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ของคณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อกำหนดในการส่งบทความ บทความจัดทำขึ้นโดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น บทความที่นำมาลงในวารสารต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างตีพิมพ์ในหนังสือหรือวารสารใดมาก่อน กระบวนการคัดเลือกบทความโดยใช้วิธีการประเมินแบบ Double-Blind Review บทความจะถูกส่งไปยังนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นผู้อ่านประเมินบทความ

แนวทางการเขียนบทความวิชาการ ประกอบด้วย

- มีประเด็นหรือความแนวคิดที่ชัดเจน มีเนื้อหาทางวิชาการที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย
- วิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการ มีการสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และเสนอความรู้หรือวิธีการที่เป็นประโยชน์

- สอดแทรกความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ หรือแสดงทัศนะทางวิชาการของผู้เขียนอย่างชัดเจนและเที่ยงตรง

- มีการค้นคว้าอ้างอิงจากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ทันสมัย และครอบคลุม

- มีการนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่ายและเป็นระบบ ใช้ภาษาทางวิชาการอย่างเหมาะสม

การส่งต้นฉบับ

1. **การตั้งค่าหน้ากระดาษ** ใช้แบบอักษร TH Sarabun New พิมพ์แบบหน้าเดียวในกระดาษขนาด A4 ตั้งขอบกระดาษทุกด้าน 1 นิ้ว (2.54 เซนติเมตร) ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้าที่มุมขวาด้านบน ความยาวของบทความ 12-15 หน้า

2. **ชื่อเรื่อง (Title)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. **ชื่อผู้เขียน (Author)** ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล หน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

4. **เนื้อหา (Text)** ควรใช้ภาษาแบบทางการที่ผู้อ่านเข้าใจง่ายและมีความชัดเจน ประกอบด้วย

- 4.1 **บทคัดย่อ (Abstract)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของบทความไว้อย่างครบถ้วน

- 4.2 **คำสำคัญ (Keywords)** จำนวน 3-5 คำ

- 4.3 **บทนำ (Introduction)** อธิบายที่มาและความสำคัญ โดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

4.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Concept and Theory) อธิบายแนวคิดและทฤษฎีเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4.5 กรอบในการวิเคราะห์ (Analysis Framework) นำเสนอกรอบสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.6 ผลการวิเคราะห์ (Result) เป็นการอภิปรายผลตามกรอบในการวิเคราะห์ โดยเขียนข้อมูลให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้อ่านได้

4.7 บทสรุป (Conclusion) เป็นการสรุปเชิงอภิปรายและมีการนำเสนอแนวคิดของผู้เขียนด้วย

4.8 ข้อเสนอแนะ (Recommendation) เป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ และข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ประโยชน์

4.9 องค์ความรู้ที่ได้จากบทความ (Body of Knowledge) เป็นการนำเสนอองค์ความรู้ที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากการเขียนบทความ

4.10 การอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบ APA Style (7th ed.) ดังนี้

4.10.1 การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับจากภาษาไทยก่อนภาษาอังกฤษ ก-ฮ และ A-Z

4.10.2 ชื่อผู้เขียน เอกสารภาษาไทยใช้ชื่อ นามสกุล เอกสารภาษาอังกฤษใช้นามสกุล และอักษรย่อตัวแรกของชื่อ

4.10.3 ปีที่พิมพ์ เอกสารภาษาไทยใช้ปี พ.ศ. เอกสารภาษาอังกฤษใช้ปี ค.ศ. ใส่ในวงเล็บ หากผู้เขียนคนเดียวกันเขียนเอกสารหลายเล่ม ให้เรียงลำดับปีที่พิมพ์จากน้อยไปหามาก

4.10.4 ชื่อเรื่อง ให้ใช้ตัวเอน กรณีเป็นเรื่องย่อในหนังสือให้ระบุ “ใน หรือ In” ตามด้วยผู้แต่ง และชื่อหนังสือ

4.10.5 สถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ เป็นรูปแบบของเอกสารประเภทหนังสือ หรือตำรา กรณีประเภทบทความในวารสาร ให้ระบุชื่อบทความ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ และหมายเลขหน้าของบทความ ตั้งแต่หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย (การอ้างอิงในเนื้อหาให้ระบุเฉพาะหน้าที่ใช้อ้างอิง)

4.10.6 การอ้างอิง Website ให้ระบุชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่อง และค้นจาก Website

5. การส่งบทความ ให้ส่งต้นฉบับบทความออนไลน์ (ไฟล์ Word) และ (ไฟล์ PDF) ไปที่ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dpssj>

หมายเหตุ วารสารปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

ตัวอย่างการเขียนบทความวิชาการ

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun New 18 Point Bold

ชื่อเรื่อง

16 Point

ชื่อและนามสกุลของผู้เขียน¹

กรณีมีผู้เขียนหลายคนให้ใส่ชื่อและนามสกุลทุกคน²

16 Point
Bold

บทคัดย่อ

16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

ภาษาไทย

16 Point
Bold

คำสำคัญ:

16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

12 Point

¹[กรณีที่เป็นนักศึกษา] ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

²[กรณีที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลทั่วไป] ระบุหน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun New 18 Point Bold

Title

16 Point

ชื่อและนามสกุลของผู้เขียน¹

กรณีมีผู้เขียนหลายคนให้ใส่ชื่อและนามสกุลทุกคน²

16 Point
Bold

Abstract

16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

ภาษาอังกฤษ

16 Point
Bold

Keywords :

16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกันหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

Type of Article: Academic Article

12 Point

¹[กรณีที่เป็นนักศึกษา] ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

²[กรณีที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลทั่วไป] ระบุหน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

1 นิ้ว

16 Point
Bold

→ **บทนำ**

16 Point

นำเสนอเนื้อหาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านสู่เนื้อเรื่อง ให้ความสำคัญ และสร้างบรรยากาศให้น่าติดตามต่อไป ควรเขียนให้กระชับตรงประเด็น ไม่ยืดเยื้อ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง โดยจับประเด็นจากชื่อเรื่องแล้วนำเสนอสรุปเนื้อหา ในส่วนนี้สามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของบทความ ที่มาของบทความ ขอบเขตของบทความ อาจมีคำจำกัดความหรือนิยามที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

16 Point
Bold

→ **แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง**

16 Point

นำเสนอให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องหรือประเด็นที่เขียน จัดวางโครงสร้างเนื้อหาและจัดลำดับให้เหมาะสม เนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล และอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

16 Point
Bold

→ **กรอบในการวิเคราะห์**

16 Point

นำเสนอกรอบในการวิเคราะห์ที่ได้จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในรูปแบบภาพ หรือข้อความ อันเป็นใจความสำคัญที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล

16 Point
Bold

→ **ผลการวิเคราะห์**

16 Point

นำเสนอให้เป็นไปตามหลักการ ทฤษฎี ตามกรอบในการวิเคราะห์ มีหลักฐานการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเป็นเหตุเป็นผล

16 Point
Bold

บทสรุป

16 Point

นำเสนอสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความ โดยการเลือกประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้นมาเขียนรวมไว้อย่างสั้น ๆ ท้ายบท หรืออาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่า สิ่งที่กำลังกล่าวมาทั้งหมดมีความสำคัญอย่างไรสามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรือ อาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปแสวงหาความรู้เพื่อคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป

16 Point
Bold

ข้อเสนอแนะ

16 Point

นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิเคราะห์สำหรับนำไปใช้ในเชิงทฤษฎีและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

16 Point
Bold

องค์ความรู้ที่ได้จากบทความ

16 Point

นำเสนอองค์ความรู้ที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากการเขียนบทความ สำหรับให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

16 Point
Bold

References

เอกสารอ้างอิงใช้ภาษาอังกฤษตามรูปแบบ APA Style (7th ed.) มีวิธีการ ดังนี้

- การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ แล้วตามด้วย A-Z
- การเขียนอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

- การเขียนอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.

- การเขียนอ้างอิงประเภท ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิจัย

วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มีนโยบายจัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความวิจารณ์หนังสือ ทางด้านสังคมศาสตร์ และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ของคณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อกำหนดในการส่งบทความ บทความจัดทำขึ้นโดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น บทความที่นำมาลงในวารสารต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างตีพิมพ์ในหนังสือหรือวารสารใดมาก่อน กระบวนการคัดเลือกบทความโดยใช้วิธีการประเมินแบบ Double-Blind Review บทความจะถูกส่งไปยังนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นผู้อ่านประเมินบทความ

การส่งต้นฉบับ

1. **การตั้งค่าหน้ากระดาษ** ใช้แบบอักษร TH Sarabun New พิมพ์แบบหน้าเดียวในกระดาษขนาด A4 ตั้งขอบกระดาษทุกด้าน 1 นิ้ว (2.54 เซนติเมตร) ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้าที่มุมขวาด้านบน ความยาวของบทความ 12-15 หน้า

2. **ชื่อเรื่อง (Title)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. **ชื่อผู้เขียน (Author)** ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล หน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

4. **เนื้อหา (Text)** ควรใช้ภาษาแบบทางการที่ผู้อ่านเข้าใจง่ายและมีความชัดเจน ประกอบด้วย

4.1 **บทคัดย่อ (Abstract)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของบทความไว้อย่างครบถ้วน

4.2 **คำสำคัญ (Keywords)** จำนวน 3-5 คำ

4.3 **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Background and Significance of the Problems)** นำเสนอโดยใช้ภาษาแบบทางการ เป็นแบบแผน เลือกใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษาและค่านิยมของคำ ใช้คำให้เกิดความหมายตรงประเด็น และไม่ซับซ้อน เพื่อให้สามารถอ่านแล้วเข้าใจทันที

4.4 **วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)** นำเสนอให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องและเนื้อหาเพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบของการวิจัย

4.5 **ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)** นำเสนอให้ครอบคลุมเนื้อหา ลักษณะประชากร จำนวนประชากร ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา โดยอาจจะระบุช่วงระยะเวลาที่ศึกษาด้วย

4.6 **ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย (Research Benefits)** นำเสนอประโยชน์ที่ได้รับตามวัตถุประสงค์และแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการและการนำไปปฏิบัติ

4.7 **แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Concepts, Theories, and Related Literatures)** นำเสนอให้มีความสัมพันธ์กันของตัวแปรทุกตัวและต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

4.8 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย (Conceptual Framework) นำเสนอให้ครอบคลุมและครบถ้วนทุกตัวแปรเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยอาจนำเสนอเป็นรูปภาพเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย

4.9 สมมติฐานของการวิจัย (Hypotheses of the Research (if any)) นำเสนอถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้กับคำตอบที่ผู้วิจัยคาดคะเน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายสามารถสื่อความหมายได้โดยตรง (ถ้ามี)

4.10 ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) อธิบายวิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

4.11 ผลการวิจัย (Result) นำเสนอผลที่ได้จากการวิจัยเป็นขั้นตอนโดยสรุป

4.12 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ หรือสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.13 ข้อเสนอแนะ (Recommendation) เป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ และข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ประโยชน์

4.14 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (Body of Knowledge) เป็นการนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากการวิจัย

4.15 การอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบ APA Style (7th ed.) ดังนี้

4.15.1 การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับจากภาษาไทยก่อนภาษาอังกฤษ ก-ฮ และ A-Z

4.15.2 ชื่อผู้เขียน เอกสารภาษาไทยใช้ชื่อ นามสกุล เอกสารภาษาอังกฤษใช้นามสกุล และอักษรย่อตัวแรกของชื่อ

4.15.3 ปีที่พิมพ์ เอกสารภาษาไทยใช้ปี พ.ศ. เอกสารภาษาอังกฤษใช้ปี ค.ศ. ใส่ในวงเล็บ หากผู้เขียนคนเดียวกันเขียนเอกสารหลายเล่ม ให้เรียงลำดับปีที่พิมพ์จากน้อยไปหามาก

4.15.4 ชื่อเรื่อง ให้ใช้ตัวเอน กรณีเป็นเรื่องย่อในหนังสือให้ระบุ “ใน หรือ In” ตามด้วยผู้แต่ง และชื่อหนังสือ

4.15.5 สถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ เป็นรูปแบบของเอกสารประเภทหนังสือ หรือตำรา กรณีประเภทบทความในวารสาร ให้ระบุชื่อบทความ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ และหมายเลขหน้าของบทความ ตั้งแต่หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย (การอ้างอิงในเนื้อหาให้ระบุเฉพาะหน้าที่ใช้อ้างอิง)

4.15.6 การอ้างอิง Website ให้ระบุชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่อง และค้นจาก Website

5. การส่งบทความ ให้ส่งต้นฉบับบทความออนไลน์ (ไฟล์ Word) และ (ไฟล์ PDF) ไปที่ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dpssj>

หมายเหตุ วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

ตัวอย่างการเขียนบทความวิจัย

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun New 18 Point Bold

ชื่อเรื่อง

16 Point

ชื่อและนามสกุลของผู้เขียน¹

กรณีมีผู้เขียนหลายคนให้ใส่ชื่อและนามสกุลทุกคน²

16 Point
Bold

บทคัดย่อ

16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

ภาษาไทย

16 Point
Bold

คำสำคัญ:

16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

12 Point

¹[กรณีที่ เป็นนักศึกษา] ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

²[กรณีที่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลทั่วไป] ระบุหน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun New 18 Point Bold

Title

16 Point

ชื่อและนามสกุลของผู้เขียน¹

กรณีมีผู้เขียนหลายคนให้ใส่ชื่อและนามสกุลทุกคน²

16 Point
Bold

Abstract

16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

ภาษาอังกฤษ

16 Point
Bold

Keywords :

16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกันหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

Type of Article: Research Article

12 Point

¹[กรณีที่เป็นนักศึกษา] ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

²[กรณีที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลทั่วไป] ระบุหน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

1 นิ้ว

16 Point
Bold

→ **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา**

16 Point

นำเสนอโดยใช้ภาษาแบบทางการ เป็นแบบแผน เลือกใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยมของคำ ใช้คำให้เกิดความหมายตรงประเด็น ไม่ซ้ำซ้อน อ่านแล้วเข้าใจทันที การแปลคำศัพท์จากต่างประเทศควรตรวจสอบความนิยมและใช้ความหมายเดียวกันตลอดบทความ เช่น Organization พบแปลเป็นไทยว่า องค์กรหรือองค์การ เป็นต้น และภายในหนึ่งย่อหน้าควรมีใจความสำคัญประเด็นเดียวเป็นเอกภาพ และต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

16 Point
Bold

→ **วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

16 Point

16 Point
Bold

→ **ขอบเขตของการวิจัย**

16 Point

นำเสนอให้ครอบคลุมเนื้อหา ลักษณะประชากร จำนวนประชากร การเลือกกลุ่มตัวอย่าง วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา โดยอาจจะระบุช่วงระยะเวลาที่ศึกษาด้วย

16 Point
Bold

→ **ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย**

16 Point

16 Point
Bold

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

16 Point

- นำเสนอแนวคิดและทฤษฎีให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยพอสังเขปของตัวแปรทุกตัว และจำเป็นต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ หลีกเลี่ยงการ”อ้างอิงใน” หรือหลีกเลี่ยงการอ้างอิงต่อ ๆ กันมา ควรใช้ต้นฉบับมาอ้างอิง
- นำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการอภิปรายผล
- นำเสนอให้มีความสัมพันธ์กันทั้งแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

16 Point
Bold

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

16 Point
Bold

สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)

16 Point

16 Point
Bold

ระเบียบวิธีวิจัย

16 Point

นำเสนอโดยอธิบายวิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ควรอ้างอิงเจ้าของทฤษฎีที่ผู้เขียนอ้างถึงโดยตรง หลีกเลี่ยงการอ้างอิงต่อ ๆ กันมา เขียนให้กระชับ นำเสนอเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทความ

16 Point
Bold

ผลการวิจัย

16 Point

นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์ โดยอาจจะมีการนำเสนอในรูปแบบตาราง และการแปลความหมายอย่างกะทัดรัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตัวอย่างการนำเสนอในรูปแบบตาราง

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย

16 Point
Bold

การอภิปรายผล

16 Point

- สรุปสาระประเด็นสำคัญ และอภิปรายผลในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ หากมีสมมติฐานของการวิจัยควรอภิปรายรายข้อ ข้อค้นพบที่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกับงานวิจัยของงาน
- อภิปรายข้อจำกัดและข้อบกพร่องในการวิจัย รวมถึงการอภิปรายคุณประโยชน์ของงานวิจัย

16 Point
Bold

ข้อเสนอแนะ

16 Point

นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยสำหรับนำไปใช้ในเชิงทฤษฎีและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

16 Point
Bold

→ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

16 Point

นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากการวิจัย สำหรับให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

16 Point
Bold

→ References

เอกสารอ้างอิงใช้ภาษาอังกฤษตามรูปแบบ APA Style (7th ed.) มีวิธีการ ดังนี้

- การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ แล้วตามด้วย A-Z
- การเขียนอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)
ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
- การเขียนอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)
ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.
- การเขียนอ้างอิงประเภท ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)
ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย

แบบเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์
วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

เรียน บรรณาธิการวารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

ข้าพเจ้า ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย).....

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....

หน่วยงานที่สังกัด.....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.....

หมายเลขโทรศัพท์.....Email.....

มีความประสงค์ขอส่งบทความ เรื่อง :

ชื่อบทความ (ภาษาไทย).....

.....

.....

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ).....

.....

.....

ประเภทของบทความ ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความวิจัย

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้า ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่เราขอชื่อในผลงาน

บทความนี้ยังไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นอีก

นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้มายังบรรณาธิการวารสารโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทาง

สังคมศาสตร์ พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่งต้นฉบับบทความ/แบบเสนอบทความ (ไฟล์ Word) และ (ไฟล์ PDF) ไปที่

Email : phdjournal.ru@gmail.com เรียบร้อยแล้ว

ลงชื่อ.....เจ้าของบทความ

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

**โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง**
**Doctor of Philosophy Programs in Social Sciences
Ramkhamhaeng University**